

บ้านชนนิกของภฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์”

ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ

Ban Khon Nok by Kritsana Asoksin: Literary Technique focusing
on “suicide” through Female Protagonist’s Depression

ญันณา หมัดอาด้า

Yanna Mad-a-dam

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai and Applied Thai
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บ้านชนนิกของภคณา อโศกลิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์”
ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ

Ban Khon Nok by Kritsana Asoksin: Literary Technique focusing
on “suicide” through Female Protagonist’s Depression

ญันณา หมัดอาด้า

Yanna Mad-a-dam

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai and Applied Thai
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคล
ที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....

(นางสาวณัฏฐา หมดอาด้า)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....

(นางสาวณัฏฐา หมัดอาด้า)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	บ้านชนนิกของภคณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ
ผู้เขียน	นางสาวณัฏฐา หมดอาด้า
สาขาวิชา	ภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีที่สื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิง ผู้มีภาวะซึมเศร้าจนเธอฆ่าตัวตาย ตามประวัติของ “ผู้วายชนม์” ซึ่งผู้แตงนำมาเป็นเค้าโครงเรื่องในการประพันธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสารจากนวนิยายบ้านชนนิก พ.ศ. 2545 บทประพันธ์ของภคณา อโศกสิน โดยใช้แนวคิดจิตวิทยาในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากต้นฉบับนวนิยาย หลังจากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องบ้านชนนิกแสดงกลวิธีในการสื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิงสองประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรกคือ กลวิธีแสดงโรคซึมเศร่ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่สื่อผ่านความไฝฝืนของเธอ แบ่งออกเป็น 1 กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ 2 กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร่า 3 กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร่า

อนึ่ง ประเด็นที่สองของกลวิธีที่สื่อความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิง คือ กลวิธีแสดงปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่มีสภาพเป็นผู้ป่วยซึมเศร่า แบ่งออกเป็น 1 กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร่า 2 กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร่าของตัวเอกหญิง 3 กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร่าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก

ประโยชน์การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบถึงเรื่องราวความผิดหวังในชีวิตที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เขียนประสบพบเจอด้วยตนเองในหนังสืออนุสรณ์งานศพของคุณกัลลิตแก้ว

กิตติบุตร อันจะเป็นการกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดการฉุกละหุกคิดอย่างรอบคอบต่อการจัดการปัญหาที่เข้ามาในชีวิต

คำสำคัญ : บ้านชนนิก, ผู้วายชนม์, ตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ

Thesis Title   **Ban Khon Nok** by Kritsana Asoksin: Literary Technique focusing on “suicide” through Female Protagonist’s Depression

Author   Miss Yanna Mad-a-dam

Major Program   Thai and Applied Thai

Academic Year   2022

Abstract

The objective of this research was to explore various strategies employed to convey the depression of the female protagonist who suffered from depression and committed suicide in **Ban Khon Nok**, the novel based on a deceased person’s biography. As documentary research, Krisna Asoksin’s novel **Ban Khon Nok** composed in 2002 was examined. Based on the original novel, psychological concepts were employed for data analysis and interpretation. After that, the data were presented in a descriptive and analytical form.

According to the results, the novel employs two strategies to convey the depression of the female protagonist. The first strategy is employed to convey the female protagonist’s depression through her ambitions. This strategy consists of three sub-strategies, including one indicating the beginning of her depression and mental wound, one indicating her entry to depression, and one indicating the end of her life from depression.

The second strategy is employed to convey the female protagonist’s mental health problems and depression symptoms. Like the first strategy, this strategy is divided into three sub-strategies, one depicting her mental health problems, one depicting her depression, and one depicting her suicide and the critical point of depressed patients.

By conducting this research, the researcher has become aware that disappointment in life could result in suicide, which is the problem the author discovered in the funeral memorial book of Mrs. Kledkaew Kitibut. This awareness will indeed encourage people in society to tackle problems in their lives more carefully.

Key words : Ban Khon Nok, suicide, female protagonist's depression

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ หนูหมื่น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านคอยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง จุดประกายความคิดและให้คำแนะนำตลอดการทำวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังสละเวลาเพื่อตรวจสอบแก้ไขและให้ความรู้จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรพันธุ์ เขมคุณาศัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ข้อคิดเห็นและแนวทางเพิ่มเติม อีกทั้งตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความลึกซึ้ง ลุ่มลึกในเชิงวิชาการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จอมขวัญ สุทธินนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่ดีย่างยิ่งตลอดการศึกษาระดับปริญญาโทรวมถึงการแนะนำข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณวารสารเทคโนโลยีภาคใต้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และตอบรับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของวารสารในการดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณพ่อและแม่ที่คอยสนับสนุนทุนการศึกษาและให้กำลังใจ ถ้ามได้สารทุกข์สุขดิบตลอดการศึกษาระดับปริญญาโท รวมถึงขอบคุณนางสาวพรนภา อิงสถิตธวันต์ เพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่นปีการศึกษา 2563 หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ ที่เป็นกำลังใจให้กันตลอดมาตลอดการศึกษา ขอขอบคุณที่คอยร่วมทุกข์ร่วมสุข แบ่งปันรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ และไม่ทอดทิ้งในยามที่เผชิญปัญหา ขอขอบคุณสำหรับมิตรภาพที่ดีที่มีให้กัน ทำให้ผู้วิจัยมีความสุขและมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ

ณัฏฐา หมัดอ้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(10)
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
วิธีการดำเนินวิจัย	8
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	11
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านวาทกรรมการแพทย์	12
2.2 ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านนวนิยาย	19
2.3 ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านตัวละคร	27
3. กลวิธีแสดงโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่สื่อผ่านความไฝฝืนของเธอ	
กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ	35
กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า	40
กลวิธีแสดงความไฝฝืนที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. กลวิธีแสดงปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่มีสภาพเป็นผู้ป่วย ซึมเศร้า	
กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า	57
กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง	64
กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก	85
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการทำวิจัย	93
ข้อเสนอแนะในงานวิจัย	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	102
ประวัติผู้เขียน	118

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นวนิยายเป็นงานประพันธ์รูปแบบหนึ่งที่สร้างสุนทรียะแก่ผู้เสพและแฝงเร้นคุณค่าที่ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนให้เห็นชีวิตมนุษย์ในหลายแง่มุมอย่างสมจริง นอกจากนี้นวนิยายได้สะท้อนชีวิตมนุษย์สมัยใหม่ โดยเฉพาะในยุคที่ชีวิตและสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น นวนิยายจึงเป็นที่คาดหวังว่าจะ “แสดงทุกด้านทุกมุมแห่งชีวิตสมัยใหม่” (วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2541, น. 127) ผู้ประพันธ์นวนิยายจึงเชื่อมโยงปัญหาของมนุษย์ที่ดำรงอยู่ในสังคม ด้วยการสะท้อนผ่านตัวละครที่มีพฤติกรรมทั้งในแง่เห็นพ้องกับระบบบรรทัดฐานสังคม รวมถึงที่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตจากระบบสังคมด้วย

นวนิยายทั่วไปที่เป็นที่นิยมมีจำนวนมาก นวนิยายจำนวนหนึ่งในนั้นคือ งานประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน ซึ่งเป็นงานประพันธ์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย กฤษณา อโศกสิน เป็นนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในด้านการประพันธ์นวนิยาย โดยมีศิลปะการสร้างสรรคผลงานให้มีความโดดเด่นและใช้กลวิธีการประพันธ์นวนิยายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ตัวละครและชื่อเรื่อง มักใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย และมีการใช้ภาษาในการประพันธ์ที่สะท้อนอารมณ์ กระทั่งความรู้สึกให้เห็นแง่มุมของชีวิตอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้ กฤษณา อโศกสิน ได้รับรางวัลด้านวรรณกรรม เช่น รางวัลองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส.ป.อ.) พ.ศ. 2511 เรื่อง *เรือมนุษย์* และ พ.ศ. 2515 เรื่อง *ตะวันตกดิน* รางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2517 เรื่อง *รากแก้ว* รางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2528 เรื่อง *ปูนปิดทอง* รางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2529 เรื่อง *บุษบกใบไม้* พ.ศ. 2531 เรื่อง *ไฟทะเล* และ พ.ศ. 2541 เรื่อง *ข้ามสี่พันตร* พ.ศ. 2522 เรื่อง *บ้านชนน* พ.ศ. 2539 เรื่อง *เนื้อใน* และ พ.ศ. 2544 เรื่อง *เวียงแว่นฟ้า* (สารานุกรมเสรี, 2563)

บ้านชนน เป็นหนึ่งในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2522 และเป็นนวนิยายเรื่องเดียวที่ประพันธ์ให้ลงท้ายด้วยการฆ่าตัวตายของตัวละครเอกหญิง อันเนื่องมาจากปมในใจ

ของตัวเอกหญิงซึ่งได้รับผลกระทบปัญหาครอบครัว และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ความบอบช้ำทางใจ เพราะผิดหวังจากคนรักที่นอกใจและทำลายความเชื่อมั่นในความหวังที่จะสร้างครอบครัวให้มีความสุขสมบูรณ์พร้อมหลังแต่งงานไปแล้ว ทั้งนี้ผู้แต่งได้กำหนดสร้างตัวละครเอกหญิงให้มีภาวะซึมเศร้าภายในจิตใจ เมื่อเผชิญปัญหาในชีวิตจึงมีผลกระทบด้านจิตใจสูงมาก ตัวละครเอกหญิงได้เลือกทางออกของปัญหาที่ทำร้ายจิตใจของเธอด้วยการฆ่าตัวตาย นวนิยายเรื่อง *บ้านชนบท* นี้ ผู้แต่งได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์จากหนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร ผู้ประพันธ์จึงนำเรื่องราวประวัติของคุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร เป็นต้นแบบในการประพันธ์ นวนิยายเรื่อง *บ้านชนบท* อันเป็นเรื่องราวที่สะท้อนความเป็นจริงในสังคมให้ผู้อ่านเห็นถึงปมปัญหาของชีวิตมนุษย์ที่ได้รับบาดแผลฝังใจมาจากปัญหาครอบครัวที่แตกแยก ความขาดพร่องในชีวิตที่โหยหาความรักเพื่อชดเชยปมในใจข้อนี้เป็นที่มาของความคาดหวังต่อชายซึ่งหลงรัก และตัดสินใจจะแต่งงาน สร้างบ้าน สร้างครอบครัวด้วยกัน แต่ในที่สุดความหวังก็พังทลายเพราะฝ่ายชายนอกใจและไม่เข้าใจบาดแผลฝังลึกภายในจิตใจของตัวเอกหญิง จุดจบในชะตาของเธอจึงลงท้ายด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อยุติความปวดร้าวในใจที่ไม่อาจรับอย่างช้ำรอยเดิมกับความล้มเหลวในครอบครัววัยเยาว์ของเธอ

อนึ่ง เมื่อพิจารณาในแง่องค์ประกอบของนวนิยาย พบว่ามีส่วนสำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก บทสนทนา และ ตัวละคร พบว่า ตัวละครนับเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของนวนิยาย ดังที่ดวงมน จิตรจำนงค์ (2534 น. 346-347) อภิปรายว่า ในงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ตัวละครถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการแสดงพฤติกรรมของตัวละครที่มีความขัดแย้งกัน นอกจากให้เห็นความเป็นมนุษย์อย่างรอบด้าน พฤติกรรมของตัวละครที่เกี่ยวข้องกันกับตัวละครอื่นที่แวดล้อม คือที่มาของโครงเรื่อง และความสมเหตุสมผลของพฤติกรรมตัวละครนี้เองที่มีผลต่อการสร้างคุณค่าในการให้ความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านงานวรรณกรรม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงตัวละครสำคัญในนวนิยายที่ศึกษาเรื่อง *บ้านชนบท* พบว่า ตัวเอกหญิงอย่าง “เหมือนแพรว” มีลักษณะภายนอกดูร่าเริงแจ่มใส เป็นคนทันสมัย เข้ากับผู้คนได้ง่าย มีความสามารถในการจัดการบริหารงาน เมื่อพิจารณาจิตใจของเหมือนแพรว เธอมีจิตใจที่อ่อนไหว อันเนื่องมาจากสภาพของครอบครัวที่แตกแยก พ่อของเธอแต่งงานมีครอบครัวใหม่ที่สมบูรณ์และอบอุ่นกว่าครอบครัวของเธอ เหมือนแพรวอาศัยอยู่กับแม่สองคน แม่ของเธอได้ส่งเธอไปเรียนโรงเรียนประจำตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เธอมีความรู้สึกเหมือนถูกจำกัดสิทธิ ไม่มีอิสระภาพ รู้สึกถูกทอดทิ้งไว้ตามลำพัง ให้ความรู้สึกขาดความอบอุ่นนั้นยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น (นวมน ยูเต็น, 2535, น. 92) ดังที่ผู้ประพันธ์บรรยายถึงครอบครัวของเหมือนแพรว ว่า “...เมื่อเหมือนแพรวได้สามขวบ หล่อนกับนายมนัส

ก็แยกทางกันเดิน พ่อของเหมือนแพรแต่งงานใหม่ มีลูกกับเมียใหม่อีกสี่คน เป็นชายสามหญิงหนึ่ง มีบ้านเป็นส่วนลัด อยู่ด้วยกันอย่างเรียบร้อย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11)

การมีปัญหาทางใจของเหมือนแพร เป็นเรื่องที่พ่อแม่รู้ดีและพยายาม “ชดเชย” สิ่งที่เหมาะสม แพรขาดหายไป พ่อของเหมือนแพรพยายามหาสิ่งของวัตถุต่าง ๆ มาให้เหมือนแพรทุกอย่างเพื่อหวังว่าจะได้ชดเชยความขาดพร่องในใจที่ลูกเติบโตขึ้นท่ามกลางปัญหาครอบครัวที่แตกแยก ส่วนแม่ให้ความรักและยอมตามใจทุกอย่างไม่มีการขัดข้องแม้แต่น้อย การที่พ่อกับแม่ยอมตามใจเหมือนแพรนั้น เพราะคิดว่า เป็นสิ่งที่สามารถทดแทนความอบอุ่นที่โยหหารักอันพร้อมหน้าพร้อมตาของพ่อแม่ที่เหมือนแพรขาด แต่ยิ่งประเคนให้โดยไม่ได้รู้ขีดถึงบาดแผลฝังลึกในใจที่เป็นต้นตอของความบอบช้ำนี้ สภาพจิตใจของเหมือนแพรก็ยังมีแผลฝังใจลึกขึ้น ที่หลบซ่อนอยู่ด้านในจนพ่อแม่และคนรอบข้างหลงเข้าใจผิด เพราะที่แท้จริงแล้วเธอต้องการความดูแลทางจิตใจไม่ใช่การชดเชยด้วยวัตถุ (นวมน ยูเด็น, 2535, น. 92) ดังที่ผู้ประพันธ์บรรยายถึงความไม่รู้ของพ่อแม่ที่เข้าใจผิดของพ่อเหมือนแพร ซึ่งพยายามหาวัตถุต่าง ๆ มาให้เหมือนแพร “...วัตถุชิ้นแรกที่เขาให้เหมือนแพรคือนาฬิกาข้อมือแล้วก็แหวน แล้วก็เปียโน ต่อมาวัตถุค่อย ๆ ใหญ่ขึ้น สูงราคาขึ้นตามวัย กลายเป็นรถ แล้วก็ร้าน...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 213-214)

เหมือนแพร นอกจากที่ขาดความรัก ความอบอุ่นจากพ่อและแม่แล้ว เหมือนแพรไฝ่หาความรัก ความอบอุ่นมาโดยตลอด เธอจึงดิ้นรนในการสร้างบ้านและสร้างครอบครัวขึ้นมา พร้อมกับหาตัวแทนของพ่อมาทำหน้าที่ให้ครอบครัวอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ การที่เหมือนแพรทุ่มเทเช่นนี้เป็นเพราะ ในชีวิตของเธอไม่เคยมีบ้าน เธอเติบโตจากโรงเรียนประจำ และอาศัยอยู่ในตึกแถว เธอจึงตั้งความหวังในการสร้างบ้านและสร้างครอบครัวไปพร้อมกับพัทโปก ผู้ชายที่เธอรัก แต่พัทโปกยังไม่คิดที่จะมีบ้านหรือครอบครัวเป็นของตนเอง เพราะครอบครัวของเขาอบอุ่นและสมบูรณ์แบบมาโดยตลอด เหมือนแพรจึงจัดการสร้างบ้านด้วยตัวเองทุกอย่าง และจัดการเรื่องงานแต่งงานขึ้นมาเพื่อที่จะให้พัทโปกเป็นสมาชิกในครอบครัวอย่างสมบูรณ์แบบ (นวมน ยูเด็น, 2535, น. 95-96) ดังบทสนทนา ระหว่างแม่ของเหมือนแพรและเหมือนแพร ที่ว่า “แม่คะ” เสียงเบา ๆ จากเตียงที่ถัดไปตั้งขึ้น “แม่คิดว่าเราจะอยู่อย่างนี้ไปตลอดไหมหรือคะ ตึกแถวล้อมกรอบเราทุกวัน ๆ แพรกำลังอึดอึด อยากมีบ้านเล็ก ๆ ลักหลัง ไกลเมืองหน่อย แม่จะได้อากาศดี ๆ กว่านี้ไงคะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 10)

การที่เหมือนแพรจัดการด้วยตัวเองทุกอย่างจนหมด ทำให้พัทโปกรู้สึกเหมือนโดน “ผูกมัด” ทำให้เขาค่อย ๆ ถอยห่างออกจากเหมือนแพร และแก้ปัญหาความตึงเครียดนี้ด้วยการไปเที่ยวกับผู้หญิงคนอื่น ทำให้เหมือนแพรทนไม่ได้ เพราะรู้สึกโดนหลอกและโดน “เหยียบย่ำ” ความรักที่มีให้พัท

โบท เหมือนแพรรู้สึกสูญเสียทุกอย่างไปจนหมดสิ้น รู้สึกเหมือนชีวิตได้พังทลายลง ทางเดียวที่จะสามารถจบปัญหาและหนีความผิดหวังครั้งนี้ได้ คือ “การฆ่าตัวตาย” (นวนมณ ยูเด็น, 2535, น. 95-96) ดังตัวอย่างจากนวนิยายที่ผู้ประพันธ์บรรยายขณะเหมือนแพรรากำลังฆ่าตัวตาย ที่ว่า

“ขณะที่เหมือนแพรรัดตัดสินใจหยิบขวดยาฆ่าแมลงรินลงแก้วแล้ว
คืนนั้น...อารมณ์หลอนขาดตอนออกจากความเยื่อใยทั้งปวงในชีวิต เหลือ
ไว้แต่ความแข็งกล้า เด็ดเดี่ยวต่อการลาโลก หัวใจทั้งดวงมีแต่ความอาดูร
อ้างว้างว่าเหว่ ทุกแห่งมีมิติสำหรับหลอน ไม่เหลือแม้จุดสว่างสักน้อยนิด
ในความหวังที่มีลมนุชย์ฟุ้งมี เหมือนเรือเล็กที่ได้มรสุมแรงร้ายอยู่กลาง
ทะเลกว้าง ซ้ำราตรีก็ครอบคลุมอยู่จนอนธการทั่วไป มีแต่หน้าที่พินาศ
อับปางรออยู่ตรงหน้า...เหมือนแพรรัดมันเข้าไปเหมือนดื่มน้ำ...มันขมสนิท
ขึ้นคอ เหมือนจนแทบขย้อน แต่หลอนก็ดื่มน้ำจนหมด...”

นักจิตวิทยา ได้วิเคราะห์พฤติกรรมด้านการขาดความรัก ความอบอุ่น ซึ่งเป็นปมในใจของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* ว่า “เหมือนแพรร” ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* “มีความหวาดกังวลประเภท “ความวิตกกังวลจากสิ่งแวดล้อม” (Reality Anxiety) ตามทฤษฎีฟรอยด์ (Freud)” ในเรื่องของ ความรัก ครอบครัว และคู่ครอง และ “มีความหวาดกังวลประเภท “ความวิตกกังวลพื้นฐาน” (Basic Anxiety) ตามทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney)” ทั้งนี้เพราะ ตัวละครเอกหญิงขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อและแม่ที่แยกทางกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอใฝ่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่น แต่เมื่อความพยายามของตัวละครเอกหญิงไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ คือ ถูกปฏิเสธรัก ปฏิเสธความมีเยื่อใยไมตรี จึงทำให้ตัวละครเอกหญิงมีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ดังทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney) ที่ว่า “บุคคลที่มีความต้องการผูกพันและต้องการยอมรับสูง เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกว่าคุณเป็นผู้ขาดรักอย่างรุนแรง” (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554, น. 460-461)

อีกทั้ง นักจิตวิทยาได้อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* ว่า ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* พยายามซ่อนปมด้อยในชีวิตไว้ในใจ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) อธิบายว่า “มนุษย์พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งของจิตใจและความไม่สบายใจต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีปกป้องกันตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง” ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “ตัวละครเอกหญิงได้ใช้กลวิธีแบบเสสรัง Reaction Formation” ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* พยายามซ่อนปมปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตไว้ในใจและแสดงกริยาออกด้วยความอ่อนหวานขึ้นบานและการแต่งตัวสวยงามทันสมัย เพื่อปกปิดปมในใจที่เธอมีตั้งแต่วัยเด็ก อีกทั้งตัวละครเอกหญิงเป็นคนที่

จริงจังกับชีวิตแทบทุกด้าน โดยเฉพาะ “ความรัก” เพราะเป็นสิ่งที่เธอขาดตั้งแต่วัยเด็ก เธอจึงมีความรู้สึกรุนแรงในการแสวงหาความรัก พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงตรงกับทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney) ที่ว่า “เป็นความต้องการใฝ่หาคู่ครองอย่างรุนแรง” บุคคลที่มีพฤติกรรมเช่นนี้มักจะหวาดกลัวต่อการถูกทอดทิ้ง ศรีเรือน แก้วกังวาล อธิบายว่า พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิง “เป็นการชดเชยปมด้อย” ซึ่งการชดเชยปมด้อยของตัวละครเอกหญิงนี้ เป็นการชดเชยที่มากเกินไปจนเป็นผลร้ายมากกว่าผลดีต่อตนเอง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554, น. 464-465)

อนึ่ง ภาวะซึมเศร้าในมุมมองทางการแพทย์สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ขาดความรัก ความอบอุ่น ในครอบครัว ตัวละครเอกหญิงจึงใฝ่หาความรักให้กับชีวิต ผลสุดท้ายความประสงค์ที่ตั้งใจไว้ไม่เป็นที่ตามต้องการ ส่งผลให้ตัวละครเอกหญิงฆ่าตัวตายเพื่อจบปัญหาในชีวิต ในทางการแพทย์ได้อธิบายว่า ผู้ที่มีอาการซึมเศร้ามักมีอาการรู้สึกเศร้าใจ หม่นหมอง หงุดหงิด หรือรู้สึกกังวลใจ ไม่สบายใจ ขาดความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้าง นอนไม่หลับ หรือนอนมากเกินไปผิดปกติ ผู้ป่วยที่มีอาการซึมเศร้า จะรู้สึกผิด สิ้นหวัง หรือรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีสมาธิ ความจำแย่ง อ่อนเพลีย เมื่อยล้า ไม่มีเรี่ยวแรง กระวนกระวาย ไม่อยากทำกิจกรรมใด ๆ นึกถึงแต่ความตาย และอยากที่จะฆ่าตัวตาย (sanook, 2563)

เมื่อพิจารณาสังคมไทยปัจจุบัน ก็พบว่าภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาใหญ่ที่แทรกซึมอยู่ทั่วไปในหลายช่วงวัย ส่วนใหญ่มักพบในวัยรุ่นหรือวัยนักศึกษาที่มีปัญหามากกระทบจิตใจ ทำให้ไม่สามารถหาทางออกของปัญหาให้กับชีวิตได้ ส่งผลให้เลือกทางออกด้วยการ “ฆ่าตัวตาย” ดังกรณีข่าวนักศึกษาผูกคอตายในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีพาดหัวข่าวว่า “สลด! หนูม นศ. มหาวิทยาลัยดังหาดใหญ่โพสต์เฟซสั่งลา ผูกคอตายในห้องน้ำใต้หอพัก” (ผู้จัดการออนไลน์, 2562) สาเหตุการผูกคอตายของนักศึกษาเกิดจาก ปัญหาส่วนตัวที่สั่งสมในจิตใจ ทำให้เกิดภาวะเครียดและกดดันในจิตใจ ไม่สามารถหาทางแก้ไขกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้นักศึกษาจบปัญหาด้วยการผูกคอตายและเขียนข้อความสั่งลาพ่อแม่ เพื่อน และญาติพี่น้อง จากประเด็นภาวะซึมเศร้าในสังคมไทยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายมักมีปัญหาทางจิตสั่งสมมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงเกิดอาการซึมเศร้า ส่งผลให้มีความคิดฆ่าตัวตายในหลาย ๆ ครั้งและลงมือกระทำในที่สุด

พฤติกรรมที่ส่งผลให้ผู้มีอาการซึมเศร่าลงมือฆ่าตัวตาย มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตและไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งไม่มีผู้รับฟังหรือผู้ช่วยแก้ไขปัญหา ทำให้ผู้มีอาการซึมเศร่าตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงเลือกทางออกในการแก้ปัญหาให้กับตนเองด้วยการฆ่าตัวตาย ดังประเด็นข่าวของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายในมหาวิทยาลัยมีความเชื่อมโยงกับ

ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* คือ มีสาเหตุหลักเดียวกันในประเด็นของภาวะซึมเศร้า เมื่อมีปัญหากระทบจิตใจ ทำให้ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าไม่สามารถจัดการกับปัญหาในชีวิตได้ ทำให้ผู้มีอาการซึมเศร้ารู้สึกหมดกำลังใจและไม่อยากจะมีชีวิตต่อไป จึงตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

หากพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็อาจกล่าวได้ว่า *บ้านขนนก* ที่แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 เป็นนวนิยายที่มีความล้าสมัยในประเด็นการเสนอปัญหาภาวะซึมเศร้าจนตัวเอกฆ่าตัวตาย โดยในยุคนั้นไม่ได้มีการสังเกตเห็นถึงปัญหานี้มาก่อนว่าจะกระทบต่อสภาพจิตใจคนไทยเป็นวงกว้างอย่างที่เผชิญอยู่ในสังคมปัจจุบัน ในสมัยที่ผู้แต่งประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ขึ้นมา นั้น ภาวะซึมเศร่ายังไม่เป็นที่รู้จักของคนในสังคม การที่ผู้แต่งได้มองประเด็นปัญหาภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาในสังคมที่ควรตระหนักและหันมาใส่ใจคนที่เรารัก โดยกฤษณา อโศกสิน ได้สื่อผ่านนวนิยายนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีทัศนะที่ลุ่มลึกในการมองเห็นปัญหาที่กระทบชีวิตและจิตใจผู้คนในสังคมภายนอก เมื่อก่อนพบปัญหาภาวะซึมเศร้าส่งผลถึงชีวิตคนในเมืองใหญ่อย่างยาวนานมาจนถึงขณะนี้ โดยในปัจจุบันมีผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นทุกปี อีกทั้งเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมปัจจุบัน เพราะมีอัตราการฆ่าตัวตายของคนไทยเพิ่มขึ้นทุกปี

ผู้วิจัยเห็นว่าภาวะซึมเศร้าเป็นอาการที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมไทยเป็นจำนวนมาก กล่าวคือคนในสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบหรือปัญหาเข้ามาในชีวิตแล้วไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ ส่วนใหญ่มักจบปัญหาลงด้วยการ “ฆ่าตัวตาย” ปัญหาการฆ่าตัวตายของคนในสังคมมีอัตราที่สูงขึ้นทุกปี การเข้าใจคนใกล้ชิดที่เรารักว่ามีปมทางใจอันบอบช้ำนั้น ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยป้องกันการเกิดโศกนาฏกรรมขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษานวนิยายเรื่อง *บ้านขนนก* โดยเจาะประเด็นกลวิธีที่สื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวละครเอกหญิง ผู้มีภาวะซึมเศร้า จนเธอฆ่าตัวตาย ตามประวัติของ “ผู้วายชนม์” ซึ่งผู้แต่งคือกฤษณา อโศกสิน ได้นำเรื่องราวนี้มาเป็นเค้าโครงในการประพันธ์นวนิยายในขอบเขตการวิจัยนี้

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากลวิธีที่สื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวละครเอกหญิง ผู้มีภาวะซึมเศร้าจนเธอฆ่าตัวตายตามประวัติของ “ผู้วายชนม์” ซึ่งผู้แต่งนำมาเป็นเค้าโครงเรื่องในการประพันธ์ครั้งนี้

1.3 ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาประเด็นภาวะซึมเศร้าที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตายของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ทำให้ทราบทัศนคติต่อชีวิตที่ผู้แต่งพยายามสื่อสารถึงสังคมซึ่งสื่อผ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจากเรื่องเล่าความผิดหวังในชีวิตของคุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร ทั้งนี้รายละเอียดสำคัญของเหตุการณ์ที่ส่งผลให้ฆ่าตัวตายทำให้ผู้วิจัยพบความหมายซ่อนเร้นที่ผู้แต่งได้ถ่ายทอดผ่านงานนวนิยายด้วย

นอกจากนี้ การศึกษาประเด็นภาวะซึมเศร้าที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตายของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ยังเกิดประโยชน์แก่วงวิชาการด้านวรรณคดีศึกษาและผู้สนใจงานวรรณศิลป์ ให้ได้ทราบถึงเรื่องราวความผิดหวังในชีวิตที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เขียนประสบพบเจอด้วยตนเองในหนังสืออนุสรณ์งานศพของคุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร อันจะเป็นการกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดการฉุกละหุกอย่างรอบคอบต่อการจัดการปัญหาที่เข้ามาในชีวิต

อนึ่ง การศึกษาประเด็นภาวะซึมเศร้าที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตายของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* อาจเป็นบทเรียนที่ทำให้เข้าใจชีวิตมนุษย์ที่ประสบปัญหาภาวะซึมเศร้าอันเนื่องมาจากผลกระทบจากสิ่งรอบตัวและทำให้ได้รับความรู้ในการวิเคราะห์

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ มุ่งศึกษาประเด็นภาวะซึมเศร้าของ “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* พ.ศ. 2545 บทประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน วิเคราะห์จากพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาของตัวละคร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อตนเอง พฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความกลัวและความปรารถนา วิเคราะห์จากพฤติกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในรูปแบบความฝันของตัวละคร อีกทั้งวิเคราะห์จากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตัวละคร วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครเชิงจิตวิทยา โดยการนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครเอกที่มีพฤติกรรมทางจิต นำเสนอผ่านบทสนทนาของตัวละครอื่น นำเสนอผ่านการเปรียบเทียบ และการนำเสนอผ่านสัญลักษณ์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธี หมายถึง การนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครเชิงจิตวิทยาและใช้แนวคิดจิตวิทยาในการวิเคราะห์ โดยการนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครเอกที่มีพฤติกรรมทางจิต นำเสนอผ่านบทสนทนาของตัวละครอื่น นำเสนอผ่านการเปรียบเทียบ และนำเสนอผ่านสัญลักษณ์

ผู้วายชนม์ หมายถึง คุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร ผู้แต่งได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์นวนิยาย **บ้านชนน** จากหนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจศพของคุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร ผู้ประพันธ์จึงนำเรื่องราวนี้ที่สะท้อนจากกรณีศึกษามาสู่การประพันธ์นวนิยาย

ตัวเอกหญิง หมายถึง เหมือนแพรผู้ที่มีบาดแผลในใจอันเนื่องมาจากความผิดหวังที่มีครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก เธอจึงใฝ่ฝันถึงการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเพื่อชดเชยบาดแผลในใจ แต่ความใฝ่ฝันของเธอไม่เป็นไปตามความคาดหวังเพราะเธอผิดหวังจากคนรักที่ไม่เข้าใจถึงบาดแผลที่ฝังลึกในจิตใจ เหมือนแพรจึงไม่มีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปได้ ส่งผลให้เธอฆ่าตัวตายเพื่อยุติความปวดร้าวในใจ

1.6 วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง **บ้านชนน** ของกฤษณา อโศกสิน : กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1.1 สำรวจและรวบรวมข้อมูลนวนิยายเรื่อง **บ้านชนน** พ.ศ. 2545 ของกฤษณา อโศกสิน คัดเลือกเนื้อหาที่มีประเด็นภาวะซึมเศร้าของ “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงในนวนิยาย

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาในสังคมและแนวคิดจิตวิทยาที่สื่อผ่านการแพทย์และงานวรรณกรรม

1.2.1 ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านวาทกรรมการแพทย์

1.2.2 ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านงานวรรณกรรม

1.2.2.1 การวิเคราะห์ภาวะซึมเศร้าที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของไทยโดยจิตแพทย์และนักจิตวิทยา

1.2.2.2 วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาสภาพจิตใจของตัวละครกับการฆ่าตัวตาย

1.2.3 ภาวะซึมเศร้าในมุมมองทางสังคมวิทยา

1.3 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอตัวละคร

1.3.1 ความสำคัญของตัวละครในการศึกษานวนิยาย

1.3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอตัวละคร

1.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอตัวละคร

2. ชั้นศึกษาข้อมูล

2.1 ศึกษาวิธีการประพันธ์นวนิยายบ้านชนนิก ของ กฤษณา อโศกสิน วิเคราะห์บทสนทนาและบทบรรยายที่แสดงพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาที่ส่งผลให้ตัวเอกหญิงเป็น “ผู้วายชนม์”

2.2 ศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ชั้นวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหาที่ตั้งไว้ ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์กลวิธีที่แสดงสภาพความบอบซ้ำทางใจผ่านความฝันของตัวละคร

3.1.1.1 สภาพจิตใจที่ตอบสนองต่อความปรารถนาของตนเอง

3.1.1.2 สภาพจิตใจที่แสดงออกถึงความวิตกกังวลและหวาดกลัวความผิดหวัง

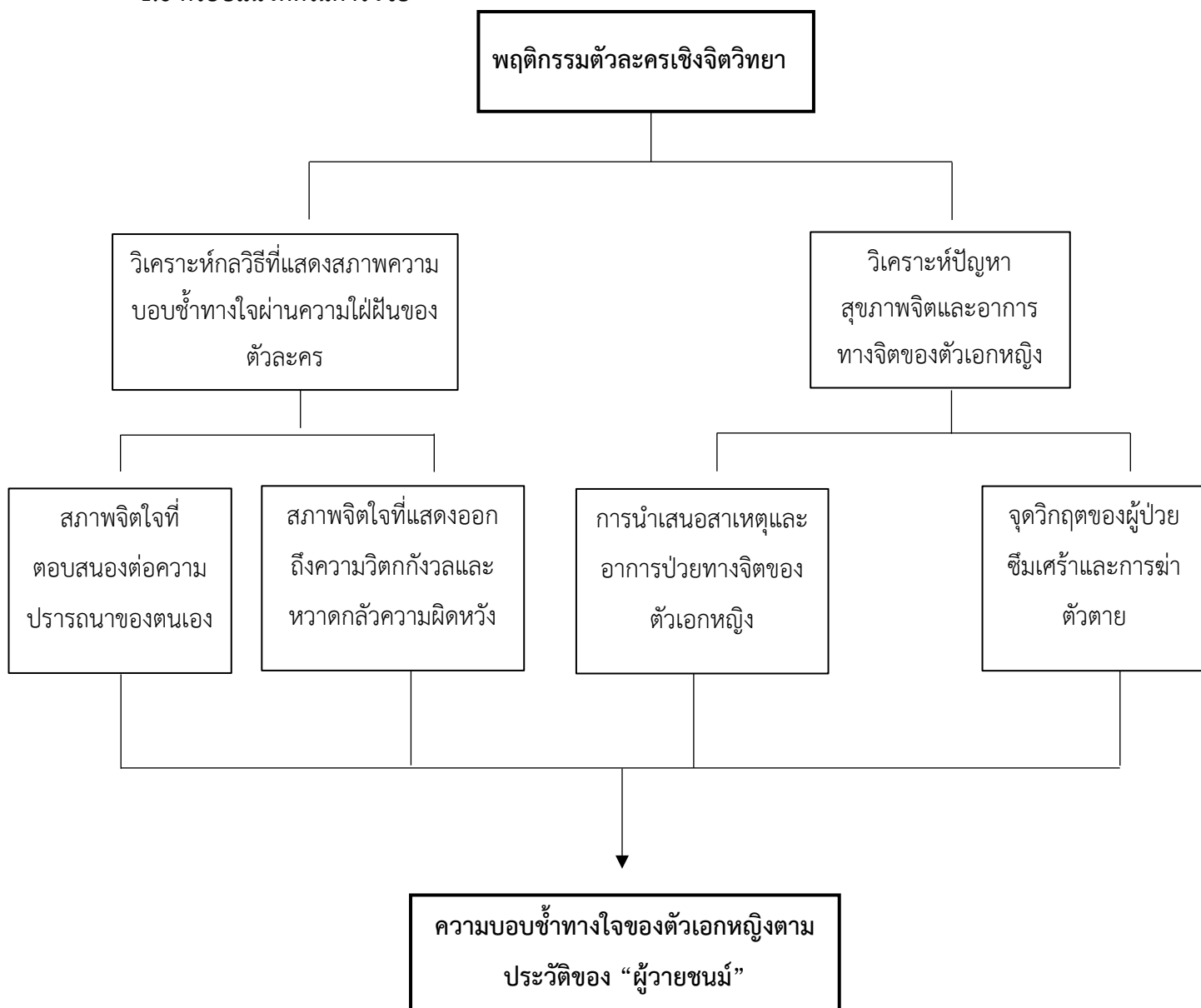
3.1.2 วิเคราะห์กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่นำเสนอพฤติกรรมของตัวละคร

3.1.2.1 การนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครเอกที่มีบาดแผลในใจ

3.1.2.2 การนำเสนอผ่านบทสนทนาของตัวละครอื่น

- 3.2 กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาแบ่งเป็นบทต่าง ๆ และวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดไว้
- 3.3 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์
- 4. ชั้นสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
  - 4.1 สรุปผลการศึกษา
  - 4.2 อภิปรายผลและเสนอข้อเสนอแนะ

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บ้านชนบทของภคยูนิยาม อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านวาทกรรมการแพทย์
2. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านนวนิยาย
3. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านตัวละคร

1. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านวาทกรรมการแพทย์

งานวิชาการที่เสนอผลการวิเคราะห์ภาวะซึมเศร้าซึ่งสื่อผ่านวาทกรรมการแพทย์ มีผลการศึกษาของ ปรียศ กิตติธระศักดิ์ (2555, น. 469-475) เรื่อง **แนวโน้มและการคัดกรองผู้ที่มีพฤติกรรมฆ่าตัวตาย** กับ ผลการศึกษาของ ประเวศ ต้นติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 3-9) เรื่อง **ฆ่าตัวตาย : การสอบสวนสาเหตุและการป้องกัน** รวมถึงมีผลการศึกษาของ สุกัญญา รักษ์ขจีกุล (2556, น. 366-368) เรื่อง **ภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมฆ่าตัวตายในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร** ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาของ ปรียศ กิตติธระศักดิ์ (2555, น. 469-474) เรื่อง **แนวโน้มและการคัดกรองผู้ที่มีพฤติกรรมฆ่าตัวตาย** สรุปได้ดังนี้

ปรียศ กิตติธระศักดิ์ (2555, น. 470) วิเคราะห์ว่า ในประเทศไทยพบพฤติกรรมฆ่าตัวตายในอัตราที่สูงและเป็นสาเหตุที่ทำให้เสียชีวิตอันดับ 4 ของประเทศ ซึ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาพบว่าจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยพบอัตราการฆ่าตัวตายเฉลี่ยสูงกว่า 10 คนต่อประชากรแสนคน ข้อมูลอัตราฆ่าตัวตายในประเทศไทยเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ถึงปัญหาสุขภาพจิตที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในปัจจุบันพบอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุดในกลุ่มวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน และกลุ่มวัยรุ่นหรือวัยเรียน ตามลำดับ ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยเรียนนั้นมีอัตราการฆ่าตัวตายที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

นอกจากนี้ มีประเด็นการจัดการกับการฆ่าตัวตายซึ่ง ปรียศ กิตติธระศักดิ์ (2555, น. 471) อธิบายว่า การแก้ปัญหาการฆ่าตัวตายควรมุ่งเน้นไปยังกลุ่มวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน เนื่องจากสาเหตุ

การฆ่าตัวตายเกิดจากความเครียดอย่างรุนแรงในปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความเครียดที่สะสมจนทำให้กลายเป็นปัญหาทางสุขภาพจิต ทำให้เกิดเป็นภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่ มักเกิดขึ้นในผู้ที่มีอาการของโรคซึมเศร้าแต่ไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง

อีกทั้ง ปรียศ กิตติธิระศักดิ์ (2555, น. 471) พิจารณาว่า ในกลุ่มวัยรุ่นหรือวัยรุ่นเรียนพบอัตราการฆ่าตัวตายสูงเป็นอันดับ 2 รองจากวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน เนื่องจากรูปแบบของการฆ่าตัวตายเป็นลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจที่กะทันหันเมื่อประสบภาวะวิกฤตมากกว่าปัญหาด้านสุขภาพจิตหรือการเจ็บป่วยเรื้อรัง

ดังนั้นการจัดการปัญหาการฆ่าตัวตายสามารถทำได้ด้วยการคัดกรองความเสี่ยงซึ่ง ปรียศ กิตติธิระศักดิ์ (2555, น. 473) อธิบายว่า การค้นหาความคิดในการฆ่าตัวตายโดยการคัดกรองความเสี่ยงนั้นเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคลากรทางสุขภาพสามารถวางแผนป้องกันการทำร้ายตนเองของบุคคลที่คิดจะฆ่าตัวตายได้ อีกทั้งให้การช่วยเหลือป้องกันได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากผู้ที่คิดฆ่าตัวตายส่วนใหญ่จะเปลี่ยนใจไม่คิดฆ่าตัวตายเมื่อได้รับความช่วยเหลือที่ถูกต้อง การเฝ้าระวังจึงเป็นวิธีการป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตายที่ตัวอย่างหนึ่ง ซึ่งวิธีการที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการประเมินหรือคัดกรองปัญหาทางด้านสุขภาพจิต คือ “การคัดกรองโดยการสัมภาษณ์และการใช้แบบประเมินเพื่อคัดกรอง”

วิธีการป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตายที่ได้ผลดีที่สุดคือ “การคัดกรองโดยการสัมภาษณ์” ซึ่ง ปรียศ กิตติธิระศักดิ์ (2555, น. 473) อธิบายว่า “การคัดกรองโดยการสัมภาษณ์” ต้องอาศัยประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญสูง เนื่องจากพฤติกรรมการฆ่าตัวตายมักมีรูปแบบซับซ้อน หากผู้คัดกรองขาดประสบการณ์อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการประเมินความคิดฆ่าตัวตายที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งพฤติกรรมการคิดฆ่าตัวตายนั้น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนต่อมุมมองหรือความคิดของคนในสังคมไทย ทำให้ผู้ที่มีความคิดฆ่าตัวตาย พยายามปิดบังและไม่แสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ การประเมินจึงเป็นไปได้ยากขึ้นและเกิดความผิดพลาดได้สูง

นอกจากนี้มีบทวิเคราะห์ที่ศึกษาการฆ่าตัวตายในทางการแพทย์ ผลการศึกษาของ ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 3-9) เรื่อง **ฆ่าตัวตาย การสอบสวนสาเหตุ และการป้องกัน** สรุปได้ดังนี้

ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 3-4) วิเคราะห์ว่า สาเหตุการฆ่าตัวตายเกิดจากปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตใจ และปัจจัยทางชีวภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัจจัยทางสังคม

ประเวศ ต้นติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 3) วิเคราะห์ว่า ปัจจัยทางสังคมที่เป็นสาเหตุในการฆ่าตัวตายมักเป็นปัญหาในสังคมที่มีร่วมกัน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความรัก ความสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความวุ่นวายในสังคม ทำให้สมาชิกในสังคมรู้สึก “ไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและขาดความหมายของการมีชีวิตอยู่” ปัญหาการฆ่าตัวตายจึงมีมากขึ้น อีกทั้งสังคมที่เน้น “ความเป็นตัวของตัวเอง การแก่งแย่งแข่งขันหรือค่านิยมต่าง ๆ” มักพบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ภาวะซึมเศร้า การฆ่าตัวตายในวัยรุ่น การหย่าร้าง เป็นต้น ความรู้สึกโดดเดี่ยวถือเป็นสาเหตุสำคัญทางสังคมของการฆ่าตัวตาย โยการฆ่าตัวตายที่เกิดขึ้นมักมีกลวิธีเดียวกัน

ปัจจัยทางจิตใจ

ปัจจัยทางจิตใจเกิดจากสาเหตุที่ผู้ฆ่าตัวตายได้รับผลกระทบจากปัญหาอย่างรุนแรง ทำให้มีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติซึ่ง ประเวศ ต้นติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 4) อธิบายว่า ผู้คิดฆ่าตัวตายมักมองว่าตนเองไร้ค่าและมองสังคมรอบตัวว่า “ขาดความเป็นธรรมและไม่ให้อภัยต่อความผิดพลาดของตน” ทำให้ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายเกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง เบื่อหน่ายและเศร้าใจ ซึ่งผู้ที่คิดฆ่าตัวตายมักเป็นผู้ที่ขาดทักษะการแก้ปัญหาชีวิต การตัดสินใจฆ่าตัวตายจึงเปรียบเสมือนทางออกเพื่อหนีปัญหาที่ไม่เห็นทางแก้ไข

ปัจจัยทางชีวภาพ

นอกจากปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางจิตใจที่เป็นสาเหตุให้ผู้ประสบปัญหาคิดฆ่าตัวตายแล้ว ยังมีปัจจัยทางชีวภาพเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะการฆ่าตัวตายอีกด้วยซึ่ง ประเวศ ต้นติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 4) วิเคราะห์ว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายเป็นผู้ที่มีความเจ็บป่วยทางจิตเวช ซึ่งมีสาเหตุสำคัญที่เกิดจาก “ภาวะซึมเศร้าและการติดสุรา” ภาวะซึมเศร้านี้มีอารมณ์ที่รุนแรงและมีอาการทางจิตร่วมด้วย เช่น มีอาการหวาดระแวง มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมองของผู้มีอาการซึมเศร้า

ประเวศ ต้นติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 5-9) วิเคราะห์ว่า พฤติกรรมการฆ่าตัวตายสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ การคิดฆ่าตัวตาย การทำร้ายตนเองแต่ไม่เสียชีวิต และการฆ่าตัวตายสำเร็จ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การคิดฆ่าตัวตาย

ประเวช ต้นติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 6) วิเคราะห์ว่า คนที่คิดฆ่าตัวตายมักมีความคิดเกิดขึ้นขณะที่ชีวิตกำลังประสบปัญหายุ่งยาก เกิดความเครียด ทำให้รู้สึกที่ชีวิตไม่มีความหมาย เกิดความน้อยใจ และรู้สึกที่ตัวเองไม่มีใครรัก คนบางกลุ่มที่มีความคิดอยากฆ่าตัวตายมากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้ที่ตกงาน ผู้ที่ป่วยเป็นโรคร้ายแรง ผู้ที่กำลังประสบกับปัญหาชีวิต และผู้ป่วยจิตเวช เป็นต้น

การทำร้ายตนเอง

การทำร้ายตัวเองเกิดจากการที่ผู้คิดฆ่าตัวตายไม่ยอมฆ่าตัวตายจริง ส่งผลให้ผู้คิดฆ่าตัวตายหาวิธีการเรียกร้องความสนใจด้วยการทำร้ายตัวเอง ประเวช ต้นติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 6-7) อธิบายว่า ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายมักมองว่า มีทางออกเดียวในการแก้ปัญหาหรือจบปัญหา ขณะนั้นคือ การฆ่าตัวตาย อีกทั้งมองว่า การตายเป็นทางเลือกที่ดีกว่าการมีชีวิตอยู่เพื่อเผชิญกับปัญหา ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายจึงรู้สึกหมดหวังต่อการดำรงชีวิตและหมดหนทางในการแก้ไขปัญหา ทำให้ผู้คิดฆ่าตัวตายต้องหยุดการรับรู้ลง การตายจึงเปรียบเสมือน “การหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวดที่เขาไม่ต้องการ” ผู้ที่ตกอยู่ในภาวะที่มีความคิดฆ่าตัวตายเช่นนี้ มักมีความรู้สึกสองจิตสองใจ คือ อยากตายและไม่อยากตาย ทำให้มีความรู้สึกสับสน จิตใจปั่นป่วน เมื่อมีปัญหากระทบจิตใจเพียงเล็กน้อย ก็อาจตัดสินใจลงมือทำร้ายตนเอง

การศึกษาผู้ที่ทำร้ายตนเองในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาผู้พยายามฆ่าตัวตายแต่ไม่เสียชีวิต พบว่า เป็นเพศหญิงที่มีอายุน้อย สาเหตุอันเนื่องมาจากปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และปัญหาทางเศรษฐกิจ วิธีการที่ทำร้ายตัวเองส่วนใหญ่คือ “รับประทานยาหรือสารพิษ” ซึ่งมักทำร้ายตนเองในขณะโกรธเคืองหรืออารมณ์ชั่ววูบ มากกว่าจะกระทำเพราะความสิ้นหวังในชีวิต (ประเวช ต้นติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์, 2542, น. 6-7)

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การลงมือฆ่าตัวตายเป็นการกระทำที่หุนหันพลันแล่น โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุน้อย เพราะ ผู้ที่มีอายุน้อยมักขาดความยับยั้งชั่งใจทางความคิด และขาดความไตร่ตรองต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง และคิดว่าการลงมือฆ่าตัวตายด้วยการ “รับประทานยาหรือสารพิษ” เป็นวิธีการที่ง่ายและไม่ทรมาน

การฆ่าตัวตายสำเร็จ

ประเวช ต้นติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542, น. 8-9) วิเคราะห์ว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จมีการวางแผนฆ่าตัวตายไว้ล่วงหน้าและใช้วิธีการที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ซึ่งผู้คิดฆ่าตัวตายจะส่ง

สัญญาเตือนบางประการก่อนลงมือฆ่าตัวตาย เช่น เคยพูดถึงความคิดการฆ่าตัวตาย หรือแสดงความตั้งใจฆ่าตัวตายอย่างชัดเจนก่อนลงมือทำ การส่งสัญญานี้มักสื่อให้กับคนมากกว่าหนึ่งคน ซึ่งผู้ฆ่าตัวตายมักกระทำขณะมีความเจ็บป่วยทางจิตเวช

อนึ่งมีผลการศึกษาที่น่าสนใจของ สุภัฏญา รัชชชิจกุล (2556, น. 366-368) เรื่อง **ภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร** สรุปได้ดังนี้

สุภัฏญา รัชชชิจกุล (2556, น. 366) วิเคราะห์ว่า พฤติกรรมการทำร้ายตนเองหรือพฤติกรรมการฆ่าตัวตายของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีสาเหตุจาก ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด ปัญหาการเรียน และปัญหาผิดหวังในความรัก วิธีการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่ใช้วิธีการกินยาในปริมาณที่เกินขนาด ใช้มีดกรีดข้อมือ การแขวนคอหรือผูกคอ และการกินสารเคมี ซึ่งบริเวณที่มักเกิดเหตุการณ์ฆ่าตัวตาย คือ ในหอพัก บ้าน และที่มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การที่ผู้มีอาการซึมเศร้าเลือกสถานที่หอพัก บ้าน และมหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ฆ่าตัวตายนั้น เนื่องจาก สถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่ผู้มีอาการซึมเศร้าคุ้นเคยและเป็นสถานที่ที่ค่อนข้างสะดวกในการลงมือฆ่าตัวตาย อีกทั้งผู้มีอาการซึมเศร้ามักเลือกวิธีการฆ่าตัวตายที่ง่ายและสะดวก ทำให้ผู้ที่ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการกินยาในปริมาณที่เกินขนาด ใช้มีดกรีดข้อมือ ใช้วิธีแขวนคอหรือผูกคอ และใช้วิธีกินสารเคมี

ภาวะซึมเศร้าเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีอายุในช่วงวัยนักศึกษามากกว่าวัยอื่น ๆ สุภัฏญา รัชชชิจกุล (2556, น. 366) อธิบายว่า การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาที่ต้องพึ่งพาตนเองสูง ทำให้ผู้ศึกษามักมีแรงกดดันทางจิตใจ เกิดภาวะตึงเครียด อีกทั้งผู้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ต้องออกจากครอบครัวมาอยู่หอพัก ทำให้ขาดการสนับสนุนทางจิตใจ รู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง หมดกำลังใจและมีอาการซึมเศร้าได้

นอกจากนี้ สุภัฏญา รัชชชิจกุล (2556, น. 367) วิเคราะห์ว่า การมีโรคประจำตัวที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าอาจเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจาก อาการซึมเศร้าทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย เห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง ซึ่งนิสิตของมหาวิทยาลัยนเรศวรเคยมีประวัติการพยายามฆ่าตัวตายและเป็นผู้ที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน เป็นเพราะ ปัญหาความเครียด ความกดดันที่ต้องปรับตัวในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ อีกทั้งนิสิตจำนวนหนึ่งต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตต่าง ๆ ส่งผลให้มีอาการซึมเศร้าและความเครียดสะสม ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงนำไปสู่การพยายามฆ่าตัวตายในที่สุด

นาทพร กตัญญู (2549, น. 79) วิเคราะห์ข้อมูลของผู้พยายามฆ่าตัวตายซึ่งได้จากการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดหรือคนในครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย ได้ผลการวิเคราะห์คือ ผู้พยายามฆ่าตัวตายใช้วิธีการฆ่าตัวตายด้วยการกินยาแก้ไอ แก้ปวด กินยานอนหลับ กินยาเบื่อหนู กินยาฆ่าหญ้า กินยาฆ่าแมลง ผูกคอตาย และใช้ไฟฟ้าช็อตตนเอง

ลักษณะครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตายมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่ง นาทพร กตัญญู (2549, น. 80) อธิบายว่า ครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตายส่วนใหญ่ คนในครอบครัวไม่มีเวลาว่างให้แก่กัน อีกทั้งบางครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับญาติพี่น้อง ครอบครัวเหล่านี้จึงไม่มีผู้ใหญ่คอยเป็นแรงสนับสนุนให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจเมื่อเกิดปัญหา

นอกจากนี้ นาทพร กตัญญู (2549, น. 80) ขยายความเพิ่มเติมว่า สาเหตุหนึ่งในการฆ่าตัวตายมีส่วนมาจากการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว กล่าวคือ บางครอบครัวมี “การเลี้ยงดูที่ปล่อยปละละเลย” ให้ลูกช่วยเหลือตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะ พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน เนื่องจากต้องทำงานประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ลูกไม่ได้รับความอบอุ่นความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายจึงมองโลกในแง่ร้าย ก้าวร้าว มีความคิดอยู่คนเดียว ตัดสินใจเองตามลำพัง เมื่อได้รับความกดดันเข้ามากระทบจิตใจจึงหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์เหล่านั้น

สาเหตุของการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัวอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้ที่มีปัญหาภายในจิตใจลงมือฆ่าตัวตาย คือ “การอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย” ซึ่งเป็นครอบครัวที่พ่อและแม่เข้มงวดออกคำสั่งบังคับให้ลูกปฏิบัติตาม ลูกไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและทำในสิ่งที่ต้องการ เมื่อทำผิดมักจะโดนลงโทษอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน กดดันและเก็บกดสะสมความรู้สึกนี้ตลอดมา ผู้พยายามฆ่าตัวตายจึงรู้สึกว่าตนเองไม่มีอิสระ ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ต้องทำตามคำสั่ง ขาดความอบอุ่นและความสัมพันธ์ที่ดีต่อพ่อแม่ ไม่กล้าแสดงออก เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจึงไม่กล้าปรึกษาใคร ทำให้ผู้พยายามฆ่าตัวตายเกิดความเครียดสูง และหาทางออกให้กับปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย (นาทพร กตัญญู 2549, น. 80-81)

อีกทั้งผู้พยายามฆ่าตัวตายมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับพ่อและแม่ นาทพร กตัญญู (2549, น. 82-83) อธิบายว่า ผู้พยายามฆ่าตัวตายมีความรู้สึกไม่ดีกับพ่อ เนื่องจาก พ่อเป็นคนดุ เจ้าอารมณ์ เผด็จการ ไม่รับฟังความคิดเห็นหรือเหตุผลใด ๆ จากคนในบ้าน และผู้พยายามฆ่าตัวตายมีความรู้สึกไม่ดีกับแม่ เนื่องจาก แม่ต้องทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาพูดคุยหรือรับฟังปัญหาของลูก ทำให้ผู้พยายาม

ฆ่าตัวตายรู้สึกขาดความอบอุ่น ผู้พยายามฆ่าตัวตายเก็บปัญหาไปคิดเพียงลำพัง ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อแม่ เมื่อประสบปัญหาไม่สามารถระบายความทุกข์กับใครได้ ผลสุดท้ายจึงหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย

การฆ่าตัวตายมีผลกระทบต่อครอบครัวอย่างมาก นาทพร กตัญญู (2549, น. 82-83) อธิบายว่า ผลกระทบในการฆ่าตัวตายที่ส่งผลต่อครอบครัวทำให้พ่อแม่ต้องหยุดงานมาดูแลลูก ส่งผลให้ขาดรายได้และก่อให้เกิดหนี้สิน อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายในการรักษา ผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายบางรายทำให้คนในครอบครัวตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องไปพบแพทย์บ่อยขึ้นเนื่องจากได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างแรง

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของ สุนีย์รัตน์ ลิมนวิวิธ (2547, น. 169-175) เรื่อง วาทกรรมในข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทย สรุปได้ดังนี้

สุนีย์รัตน์ ลิมนวิวิธ (2547, น. 169-170) วิเคราะห์ว่า ประเด็นข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทย มีสาเหตุเรื่องความรัก ความสัมพันธ์ เป็นประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะของการกระทำอัตวินิบาตกรรมที่มีการทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่น มีสัดส่วนถึง 1 ใน 3 ของข่าวอัตวินิบาตกรรมทั้งหมด อีกทั้งมีสาเหตุอื่น ๆ ในการกระทำอัตวินิบาตกรรม เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความผิดทางกฎหมายและปัญหาการเรียน

ประเด็นข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทยที่ถูกนำเสนอในประเด็นต่อมา คือ “ประเด็นเรื่องเพศ” สุนีย์รัตน์ ลิมนวิวิธ (2547, น. 171-172) อธิบายว่า ผู้ชายมักกระทำอัตวินิบาตกรรมมากกว่าผู้หญิงเกือบทุกสาเหตุ โดยเฉพาะกรณีทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่น ซึ่งมีปัจจัยมาจากความรัก ความสัมพันธ์ต่อบุคคล ส่วนสาเหตุการกระทำอัตวินิบาตกรรมของผู้หญิงเกิดขึ้นจาก ปัญหาความรัก ความสัมพันธ์ต่อบุคคล ซึ่งมีสิ่งเร้าที่กระตุ้นจิตใจที่สำคัญ คือ ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสาเหตุการกระทำอัตวินิบาตกรรมของเพศที่สาม คือ ความรักและความสัมพันธ์ต่อบุคคล ซึ่งถูกนำเสนอด้วยแง่มุมเพศสัมพันธ์มากกว่าแง่มุมอื่น ๆ เป็นการตอกย้ำและชี้นำจำกัดให้แก่กลุ่มคนที่รักเพศเดียวกันว่ามีวัตถุประสงค์หลักเพียงเพื่อความเพลิดเพลินทางเพศในเชิงกามารมณ์เท่านั้น

ประเด็น “ด้านสถานะ” ของผู้กระทำอัตวินิบาตกรรมในพาดหัวข่าว สุนีย์รัตน์ ลิมนวิวิธ (2547, น. 173) วิเคราะห์ว่า ผู้ทำอัตวินิบาตกรรมที่เป็นเพศชาย มักถูกระบุอาชีพเมื่อมีการประกอบอัตวินิบาตกรรมเนื่องจากสาเหตุในเรื่องหน้าที่การงานหรือปัญหาทางการเงิน ในทางกลับกันเพศหญิง

ไม่ได้กล่าวถึงสาเหตุในเรื่องหน้าที่การงาน แต่ถูกอ้างอิงด้วยสถานภาพทางเพศและครอบครัวมากกว่า อีกทั้งผู้หญิงยังถูกใช้คำเรียกที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ถูกระทำ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาในชีวิตของผู้หญิงจากพาดหัวข่าว ให้ภาพความเป็นแม่และภรรยามากกว่าภาพของผู้หญิงที่มีหน้าที่การงานต้องรับผิดชอบ และให้ภาพของผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกระทำจนต้องทำร้ายตนเอง

นอกจากนี้ สุนีย์รัตน์ ลิมปนวิวิธ (2547, น. 173) ได้นำเสนอประเด็นข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทยที่มีสาเหตุจาก “สุขภาพในประเด็นความเจ็บป่วยทางจิต” ว่า สถานะของผู้กระทำอัตวินิบาตกรรมส่งผลต่อการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นการแบ่งแยกความเจ็บป่วยออกจากความบ้าหรือเสียสติ กล่าวคือ ผู้กระทำอัตวินิบาตกรรมที่มีสถานะทางสังคมที่ดีหรือเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป มักถูกนำเสนอให้เห็นถึงภาพความเจ็บป่วย ในทางกลับกันหากผู้กระทำอัตวินิบาตกรรมไม่มีสถานะทางสังคมที่น่าสนใจ มักถูกนำเสนอให้เห็นถึงความเสียสติ ความผิดปกติทางจิต

รวมถึงประเด็นที่น่าสนใจด้าน “ความมีเงื่อนไขของการกระทำอัตวินิบาตกรรมในพาดหัวข่าว” สุนีย์รัตน์ ลิมปนวิวิธ (2547, น. 174-175) อธิบายว่า คุณค่าข่าวด้านความขัดแย้งเป็นลักษณะหนึ่งของการใช้พาดหัวข่าวด้านความมีเงื่อนไข เนื่องจากผู้ที่กล่าวขัดแย้งในเรื่องสาเหตุของการกระทำอัตวินิบาตกรรมมักเป็นจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา โดยมักพูดถึงเรื่อง “ความเจ็บป่วยทางจิต” ว่าเป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำอัตวินิบาตกรรม ซึ่งความพยายามทางการแพทย์ต้องการสื่อสารให้คนในสังคมทราบว่า การกระทำอัตวินิบาตกรรมของมนุษย์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากสาเหตุเดียวตามที่หนังสือพิมพ์สรุปสาเหตุการกระทำอัตวินิบาตกรรมไปแล้ว

2. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านนวนิยาย

การวิเคราะห์ภาวะซึมเศร้าที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของไทยโดยจิตแพทย์และนักจิตวิทยา มีผลการศึกษาของ ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 214-221) เรื่อง **วาทกรรมของโรคจิตเวชที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย : การศึกษาผลงานของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม และ ศรีเรื่อน แก้วกั้วาล** (2554, น. 457-472) เรื่อง **วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายบ้านชนนิก** ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาของ ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 214-221) เรื่อง **วาทกรรมของโรคจิตเวชที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย : การศึกษาผลงานของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม** สรุปได้ดังนี้

โรคจิตเวชอันเกิดจากบุคคลอื่นมากระทำ บังคับ ชู่เชื้อ จนถึงขั้นทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 214) วิเคราะห์ว่าตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม มีที่มาอาการโรคจิตเวชอันเกิดจากการบังคับ ขู่เข็ญ จนถึงขั้นทำร้ายร่างกายและจิตใจ ดังตัวละครเอกจาก *ลับลายเมฆ* ที่แสดงอาการโรคจิตเวชคือ “โรคตื่นตระหนกจากภัยพิบัติ (post-traumatic stress disorder)” หลังจากถูกข่มขืนและฆ่าคนตายตั้งแต่อายุเพียง 13-14 ปี และตัวละครประกอบ จากเรื่อง *บัลลังก์แสงเดือน* ที่แสดงอาการโรคจิตเวช ซึ่งป่วยเป็นโรคสมองเสื่อม อันเกิดจากความแก่ชรา ร่วมกับความกดดันและขัดแย้งทางจิตใจ เพราะ ถูกบังคับให้เป็นผู้ทำแท้งให้กับตัวละครฝ่ายหญิงในเรื่อง

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การฆ่าคนตายนับเป็นวิกฤตอย่างหนึ่ง ที่เกิดจากความบกพร่องของสมอง อันเนื่องมาจากสาเหตุที่มากระทบจิตใจแล้วฝังรากลึกหรือระบบสารเคมีในสมองทำงานผิดปกติ ทำให้ผู้ป่วยแสดงอาการโรคจิตเวชออกมาด้วยอาการที่หลากหลาย เช่น อาการหลงผิด อาการประสาทหลอน หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การทำแท้งนับเป็นภาวะทางจิตอย่างหนึ่ง เนื่องจากการทำแท้งเป็นการฆ่าลูกที่เป็นสายเลือดของตัวเอง ผู้ที่ทำแท้งเป็นผู้ที่ขาดความบกพร่องในส่วนของคุณเป็นแม่ที่ดี ทำให้ผู้ที่ทำแท้งรู้สึกผิดบาปอยู่ในใจไปตลอดชีวิต อีกทั้งการทำแท้งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและผิดศีลธรรม การทำแท้งจึงไม่สามารถลบล้างความผิดติดตัวได้ ส่งผลให้ผู้ที่ทำแท้งมีอาการเป็นภาวะซึมเศร้า

โรคจิตเวชอันเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 216) พิจารณาว่าตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม มีที่มาอาการโรคจิตเวชอันเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง ดังตัวละครหญิงที่แทงบุตรจากเรื่อง *ในวาระวัน* ทำให้เกิดอาการโรคจิตเฉียบพลันรุนแรง และตัวละครหญิงจากเรื่อง *ลำนํ้าในลมหนาว* ที่สูญเสียบิดามารดาจากอุบัติเหตุจนกลายเป็นคนที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่เชื่อฟังผู้ใดทั้งสิ้น ตัวละครจากนวนิยายทั้งสองเรื่องจึงตกอยู่ในอาการโรคจิตเวชที่เกิดจากอุปนิสัยของตนเอง

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การสูญเสียพ่อและแม่ในวัยเด็ก ทำให้เด็กยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมหรือคนอื่น ๆ ในขณะนั้นได้ เพราะ เด็กมีความผูกพันกับพ่อและแม่ของตนเองมากกว่าคนอื่น ๆ พ่อและแม่เปรียบเสมือน เป็นที่พึ่งพิง เป็นที่ปรับทุกข์และให้ความสุขกับลูก ดังนั้น เมื่อเด็กสูญเสียพ่อและแม่ ทำให้เด็กรู้สึกขาดที่พึ่งพิงในชีวิต ดังนั้นวิธีการแก้ไขให้เด็กสามารถรับมือกับปัญหานี้ได้คือ พ่อและแม่ควรสอน ความอนิจจังในชีวิตให้กับลูก เพื่อที่จะให้ลูกซึมซับและเรียนรู้ความไม่

เที่ยงแท้ในชีวิต การที่ได้รับรู้ธรรมชาติของชีวิตสามารถช่วยทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ไม่เพียงแต่พ่อและแม่ของตนเอง เด็กจะไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา

การให้ความหมายของโรคจิตเวชที่แสดงผ่านการนำเสนอท่าทีและคำพูดของตัวละครหลัก และตัวละครประกอบอื่น ๆ

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 217-218) อธิบายว่าตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม มีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครหลักและตัวละครประกอบซึ่งป่วยและแสดงอาการของโรคจิตเวช ดังในกรณีของ “นภณภางค์” จาก *ลับแลลายเมฆ* สามีมองเธอให้ความหมายอาการจิตเวชว่าเป็น “ตำหนิชีวิต” หลังจากที่เธอตกเป็นเหยื่อข่มขืนในวัยเยาว์ อีกทั้งในกรณีของ “คีตกร” จาก *ลำน่านในลมหนาว* ที่สูญเสียบิดามารดาจากอุบัติเหตุ จนทำให้เธอต่อต้านและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว การอยู่ร่วมกันระหว่างเธอ ย่า และอาเป็นไปด้วยความตึงเครียด ส่งผลให้ผู้คนรอบข้างปฏิบัติตนต่ออาการทางจิตเวชของ “คีตกร” ราวกับเป็นตัวปัญหา “โรคจิตเวชของคีตกรจึงถูกให้ความหมายว่าเป็นอุปสรรค”

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 218-219) วิเคราะห์ว่าในทางกลับกันโรคจิตเวชของตัวประกอบจาก *ในวาระวัน* “ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของชัยชนะทางศีลธรรมของตัวละครเอกฝ่ายหญิง” กล่าวคือ หลังจากที่ครอบครัวของตัวละครประกอบคดโกงตัวละครเอกฝ่ายหญิงมาเป็นเวลานาน ทำให้ครอบครัวของตัวประกอบประสบความล้มเหลวทางการเงินจนฐานะล้มละลายและยังถูกลักขโมยเงินก้อนสุดท้ายของครอบครัวไปด้วย ในที่สุดตัวละครประกอบมารู้ภายหลังว่าตนเองตั้งครรภ์จึงทำแท้งด้วยการกินยาขับเลือด จนเกิดอาการประสาทหลอนอาละวาด

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 219) ได้ให้ความหมายโรคจิตเวชในนวนิยายเรื่อง *ในวาระวัน* ว่า “เป็นผลของบาปเวรและความชั่วร้ายเลวทรามในอดีต” ทั้งตัวละครที่ป่วยเป็นโรคเองและครอบครัวอีกด้วย จึงทำให้ตัวละครอื่น ๆ มีความรู้สึกเหยียดหยามและสาแก่ใจ

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า ผลของการกระทำที่ไม่ดีมักเป็นผลที่ฝังลึกในใจของผู้กระทำ ทำให้ผู้กระทำรู้สึกผิดบาปในใจตลอดเวลา อีกทั้งผลของการกระทำเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา ซึ่งตรงกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาว่า “กัมมณา วัตตติโลโก สัตว์โลกทั้งหลายย่อมเป็นไปตามกรรม” กล่าวคือ ใครที่ก่อกรรมดี ย่อมได้รับผลดีตามมา และใครที่ก่อกรรมชั่ว ย่อมได้รับผลร้ายตามสนอง

โรคจิตเวชที่เป็นภาพแทนของการใช้ชีวิตที่ผิดพลาดในอดีต

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561, น. 219-220) วิเคราะห์ว่าตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม เลือกใช้ชีวิตที่ผิดพลาดในอดีตหลายเรื่อง ดังกรณีของ “นำโชค” จากนวนิยายเรื่อง *ดอกไม้ในป่าหนาว* หลังจากมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่เขารัก ทำให้เขาผิดหวังในชีวิตจนได้ละทิ้งการเรียนและสนุกกับการใช้ชีวิต ชนกานต์ ชัชวาลา ได้อธิบายว่า “นำโชคมีอาการของ suicide syndrome” หรืออาจกล่าวได้ว่า “นำโชค” มีภาวะโรคจิตเวชที่เรียกว่า “death wish” คือ “มีความคิดอยากตายแต่ไม่ยอมลงมือฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาวะซึมเศร้า”

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า ผู้ที่มีความคิดอยากตายแต่ไม่ลงมือฆ่าตัวตาย มีภาวะอาการทางจิตเวช ซึ่งสาเหตุที่ไม่ลงมือฆ่าตัวตาย เป็นเพราะ ความน้อยใจหรือความขุ่นเคืองใจ เป็นวิธีการสื่อสารเพื่อร้องขอความช่วยเหลือ โดยผู้ที่มีความคิดอยากตายแต่ไม่ลงมือฆ่าตัวตายมักจะทำร้ายตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 457-472) เรื่อง *วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายบ้านชนน* สรุปได้ดังนี้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 457-472) ได้คัดเลือกตัวละครเอกหญิงที่มีอาการภาวะซึมเศร้า จากนวนิยายเรื่อง *บ้านชนน* บทประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน ซึ่ง ศรีเรือน แก้วกังวาล วิเคราะห์บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่ได้ดังต่อไปนี้

ความวิตกกังวลสูงของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านชนน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 460) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* “มีความหวาดกังวลประเภท Reality Anxiety ตามทฤษฎีฟรอยด์ (Freud)” ในเรื่องของ ความรัก ครอบครัวยุติ และคู่ครอง และ “มีความหวาดกังวลประเภท Basic Anxiety ตามทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney)” ทั้งนี้เพราะ ตัวละครเอกหญิงขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อและแม่ที่แยกทางกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอใฝ่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่น

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า เด็กที่พ่อและแม่แยกทางกัน มักเป็นเด็กขาดความอบอุ่น ทำให้เด็กมีปมปัญหาภายในจิตใจ ส่งผลให้เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ไม่ดี เช่น เด็กที่พ่อแม่แยกทางกันมักจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือแสดงพฤติกรรมเก็บตัว ไม่เข้าสังคม เป็นต้น

ความอ่อนไหวต่อความรู้สึกของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านชนน

ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2554, น. 461) ได้วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* เป็นคนที่ขาดความรัก ความอบอุ่นตั้งแต่วัยเด็ก เธอจึงไฝหาคำรัก ความอบอุ่นให้กับชีวิตมาโดยตลอด แต่เมื่อความพยายามของตัวละครเอกหญิงไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ คือ ถูกปฏิเสธรัก ปฏิเสธความมีเยื่อใยไมตรี จึงทำให้ตัวละครเอกหญิงมีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ดังทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney) ที่ว่า “บุคคลที่มีความต้องการผูกพันและต้องการยอมรับสูง เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกว่าคุณเป็นผู้ขาดรักอย่างรุนแรง”

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า ผู้ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นในวัยเด็ก มักมีความคิดและจัดการชีวิตด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง อีกทั้งคนเหล่านี้มักจะคาดหวังในสิ่งที่ต้องการค่อนข้างสูง แต่เมื่อความคาดหวังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ทำให้ผู้ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นในวัยเด็ก แสดงอาการและพฤติกรรมที่มากกว่าคนทั่วไป เช่น ทำร้ายตนเอง ประชดตัวเองด้วยการทำสิ่งที่คาดไม่ถึง สิ่งเหล่านี้มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก การขาดความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว จึงก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ เพราะไม่มีใครรับฟังหรือช่วยแก้ปัญหาที่เข้ามาในชีวิต ทำให้ผู้ที่ขาดความรัก ความอบอุ่น ไม่สามารถรับมือกับปัญหาได้อย่างคนทั่วไป

“สัญชาตญาณมุ่งเป็นและมุ่งตาย” ตามทฤษฎีของฟรอยด์

ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2554, น. 463) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ทุ่มเทความรักให้กับชายที่เธอรักจนหมดใจ เธอใฝ่ฝันอยากจะทำครอบครัวกับเขา แต่เมื่อความใฝ่ฝันของเธอไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เธอจึงน้อยใจในชะตาชีวิตของตนเอง จนทำลายชีวิตตัวเองด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งทฤษฎีของฟรอยด์ได้อธิบาย “สัญชาตญาณมุ่งเป็นและมุ่งตาย” ว่า “สัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตายจะมีความสมดุลในตัวของมันเอง และบางครั้งจะขัดแย้งซึ่งกันและกัน” “สัญชาตญาณมุ่งเป็น” เช่น ความหวี ความกระหาย แรงขับทางเพศ “สัญชาตญาณมุ่งตาย” เช่น ความโกรธ ความเกลียด ความอยากทำร้าย ทำลาย การที่ตัวละครเอกหญิงผิดหวังและทำลายชีวิตตัวเองด้วยการฆ่าตัวตาย ศรีเรื่อน แก้วกังวาล ได้อธิบายว่า “เป็นสัญชาตญาณมุ่งตายชนิดก้าวร้าวต่อตนเอง”

การข่มความรู้สึกขมขื่นของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านขนนก

ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2554, น. 464) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* พยายามข่มปมด้อยในชีวิต ข่มความรู้สึกน้อยใจ และข่มความหวาดกังวลไว้ในใจ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) อธิบายว่า “มนุษย์พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งของจิตใจและความไม่สบายใจต่าง ๆ

โดยใช้กลวิธานป้องกันตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง” ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “ตัวละครเอกหญิงได้ใช้กลวิธานแบบเสแสร้ง Reaction Formation” ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* พยายามซ่อนปมปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตไว้ในใจและแสดงกริยาออกด้วยความอ่อนหวานขึ้นบานและการแต่งตัวสวยงามทันสมัย เพื่อปกปิดปมในใจที่เธอมีตั้งแต่วัยเด็ก

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การนำสิ่งที่ตีมาปิดบังปมด้อยของตนเอง เป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ เนื่องจาก มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการที่จะให้คนในสังคมรู้จักตนเองในด้านดี เพื่อที่จะใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะ มนุษย์ไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมด้วยตัวคนเดียวได้ ต้องมีสัมพันธไมตรีกับผู้อื่น และการที่จะให้ผู้อื่นเข้าหาตนเองได้นั้น ควรที่จะใช้สิ่งที่ดีในชีวิตเป็นตัวกลางให้ผู้อื่นเข้ามาผูกมิตรกับตนเอง

ความจริงจังในชีวิตของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านชนบท

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 465) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* เป็นคนที่จริงจังกับชีวิตแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านหน้าที่การงาน หรือด้านความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เธอขาดตั้งแต่วัยเด็ก เธอจึงเฝ้ามองหาสิ่งที่ขาดหายในชีวิตตลอดเวลา ความจริงจังในชีวิตของตัวละครเอกหญิงนี้ ทำให้เธอกลายเป็นคนทุ่มเทมากโดยเฉพาะ “ความรัก” เธอจึงมีความรู้สึกรุนแรงในการแสวงหาความรัก พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงตรงกับทฤษฎีของฮอร์นีย์ (Horney) ที่ว่า “เป็นความต้องการเฝ้ามองหาคู่ครองอย่างรุนแรง” บุคคลที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ มักจะหวาดกลัวต่อการถูกทอดทิ้งให้อ้างว้างเดียวดาย ศรีเรือน แก้วกังวาล อธิบายว่า พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิง “เป็นการชดเชยปมด้อย” ซึ่งการชดเชยปมด้อยของตัวละครเอกหญิงนี้ เป็นการชดเชยที่มากเกินไปจนเป็นผลร้ายมากกว่าผลดีต่อตนเอง

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า การที่ตัวละครเอกหญิงทุ่มเทเรื่องความรัก เนื่องจาก ตัวละครเอกหญิงขาดความรักความอบอุ่นตั้งแต่วัยเด็กและในชีวิตของเธอไม่เคยได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ ทำให้เธอแสดงออกด้วยการเฝ้ามองหาความรักที่เกินพอดี เพื่อต้องการเติมเต็มให้กับชีวิตที่ขาดหายไปตลอด สุดท้ายเมื่อความประสงค์ไม่ได้เป็นอย่างที่ตั้งใจไว้ ทำให้ตัวละครเอกหญิงผิดหวังในชีวิตและมีจุดจบอย่างโศกนาฏกรรม ดังนั้นการที่คนเราทำสิ่งใดที่เกินขอบเขต มักจะไม่เป็นผลดีต่อตนเอง

การมองโลกในแง่ร้ายของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านชนบท

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 467) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* เป็นคนที่มีความสามารถในด้านการงานอาชีพเป็นอย่างดี มีสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่ดี แต่เธอขาด

ความสุขและมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งทฤษฎีของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) อธิบายพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงว่า “เด็กที่มีความรู้สึกเป็นปมด้อยอย่างรุนแรง ถ้าไม่มีการชดเชยอย่างถูกต้อง จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มองโลกและมองตนเองในแง่ร้าย ขาดความสุขและขาดความภาคภูมิใจในตนเอง” นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีของเอริกสัน (Erikson) ที่สนับสนุนพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิง โดยมีหลักการที่ว่า “สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับผู้อื่นที่แวดล้อมเขาเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของเขาผู้นั้น” ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “ระยะ 2 ขวบแรก เป็นระยะที่บุคคลพัฒนาความไว้วางใจด้วยการมองโลกในแง่ดี หากไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงวัยนี้ จะทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มองโลกในแง่ร้าย” ซึ่งลักษณะของเหมือนแพรสอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว คือ ไม่ได้รับความรักจากพ่อแม่ส่งผลให้เป็นคนมองโลกในแง่ร้าย

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า ผู้ที่ขาดความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวตั้งแต่วัยเด็ก มักเป็นคนที่มีความคิดด้วยตนเองเพียงฝ่ายเดียว เพราะ ไม่มีใครรับฟังปัญหาหรือช่วยแก้ไขสถานการณ์ที่กำลังประสบพบเจอ ทำให้ผู้ที่ขาดความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว แสดงความคิดด้วยการมองโลกในแง่ร้าย ขาดความสุข และคิดว่าตนเองไร้ค่า ไม่สมควรที่จะใช้ชีวิตอยู่ต่อไป จึงเป็นเหตุให้ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวแก้ไขปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

ความ“อ้างว้างเดียวดาย”ของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง บ้านชนก

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 468) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนก* ใช้ชีวิตกับหน้าที่การงานของเธออย่างจริงจัง มีพ่อแม่พี่น้องที่ตามใจและสนับสนุนการกระทำของเธอทุกอย่าง แต่จิตใจของเธอมองมีความอ้างว้างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ แอริค ฟรอมม์ (Erich Fromm) ที่อธิบายว่า “มนุษย์ในสมัยปัจจุบันมีความรู้สึกอ้างว้าง เพราะแยกตัวเองออกจากบุคคลอื่นและออกจากธรรมชาติ” ซึ่งในชีวิตของตัวละครเอกหญิงตรงกับทฤษฎีของแอริค ฟรอมม์ (Erich Fromm) กล่าวคือ เธอเติบโตมาในสังคมโรงเรียนประจำ ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง ทำให้เธอรู้สึก“อ้างว้างเดียวดาย”

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 469-470) วิเคราะห์ว่า แอริค ฟรอมม์ (Erich Fromm) อธิบายว่า “ความอ้างว้างนี้ผ่อนคลายลงไปได้ด้วยความรักสร้างสรรค์” แต่ชีวิตของตัวละครเอกหญิงไม่ส่งเสริมให้เธอผ่อนคลายความอ้างว้างนี้ เพราะ ความรักที่เธอได้รับในวัยเด็ก เธอไม่เคยถูกเข้าใจ มักจะได้ตามใจปรารถนา พ่อและแม่ของเธอตามใจเธอจนเกินพอดี เพื่อที่จะ “ชดเชย” ชีวิตครอบครัวที่ล้มเหลว ทำให้ตัวละครเอกหญิงมีพฤติกรรมที่ “เอาแต่ใจตนเอง” นอกจากความรักภายในครอบครัว

แล้ว เธอใฝ่ฝันอยากจะสร้างครอบครัวกับชายที่เธอรัก เธอจึงทุ่มเทความรักให้กับชายที่เลือกอย่างหมดใจ เธอจึงรักแบบการทิ้งหวง ต้องการให้ชายที่เธอรักเป็นของเธอเพียงคนเดียว ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีของฟรอมม์ ความรักของตัวละครเอกหญิงที่ได้จากครอบครัวและที่มอบความรักให้กับชายที่เธอเลือก ไม่สามารถแก้ไขความอ้างว้างได้ “เพราะความรักไม่ได้อยู่บนรากฐานของความรักสร้างสรรค์ แต่เป็นความรักที่มีพิษ มีภัยต่ออารมณ์และจิตใจของเธอ”

ตัวละคร เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญยิ่งของนวนิยาย ถือเป็น “หัวใจ” ของนวนิยายก็ว่าได้ ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2529 น. 144-145 อ้างถึงใน วนิดา มุสิโก, 2541) ได้กล่าวไว้ว่า

ตัวละครเป็นเนื้อหาที่สำคัญที่สุดของนวนิยาย อุปนิสัยของตัวละครส่งผลต่อความคิดของผู้อ่านนวนิยาย ถ้าลักษณะนิสัยของตัวละครไม่ถูกใจผู้อ่าน หนังสือเรื่องนั้นก็มักไม่ดึงดูดความสนใจได้นาน นวนิยายที่มีโครงเรื่องที่ไม่ต้องอาศัยลักษณะของตัวละคร ผู้อ่านจะไม่ค่อยให้ความสนใจได้นาน บางครั้งอาจจะได้รับความสนใจเพียงระยะหนึ่ง และหมดความสนใจได้ง่าย

ลักษณะนิสัยซับซ้อนของตัวละครสามารถสร้างความประทับใจหรือดึงดูดใจให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะเมื่อตัวละครมีความขัดแย้งหรือเผชิญปัญหา ทำให้ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจอย่างพิถีพิถันเพราะ ลักษณะนิสัยของตัวละครจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของตัวละคร ทั้งนี้ “ตัวละครถ้าไม่มีลักษณะนิสัยก็เป็นตัวละครไม่ได้” (ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2522, น. 26 อ้างถึงใน วนิดา มุสิโก, 2541)

ตัวเอกกับชะตากรรมหรือสิ่งแวดล้อมอาจจะเป็นการต่อสู้อะหว่างความคิดภายในของตัวละครตลอดจนการต่อสู้กับระบบค่านิยมของสังคมก็ได้ (Rohrberger, Wood and Dukore 1968 น. 968 อ้างถึงใน พงษ์ที ศุภเศรษฐศิริ 2523, น. 14) เมื่อเกิดความขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในลักษณะใด นั่นคือได้เกิดปมปัญหาขึ้น ผู้แต่งจะต้องให้เห็นว่าความขัดแย้งหรือปมปัญหานั้นมีมูลเหตุมาจากสิ่งใด และปัญหาได้คลี่คลายและสิ้นสุดลงอย่างไร ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522, น. 22 อ้างถึงใน วนิดา มุสิโก, 2541) ได้อธิบายว่า

ถ้าหากตัวละครมีลักษณะนิสัยเหมือนกัน เนื้อเรื่องจะดำเนินต่อไปไม่ได้ เรื่องก็จะจบลงง่าย ไม่ซับซ้อน ดังนั้น ผู้แต่งจึงต้องสร้างเหตุขัดแย้งขึ้นมา เพื่อให้ตัวละครมีปมปัญหาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เหตุการณ์ในเรื่องจะคลี่คลายในภายหลังและเป็นที่ยอมรับแก่ผู้อ่าน นวนิยายที่สนุกย่อมขึ้นกับเหตุขัดแย้งของลักษณะนิสัยตัวละคร

วรรณคดีสมัยเก่าตัวละครต้องมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับคุณธรรมและตัวเอกมักเป็นฝ่ายธรรมะที่ต้องต่อสู้กับฝ่ายปักษิณซึ่งเป็นฝ่ายอธรรม ส่วนในวรรณคดีสมัยใหม่ ตัวเอกไม่จำเป็นต้องเป็น

ผู้ที่ครบถ้วนด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ เหมือนวรรณคดีสมัยเก่า ทั้งนี้เพราะโครงเรื่องของวรรณคดีสมัยใหม่ ขึ้นกับความขัดแย้งของตัวเอก อย่างไรก็ตาม “ตัวเอกเป็นตัวละครที่ผู้แต่งให้ความสนใจมากที่สุดและเจตนาจะให้ผู้อ่านสนใจที่สุด” (วิทย์ ศิวะศรียนนท์, 2531, น. 191 อ้างถึงใน วนิตา มุสิโก, 2541) จึงกล่าวได้ว่าตัวเอกเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุดของเรื่องโดยไม่ต้องเป็นผู้ที่ครบถ้วนด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ

ตัวละครฝ่ายปฏิบัติ นอกจากจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกับตัวละครเอกแล้ว ต้องเป็นผู้สร้างอุปสรรคให้แก่ตัวละครเอกให้เด่นชัดด้วย นอกจากนี้ลักษณะนิสัยของตัวละครฝ่ายปฏิบัติต้องมีทั้งข้อดีและข้อที่นำขึ้นขมยกย่อง (วณิตา มุสิโก, 2541)

ความขัดแย้งระหว่างความคิดเป็นสิ่งที่น่าสนใจและสัมพันธ์กับการสร้างตัวละครทั้งตัวเอกและฝ่ายปฏิบัติ เพราะ อุปสรรคหรือปัญหาของตัวละครเอกคือสถานการณ์ที่ตัวเอกต้องเผชิญมากกว่าจะเป็น เพราะปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดจากตัวบุคคล (วณิตา มุสิโก, 2541)

3. ภาวะซึมเศร้าที่สื่อผ่านตัวละคร

วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาสภาพจิตใจของตัวละครกับการฆ่าตัวตาย มีผลการศึกษาของ นวมน ยูเต็น (2535, น. 69-110) เรื่อง **อัตวินิบาตกรรมในนวนิยายไทยปี พ.ศ. 2520 – 2530** และผลการศึกษาของ วาสนา ศรีรักษ์ (2542) เรื่อง **ความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย** อีกทั้งมีผลการศึกษาของ ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์ (2560, น. 670-674) เรื่อง **การศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ตามแนวพุทธ จริยศาสตร์เถรวาท** ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาของ นวมน ยูเต็น (2535, น. 69-110) เรื่อง **อัตวินิบาตกรรมในนวนิยายไทยปี พ.ศ. 2520 – 2530** สรุปได้ดังนี้

นวมน ยูเต็น (2535, น. 69) ได้พิจารณาองค์ประกอบของนวนิยายที่มีการประกอบอัตวินิบาตกรรมปรากฏอยู่ในเรื่อง 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง และตัวละครเอก ทั้งนี้เพราะ องค์ประกอบหลักทั้งสามนี้ ชี้ให้เห็นสาเหตุอย่างเด่นชัดและแสดงถึงความสำคัญของการที่ตัวละครตัดสินใจประกอบอัตวินิบาตกรรม

แก่นเรื่อง

นวมน ยูเต็น (2535, น. 69) วิเคราะห์ว่านวนิยายที่มีการประกอบอัตวินิบาตกรรมมักมีแก่นเรื่อง que แสดงถึงการดิ้นรนต่อสู้ของมนุษย์กับปัญหาต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่รอดในสังคม ความรุนแรงที่

ปรากฏขึ้นในนวนิยายที่มีการประกอบอรรถวิบาตกรรมมักมีความรุนแรงเกินความสามารถในการแก้ไข ปัญหาของมนุษย์ ตัวละครมักพ่ายแพ้และหนีปัญหาด้วยการประกอบอรรถวิบาตกรรม ซึ่งแก่นเรื่อง ของนวนิยายที่มีการประกอบอรรถวิบาตกรรมนั้น มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แก่นเรื่องที่แสดงถึงอรรถวิบาตกรรมเกิดจากปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงที่เกิดจากความผิดปกติในแต่ละบุคคลในแง่ความสัมพันธ์กับสังคม การ ประกอบอรรถวิบาตกรรมในลักษณะนี้เนื่องจากบุคคลไม่สามารถทนต่อสถานะสังคมที่เป็นอยู่ได้ ทำให้ เกิดภาวะความเครียดภายในจิตใจ เมื่อเกิดภาวะเครียดมนุษย์พยายามดิ้นรนหาทางออกให้กับตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ปัญหาลักษณะนี้พบในนวนิยาย 2 เรื่อง คือ *คนจน* และ *จนตรอก* (นวนวน ยูเด็น, 2535, น. 69-70)

2. แก่นเรื่องที่แสดงถึงการประกอบอรรถวิบาตกรรมที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการอบรม เลี้ยงดูภายในครอบครัวและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เป็นปัญหาที่เกิดจากสถาบันครอบครัวเป็นหลัก ปัญหาลักษณะนี้พบในนวนิยาย เรื่อง *บ้านชนนิก มายา โช้สังคม ทางสุดท้าย สุดถนนบนทาง เปลี่ยว* และ *กว่าจะรู้เดียงสา* (นวนวน ยูเด็น, 2535, น. 69-70)

โครงเรื่อง

นวนวน ยูเด็น (2535, น. 72) วิเคราะห์ว่าโครงเรื่องของนวนิยายที่ตัวละครประกอบ อรรถวิบาตกรรมมีความแตกต่างของปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่ทำให้ตัวละครประกอบอรรถวิบาตกรรม สามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. โครงเรื่องที่แสดงถึงปัญหาหรือข้อขัดแย้งอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการ ประกอบอรรถวิบาตกรรมของตัวละครเอกเกิดขึ้นจากปัญหาเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความ ยากจน ปัญหาในลักษณะนี้พบในนวนิยาย 2 เรื่อง คือ *คนจน* และ *จนตรอก* (นวนวน ยูเด็น, 2535, น. 72)

2. โครงเรื่องที่แสดงถึงปัญหาครอบครัว โครงเรื่องลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าการประกอบ อรรถวิบาตกรรมของตัวละครเอกเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการอบรมเลี้ยงดูและการปลูกฝังค่านิยม ที่ผิด โครงเรื่องที่แสดงถึงปัญหาในลักษณะนี้พบในนวนิยาย 6 เรื่อง คือ *บ้านชนนิก มายา โช้สังคม ทางสุดท้าย สุดถนนบนทางเปลี่ยว* และ *กว่าจะรู้เดียงสา* (นวนวน ยูเด็น, 2535, น. 73-74)

ตัวละคร

นวนมณ ยูเต็น (2535, น. 81) วิเคราะห์ว่านวนิยายที่มีการประกอบอัตวินิบาตกรรมมีภูมิหลัง บุคลิก และอุปนิสัยของตัวละคร เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ตัวละครประกอบอัตวินิบาตกรรม มีแรงจูงใจ ที่เป็นเหตุผลต่อการกระทำเช่นนั้น ซึ่งจะวิเคราะห์นวนิยาย *บ้านขนนก* เป็นตัวอย่างที่ตัวละคร ประกอบอัตวินิบาตกรรม

นวนมณ ยูเต็น (2535, น. 92) วิเคราะห์ว่า “เหมือนแพร” เป็นหญิงสาวที่มีรสนิยมในการ แต่งตัวดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับผู้คนได้ง่าย เธอมีความสามารถในการจัดการบริหารงาน นับได้ว่า เธอมีทุกอย่างครบตามสูตรของการประสบความสำเร็จในชีวิต แต่เมื่อพิจารณาถึงจิตใจของเหมือน แพร เธอมีจิตใจที่อ่อนไหว อันเนื่องมาจากสภาพของครอบครัวที่แตกแยก พ่อของเธอแต่งงานมี ครอบครัวใหม่ที่สมบูรณ์และอบอุ่นกว่าครอบครัวของเธอ เธออาศัยอยู่กับแม่สองคน แม่ของเธอได้ส่ง เธอไปเรียนโรงเรียนประจำตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เธอมีความรู้สึกเหมือนถูกจำกัดสิทธิ ไม่มีอิสรภาพ รู้สึก ถูกทอดทิ้งไว้ตามลำพัง ทำให้ความรู้สึกขาดความอบอุ่นนั้นยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น พ่อและแม่ของ เธอจึงพยายาม “ชดเชย” สิ่งที่เธอขาดหายไป โดยพ่อของเธอพยายามหาสิ่งของ วัตถุต่าง ๆ มาให้ เหมือนแพรทุกอย่าง ส่วนแม่ให้ความรักและการยอมรับใจทุกอย่างไม่มีการขัดข้องแม้แต่น้อย การที่ พ่อกับแม่ยอมรับใจเหมือนแพรนั้น เพราะคิดว่า เป็นสิ่งที่สามารถทดแทนในสิ่งที่เหมือนแพรขาดได้ แต่ยิ่งชดเชยมากเท่าไร เหมือนแพรยิ่งต้องการมากเท่านั้น และเป็นความต้องการทางจิตใจไม่ใช่ความ ต้องการทางวัตถุ

นอกจากนี้ นวมณ ยูเต็น (2535, น. 93) อธิบายว่า พฤติกรรมของเหมือนแพรสามารถ วิเคราะห์ได้จากทฤษฎีปม Electra ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่กล่าวว่า “ลูกสาวมี แนวโน้มที่จะรักพ่อมากกว่าแม่” ในจิตใจของเหมือนแพรเมื่อมองลึกลงไปแล้ว เธอต้องการความรัก จากพ่อมาก แต่เมื่อพ่อหย่าร้างกับแม่ ทำให้เธอหวาดกลัวความรักในรูปแบบของพ่อแม่เธอ เธอจึง ปฏิเสธความรักและแสดงออกมาในรูปการระวางตัว ไม่ยอมมีคนรักหรือไม่ให้ผู้ชายเข้ามาสนิทสนม

ตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* นอกจากที่ขาดความรัก ความอบอุ่นจากพ่อและแม่ แล้ว นวมณ ยูเต็น (2535, น. 95-96) วิเคราะห์ว่า ตัวละครเอกหญิงใฝ่หาความรัก ความอบอุ่นมาโดย ตลอด เธอจึงดิ้นรนสร้างบ้านและสร้างครอบครัวขึ้นมา พร้อมกับหาตัวแทนของพ่อมาทำหน้าที่ให้ ครอบครัวอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ การที่เธอทุ่มเทเช่นนี้เป็นเพราะ ในชีวิตของเธอไม่เคยมีบ้าน เธอ เติบโตจากโรงเรียนประจำ และอาศัยอยู่ในตึกแถว เธอจึงตั้งความหวังในการสร้างบ้านและสร้าง

ครอบครัวไปพร้อมกับพัทโปก ผู้ชายที่เธอรัก แต่พัทโปกยังไม่คิดที่จะมีบ้านหรือครอบครัวเป็นของตนเอง เพราะครอบครัวของเขาอบอุ่นและสมบูรณ์แบบมาโดยตลอด เหมือนแพรวจึงจัดการสร้างบ้านด้วยตัวเองทุกอย่าง และจัดการเรื่องงานแต่งงานขึ้นมาเพื่อที่จะให้พัทโปกเป็นสมาชิกในครอบครัวอย่างสมบูรณ์แบบ การที่เหมือนแพรวจัดการด้วยตัวเองทุกอย่างจนหมด ทำให้พัทโปกรู้สึกเหมือนโดน “ผูกมัด” ทำให้เขาค่อย ๆ ถอยห่างออกจากเหมือนแพรว และแก้ปัญหาความตึงเครียดนี้ด้วยการไปเที่ยวกับผู้หญิงคนอื่น ทำให้เหมือนแพรวทนไม่ได้ เพราะรู้สึกโดนหลอกและโดน “เหยียบย่ำ” ความรักของเธอที่มีให้พัทโปก เหมือนแพรวรู้สึกสูญเสียทุกอย่างไปจนหมดสิ้น รู้สึกเหมือนชีวิตได้พังทลายลงทางเดียวที่จะสามารถแก้ปัญหาและหนีความผิดหวังครั้งนี้ได้ คือ “การประกอบอสังหาริมทรัพย์”

พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* เกิดจากปมในจิตใจช่วงวัยเด็กที่สะสมจนกลายเป็นโรคซึมเศร้าทำให้ตัวละครเอกหญิงเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย ผู้ประพันธ์พยายามสื่อสารให้ผู้อ่านเห็นถึงปมปัญหาของชีวิตมนุษย์ที่สะท้อนความจริงในสังคม ซึ่งสื่อผ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของคุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร ผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจการประพันธ์นวนิยายจากหนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร ผู้ประพันธ์จึงนำเรื่องราวชีวิตประวัติของ คุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร เป็นต้นแบบในการประพันธ์นวนิยาย *บ้านขนนก* จึงสร้างตัวละครเอกหญิงเหมือนแพรวให้มีปมในจิตใจอันนำมาสู่ภาวะซึมเศร้าและส่งผลต่อการฆ่าตัวตายในตอนท้ายเรื่อง ทั้งนี้รายละเอียดสำคัญของเหตุการณ์ที่ส่งผลให้ฆ่าตัวตายเป็นการกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดการถกเถียงอย่างรอบคอบต่อการจัดการปัญหาที่เข้ามาในชีวิต

นอกจากนี้มีผลการศึกษาของ วาสนา ศรีรักษ์ (2542, บทคัดย่อ) เรื่อง **ความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย** สรุปได้ดังนี้

วาสนา ศรีรักษ์ (2542, บทคัดย่อ) วิเคราะห์ว่า ตัวละครเอกที่ฆ่าตัวตายในวรรณคดีไทยส่วนใหญ่มีที่มาจากเรื่องเล่าในท้องถื่นและมีเนื้อเรื่องในวรรณคดีที่เป็นลักษณะนิทานชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสมจริงที่ตัวละครเอกต้องประสบชะตากรรมจนถึงแก่ชีวิตที่ไม่มีผู้ใดสามารถช่วยชุบชีวิตให้ฟื้นขึ้นมาได้ ลักษณะการตายของตัวละครเอกมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การตายที่มีความทุกข์ในจิตใจ การฆ่าตัวตาย และการตายเพราะถูกผู้อื่นฆ่าหรือสั่งให้ฆ่า สาเหตุการตายของตัวละครเอกที่สำคัญมี 2 ประการ ได้แก่ สาเหตุจากพฤติกรรมการขาดสติของตัวละครเอกที่หลงใหลความงามของตัวละครเอกอีกฝ่ายและสาเหตุที่เกิดจากสังคมคือ การที่พ่อแม่เข้ามามีบทบาทในการจัดการชีวิตของลูก ทำให้ลูกเกิดความคับข้องใจในการที่ไม่สมหวังเรื่องความรักและนำไปสู่ความตายในเวลาต่อมา

นอกจากนี้มีผลการศึกษาของ ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์ (2560, น. 670-674) เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ตามแนวพุทธ จริยศาสตร์เถรวาท ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์ (2560, น. 670) วิเคราะห์ว่าละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” เป็นเรื่องราวของฝาแฝดที่มีลักษณะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง คือ แฝดพี่เป็นคนที่จิตใจแกร่งกล้าเผชิญกับปัญหาในชีวิตทุกอย่าง ในทางกลับกัน แฝดน้อง คือ มุตตา เป็นผู้หญิงเรียบร้อย อ่อนต่อโลก ความฝันของเธอยากจะมีชีวิตครอบครัวที่สมบูรณ์ จนเธอได้มาเจอกับผู้ชายคนหนึ่งที่มีความพร้อมทุกอย่างทั้งบุคลิกและหน้าที่การงาน แต่ผู้ชายคนนั้นได้แต่งงานมีครอบครัวแล้ว สุดท้ายผู้ชายคนนั้นเข้ามาในชีวิตของมุตตาโดยการหลอกว่าจะเลิกกับภรรยาและจะแต่งงานร่วมชีวิตกับมุตตา ในที่สุดภรรยาของชายคนนั้นรู้ความจริง จึงได้จัดการมุตตาด้วยการตบต่อน้ำสาธารณะชน และในขณะนั้นมุตตากำลังตั้งครรภ์ เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้มุตตารู้สึกอับอาย เธอจึงหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์ (2560, น. 671,673) วิเคราะห์ว่าผู้ประพันธ์ละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ได้นำเสนอปัญหาสังคมในประเด็นปัญหาฆ่าตัวตาย โดยใช้หลักศาสนา มาคลี่คลายเรื่องราวปัญหา เพราะศาสนาเป็นการกล่อมเกลาชี้แนะแนวทางคนในสังคม อีกทั้งเน้นคุณค่าความเป็นมนุษย์และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข มุตตา ตัวละครในเรื่อง “แรงเงา” ได้ใช้หลักพุทธศาสนาที่เรียกว่า “โมหะ” ในการแก้ปัญหาคิดสั้น ฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นผลการกระทำมาจากการเป็นเมียน้อยและความอับอายที่ถูกประจานต่อหน้าสาธารณชน

ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์ (2560, น. 674) ได้วิเคราะห์การแก้ปัญหาการฆ่าตัวตายของตัวละครในเรื่อง “แรงเงา” กับพุทธศาสนาว่า ผลการกระทำที่เป็นการคิดสั้นฆ่าตัวตาย เป็นสิ่งน่าตำหนิ เพราะเป็นการกระทำที่เบียดเบียนตัวเอง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ซึ่งตามหลักพุทธศาสนา “ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นการทำผิดเบญจศีลข้อ 1 ปาณาติบาต” เพราะการฆ่าตัวตายเป็นการพรากชีวิตตนเอง เป็นการฆ่าสัตว์คือฆ่าตัวเอง ปัญหาการฆ่าตัวตายตายของมุตตา ตัวละครจากเรื่อง “แรงเงา” เกิดจากความอับอายที่โดนตบต่อน้ำสาธารณะชนและถูกผู้ชายหลอกว่าจะแต่งงานด้วย ทำให้ส่งผลกระทบถึงจิตใจ เนื่องจาก มุตตามีจิตใจที่อ่อนแอ ไม่เข้มแข็งต่อปัญหาที่กำลังเผชิญหน้า จึงเกิดความล้มเหลวในชีวิตและจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

กลวิธีการนำเสนอเป็นเทคนิคของนักเขียน อาจใช้วิธีเล่าเรื่องด้วยตัวเอง หรือกำหนดให้ตัวละครเป็นผู้เล่า ซึ่งกลวิธีการเล่าเรื่องอาจมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน นักวิชาการอธิบายกลวิธีการนำเสนอไว้ดังนี้

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522) อธิบายถึงกลวิธีว่า การทำให้เนื้อเรื่องเป็นไปตามโครงเรื่องที่วางไว้ อาจเริ่มต้นเรื่องด้วยตัวละครหญิงชายหรือตัวละครอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตัวละครหลัก โดยใช้ภาษาพรรณนาให้เห็นภาพ นักเขียนอาจเลือกใช้อารมณ์ได้หลากหลายในการประพันธ์ ไม่ว่าจะใช้อารมณ์ตลกขบขัน อารมณ์จริงจังประกอบการอธิบายเรื่องราว

สมพร มั่นตะสูตร (2525) กล่าวถึงความหมายของกลวิธีไว้ว่า วิธีที่นักเขียนคิดค้นในการประพันธ์งานวรรณกรรม กลวิธีการนำเสนอจะใช้คำเป็นสิ่งสำคัญ นักเขียนจะประดิษฐ์คำขึ้นให้มีลักษณะโดดเด่นเพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2537) กล่าวถึงกลวิธีไว้ว่า เป็นเทคนิคฝีมือและวิธีการประพันธ์ของนักเขียน ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้งานวรรณกรรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีทรรศนะเพิ่มเติมว่า กลวิธีการนำเสนอเป็นเทคนิคของนักเขียนแต่ละคน ซึ่งนักเขียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในการถ่ายทอดความคิดผ่านงานวรรณกรรม ดังนั้น งานวรรณกรรมที่ผู้อ่านเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ มักขึ้นอยู่กับฝีมือและวิธีการประพันธ์ของนักเขียนโดยตรง

กอบกุล อิงคุทานนท์ (ม.ป.ป.) ให้คำจำกัดความการนำเสนอตัวละครว่า การนำเสนอตัวละครในงานบันเทิงคดีทำได้โดย ผู้เขียนเป็นผู้เล่าตัวละครโดยตรง ผู้อ่านสามารถเข้าใจและมองเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้อย่างเข้าใจลึกซึ้ง ผู้เขียนกำหนดการกระทำของตัวละคร โดยไม่มีการวิจารณ์จากผู้เขียน แต่ให้ผู้อ่านวิเคราะห์ตัวละครจากพฤติกรรมของตัวละครที่ถ่ายทอดออกมา และผู้เขียนเสนอความคิดภายในจิตใจของตัวละครไม่ว่าจะเป็น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด แรงกระทบที่ส่งผลให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและค้นหาตัวตนแท้จริงของตัวละครได้

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541) อธิบายถึงกลวิธีในการบรรยายบุคลิกภาพของตัวละครว่า ผู้เขียนบรรยายตัวละครและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ แต่ผู้อ่านไม่มีโอกาสวิจารณ์ต่อตัวละคร อีกทั้งผู้เขียนบรรยายตัวละครด้วยการให้ตัวละครสำคัญแสดงทรรศนะต่อตัวละครอื่น ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักทั้งตัวละครสำคัญและตัวละครอื่นไปในขณะเดียวกัน นอกจากนี้ผู้เขียนบรรยายให้ตัวละครสนทนากันเพื่อแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครนั้น ๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครจากคำพูดของตัวละครได้

อนึ่ง เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541) วิเคราะห์ว่ากลวิธีการนำเสนอตัวละครนั้น สามารถทำได้ด้วยการนำเสนอผ่านฉากโดยการใช้สัญลักษณ์ เพราะ ฉากเป็นเครื่องมือที่ผู้เขียนใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงฐานะ บทบาท และหน้าที่ของตัวละคร ผู้เขียนมักใช้สัญลักษณ์แสดงกลวิธีอย่างมากมาย ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้กันคือ ใช้ฉากเป็นสัญลักษณ์แสดงแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญของเรื่อง และใช้ฉากเป็นสัญลักษณ์แทนองค์ประกอบอื่น ๆ ของเรื่อง

จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอตัวละคร พบว่า การนำเสนอของผู้เขียนมีทั้งทางตรงทางอ้อม ผู้เขียนจะบรรยายเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา หรือผู้เขียนกำหนดให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้อ่านรับรู้ผ่านบทสนทนาตั้งแต่เริ่มจนจบ นอกจากนั้นการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ เช่น ข้าวของ เครื่องใช้หรือธรรมชาติ จะช่วยให้เนื้อเรื่องน่าติดตามและสร้างความท้าทายให้กับผู้อ่านซึ่งจะต้องตีความสัญลักษณ์ที่แฝงนัยสำคัญเอาไว้ ผู้วิจัยจึงนำความรู้กลวิธีการนำเสนอตัวละครมาใช้วิเคราะห์นวนิยายบ้านขนนก บทประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้เขียนใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครอย่างไร

สุรีย์ ทองสมาน (2542) วิเคราะห์เปรียบเทียบบทละครโทรทัศน์กับนวนิยายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบบทละครโทรทัศน์กับนวนิยายในด้านกลวิธีการนำเสนอ ผลการวิจัยพบว่า บทละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงจากนวนิยายมีความแตกต่างกัน 3 ส่วน คือ ส่วนแรก โครงเรื่องใช้กลวิธีการนำเสนอโดยยึดตามบทประพันธ์เป็นหลัก ส่วนที่สอง กลวิธีการนำเสนอของตัวละครใช้กลวิธีการนำเสนอโดยเพิ่มตัวละครประกอบให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนานมากขึ้น และส่วนที่สาม ฉาก ใช้กลวิธีการนำเสนอโดยการดัดแปลงสถานที่จากบทประพันธ์กำหนด

มาริสสา สำลี (2550) ศึกษาตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย พ.ศ. 2525-2548 ในแง่แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอตัวละคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุเป็นตัวละครที่สะท้อนแนวคิดสำคัญในนวนิยายทุกเรื่อง อาจกล่าวได้ว่า ผู้สูงอายุคือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าสำหรับครอบครัวและสังคม ด้านกลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอก 2) กลวิธีการนำเสนอตัวละครรอง แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุสามารถแสดงคุณค่าของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ การเป็นที่พึ่งให้แก่บุตรหลาน การเป็นผู้สืบทอดความคิดจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ทำหน้าที่แทนบิดามารดา ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ชนรุ่นหลัง เป็นสื่อแสดงความรู้สึกรักและความต้องการของผู้สูงอายุในสังคมไทย

สิริภพ แก้วมาก (2558) ศึกษาการสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายในสื่อ
บันเทิงไทย ในแง่การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องของชายรักชายในสื่อบันเทิงไทย ผล
การศึกษาพบว่า ภาพจริงของชายรักชายในสังคมจะพัฒนารวดเร็วกว่าภาพของชายรักชายในสื่อ
บันเทิงเสมอ องค์ประกอบการสร้างสรรค์ตัวละครหลักชายรักชายมี 4 รูปแบบ คือ ตัวละครชายรัก
ชายภาพเหมารวม ตัวละครชายรักชายชุดความคิดรักต่างเพศ ตัวละครชายรักชายเจเนอเรชั่นวาย
และตัวละครชายรักชายเคเวียร์ และวิธีการเล่าเรื่องมี 3 รูปแบบ คือ การเล่าเรื่องการนิยามตนเอง การ
เล่าเรื่องเปิดเผยเพศวิถีตนเอง และการเล่าเรื่องในชีวิตประจำวัน

บทที่ 3

กลวิธีแสดงโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิง ที่สื่อผ่านความไฝ่ฝันของเธอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยสามารถแบ่งประเด็นความฝันที่ตัวเอกหญิงแสดงพฤติกรรมของโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ
2. กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า
3. กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า ผลการศึกษามีดังนี้

1. กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ

ตัวเอกหญิงในนวนิยายบ้านชนนเชื่อว่า “เหมือนแพร์” ครอบครัวในวัยเด็กของเธอแตกแยกกันทำให้เธอไฝ่หาความรัก ความอบอุ่นมาโดยตลอด เธอต้องการชดเชยบาดแผลในใจด้วยการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นภายใต้บ้านที่เต็มไปด้วยความรัก นี่คือการไฝ่ฝันของเหมือนแพร์ที่เป็นปฏิกิริยาบ่งชี้ถึงจุดเริ่มต้นจากความบอบช้ำของบาดแผลในใจ ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพร์และแม่ของเธอต่อไปนี้

“แม่คะ” เสียงเบา ๆ จากเตียงถัดไปดังขึ้น “แม่คิดว่าเราจะอยู่อย่างนี้ไปตลอดไหวหรือคะ ตึกแถวล้อมกรอบเราทุกวัน ๆ แพร์กำลังอึดอัด”
“แล้วแพร์คิดว่ายังไงล่ะ” “อยากมีบ้านเล็ก ๆ สักหลัง ใกล้เมืองหน่อย แม่จะได้อากาศดี ๆ กว่านี้ไงคะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 10)

การที่เหมือนแพร์ต้องการจะสร้างบ้านนั้น เป็นเพราะเธอต้องการลบล้างแผลในใจในอดีตที่ขมขื่น เธอหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบ้านในอนาคตที่เธอคาดหวังไว้นั้นจะต้องอบอุ่น มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา เป้าหมายของเธอนี้ทำให้เธอตั้งความหวังอย่างรุนแรง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรอยากมีบ้านเล็ก ๆ ลักหลัง หล่อนฝันไว้ว่าในบ้านจะ
 สะพรั่งด้วยกุหลาบเป็นส่วนใหญ่ มีไม้ยืนต้นบ้าง และผลไม้บ้าง พอไม่ให้
 เสียทรวดทรงของบ้านสมัยใหม่ หล่อนไม่ชอบบ้านที่มีแต่ต้นผลไม้แค่งี้
 ก้านคลุมเต็มจนดูครึ้มมืด บดบังสัดส่วนของบ้านและสัดส่วนของสนาม ข้อ
 สำคัญ ในบ้านนั้นจะมีเขาและลูกเล็ก ๆ หล่อนฝันถึงครอบครัวที่อบอุ่น...”
 (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 68)

ทั้งนี้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำทำให้สภาพจิตใจของตัวเอกหญิงโยยหาความรักความ
 อบอุ่นมาก การอยู่โรงเรียนประจำตั้งแต่วัยเด็กทำให้เหมือนแพรขาดสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิต และที่
 สำคัญคือขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อและแม่ เนื่องจากพ่อและแม่ไม่ได้เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดในวัย
 เด็ก เธอจึงมีบาดแผลที่ฝังลึกในใจเรื่องการขาดความรัก ความอบอุ่น ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ในวัยเยาว์ เหมือนแพรถูกส่งเข้าโรงเรียนประจำตั้งแต่หกขวบและใช้
 ชีวิตอยู่กับโรงเรียนเรื่อยมาจนโต” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11)

นอกจากนี้เหมือนแพรยังขาดความสัมพันธ์ต่อคนรอบข้าง เป็นเพราะเธอใช้ชีวิตอยู่ตัวคนเดียว
 มาโดยตลอด เธอจึงเฝ้ารหาความอบอุ่น อยากรได้ความรัก ความสัมพันธ์จากผู้อื่น เธอจึงหวังให้พัศโบท
 เป็นผู้รักษาบาดแผลในใจให้เธอหายจากความเจ็บปวด ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรและพัศโบท
 ต่อไปนี้

“ผมอยู่บ้านนอกจนชิน ตื่นเข้ามีตจนชินอีกเหมือนกัน เลยไม่หิว
 อากาศเหมือนคุณ”

“ค่ะ ฉันทิวอากาศ”

“คงไม่หิวคน...” เขาต่อ พลังหัวเราะในลำคอ ไม่แลเห็นหน้าหล่อน
 เลย เพราะหล่อนหันหน้าออกนอกหน้าต่าง แลดูสวนผลไม้ที่อยู่ข้างทาง
 เห็นแต่สีเขียวแกมขาวกับผมสีน้ำตาลเข้มยาว ซึ่งมักจะม้วนเป็นรูป
 พวงมาลัยไปขดเป็นมวยท้ายทอย เปิดกรอบหน้าต่างให้เห็นกระจ่าง

“หิวค่ะ...แต่หิวน้ำใจคน” หล่อนตอบโดยไม่หันมา

“คุณพูดเหมือนกับว่า ชั่วชีวิตคุณ...ไม่มีใครมีใจให้นั้นแหละ”

“ฉันหมายถึง...ชีวิตรอบ ๆ ตัวเรามันแห้งแล้งกันดาร ไม่ใช่ฉันคนเดียว
ที่หิว ฉันเชื่อว่าคนทั่ว ๆ ไปก็หิวเหมือนกัน เราอยู่ในโลกกว้าง กว้างกว่าแต่
ก่อน แต่พร้อมกันนั้นบางส่วนก็แคบลงไป บางส่วนก็แคบเสียจน...เหลือที่
เฉพาะตัวเองเท่านั้น ไม่มีที่สำหรับคนอื่น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น.
53-54)

นอกจากนี้พ่อของเหมือนแพรชดเซยความรักด้วยการให้วัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อหวังว่าจะลบ
ล้างแผลในใจของเหมือนแพรได้ การกระทำของพ่อเหมือนแพรยังเป็นการตอกย้ำให้แผลในใจของ
เหมือนแพรมีเพิ่มมากขึ้น เพราะสิ่งที่เหมือนแพรต้องการคือความรัก ความใส่ใจ ความอบอุ่นจากคน
ในครอบครัว ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ครั้งจบ ม.ศ. ๓ หล่อนจึงเข้าเรียนต่อแขนงธุรกิจที่วิทยาลัยเอกชน
แห่งหนึ่ง จบจากที่นั่นแล้วบิดาจึงจัดการเปิดบาร์อัจฉกลับให้เป็นที่ทำกิน
ซื้อรถให้ขับหนึ่งคัน อนุญาตให้รับแม่มาอยู่ด้วยกันที่ชั้นบนบาร์

หล่อนเข้าใจจุดประสงค์ของพ่อในทุกสิ่งที่พ่อทำ พ่อทำตามหลักแห่ง
‘การชดเชย’ ได้อย่างครบถ้วน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11)

“แม่คะ การให้มีหลายอย่างนะคะแม่ ให้ทางวัตถุกับให้ทางจิตใจ”
(กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 12)

เมื่อพ่อและแม่ของเหมือนแพรแยกทางกัน เธออาศัยอยู่กับแม่สองคน แม่ของเธอตามใจทุก
อย่างไม่เคยขัดใจเธอสักครั้ง เป็นเพราะแม่ของเหมือนแพรคิดว่าจะชดเชยความรักให้เหมือนแพร แต่
สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทดแทนหรือลบล้างแผลในใจที่ฝังลึกได้ ยังเป็นการตอกย้ำให้เธอเฝ้ารอความรัก
มากยิ่งขึ้น ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความจริงพจนารู้ไปอย่างนั้นเอง หล่อนไม่ยากค้ำเพราะไม่เคย
ค้ำ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 159)

“พจนารู้ทุกอย่างตามอกตามใจ หล่อนไม่เคยขัดแย้งลูกเลย ไม่ว่า
เหมือนแพรจะเอ่ยปากต้องการสิ่งใด พจนารู้ด้วยทุกครั้ง แม้ในเรื่องที่
ไม่เห็นด้วย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 66)

การที่พ่อและแม่ของเหมือนแพรพยายามชดเชยความรักให้เหมือนแพรยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เธอใฝ่หาความรัก ความอบอุ่น เพราะสิ่งที่เหมือนแพรใฝ่หามาโดยตลอดคือความรัก ความอบอุ่นจากสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ใช่จากวัตถุภายนอก พ่อและแม่ของเหมือนแพรไม่เข้าใจจุดประสงค์ของเธอ เหมือนแพรจึงสะสมแผลในใจจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า เป็นไปตามแนวคิดของ นวมน ยูเด็น (2535) ที่กล่าวว่า ปมในชีวิตของเหมือนแพรเกิดจากการอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิดเป็นปมที่สะสมมาตั้งแต่ในอดีตจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า

เมื่อเหมือนแพรได้รู้จักกับพัทโปก เธอจึงคาดหวังให้พัทโปกเป็นผู้ที่ลบล้างบาดแผลที่ฝังลึกในอดีตของเธอ ด้วยการให้พัทโปกเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวและในบ้านตามความคาดหวังของเธอ แผลในใจเรื่องการขาดความรักจากพ่อของตัวเอกหญิงเป็นสาเหตุทำให้เหมือนแพรมีความเก็บกด การที่เธอไม่ได้รับความรักจากพ่ออย่างเต็มที่ เธอจึงใฝ่หาความรักจากพัทโปกเพื่อให้เขาช่วยเติมเต็มความรักที่เธอไม่เคยได้รับในชีวิตและให้พัทโปกช่วยลบล้างแผลในใจในอดีตเรื่องการผิดหวังจากครอบครัวแตกแยก ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความรู้สึกอบอุ่นอย่างไม่เคยเกิดมาก่อนเลยกับชายใด ไหลรินเข้ามาในอารมณ์หล่อน ทำให้แสงแดดดูเยือกเย็นกว่าทุกวัน ทุกสิ่งทุกอย่างบนถนนหนทางช่างเต็มตื้นปีติและชื่นฉ่ำ ไม่แห้งแล้งเหมือนเคย หล่อนนึกอยากจะตั้งรังความเป็นตัวเองกลับมาบ้าง แต่ไม่สำเร็จ มันเตลิดไปกับเขาอย่างไม่เหลือยวหลัง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 44)

เหมือนแพรต้องการการปลอบโยนและการประโลมใจจากพัทโปกเพื่อลบล้างบาดแผลในใจในอดีตของเธอ และเธอคาดหวังในตัวพัทโปกสูงมาก เพราะหวังจะให้ครอบครัวในอดีตของเธอเป็นไปตามความคาดหวัง เธอจึงทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้พัทโปกอยู่กับเธอตลอดไป ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความรู้สึกเกาะเกี่ยวผูกพันค่อย ๆ ย่างก้าวไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางของภูมิประเทศที่สดขจี มีดอกดวงของบุปผชาติสดใส ตกแต่งแต่แต่เต็มตรงนั้นตรงนี้ เหมือนแพรปล่อยใจตนเองให้เดินลึกลงล้าเข้าไปอย่างไม่อาจตัดทานได้ แล้วแขนเขาก็เลื่อนจากมือมาโอบเอวหล่อน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 46-47)

“เขามาถึงร้านหล่อนเข้าตรู่ เหมือนแพรแต่งตัวคอยเดินไปเดินมาอยู่ตรงประตูหล่อนเบิกบานเป็นพิเศษ เหมือนต้นไม้ที่เคยถูกความร้อนจากเครื่องปรับอากาศด้าน

นอกเป่าจนเหี่ยวแห้งเป็นเวลานาน แล้ววันนี้เจ้าของได้ย้ายที่ไปสู่ทำเลใหม่ในสวนขวัญ หรือสวนศรีแห่งใดแห่งหนึ่ง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 51)

ทั้งนี้เหมือนแพรวคิดว่าการมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับพัดโบกมีความสำคัญที่สุดในชีวิต เพราะการมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งซึ่งจะสามารถผูกมัดผู้ชายให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเธอคาดหวังจะให้ครอบครัวในอนาคตของเธอเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่แตกแยกกันเหมือนครอบครัวในวัยเด็กของเธอ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความรู้สึกเป็น ‘เจ้าของ’ เขานั้น เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด หล่อนไม่ทันรู้สึกตัวด้วยซ้ำ แต่ขณะนี้ นาทีนี้ ความรู้สึกดังกล่าวได้เบ่งบานขึ้นเต็มหัวใจ เต็มอารมณ์จนหล่อนรู้ตัว เพราะฉะนั้นความหวงแหนจึงเกิดขึ้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 50)

“ความรู้สึกที่เหมือนสายธารสะอาดยังคงไหลรินเข้ามาในหัวใจอย่างไม่รู้จบ เหมือนแพรวคิดว่ามันน่าจะเต็มจนล้นแล้วด้วยซ้ำ แต่มันก็ยังคงทยอยไหลเข้ามาเรื่อย ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 58)

เหมือนแพรวทำทุกวิถีทางเพื่อจะผูกมัดให้พัดโบกใช้ชีวิตคู่และสร้างครอบครัวไปกับเธอ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนขายรถเพื่อสร้างบ้านหรือการมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้ง เพราะเธอคิดว่าการจะเป็นครอบครัวเดียวกัน ทุกอย่างต้องเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งร่างกายและจิตใจ เธอจึงใช้วิธีเหล่านี้จับพัดโบกเอาไว้เพื่อไม่ให้พัดโบกไปสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ผู้แต่งจึงใช้กลวิธีเปรียบเทียบการผูกมัดของเหมือนแพรวเช่นเดียวกับเขม่าไฟที่จับอยู่บนภาชนะ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนนึกถึงเขม่าไฟที่จับอยู่บนภาชนะโดยไม่มีการขัดล้าง มันจับจนดำ ติดแน่นเหนียวหนืด อาจจะเป็นไปได้ที่สัก ๆ ลงไปข้างในหัวใจหล่อนมีเขม่าไฟจับแน่น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 122)

นอกจากนี้ เหมือนแพรวรู้สึกอับอายทุกครั้งที่อยู่ใกล้ชิดกับพัดโบก เพราะเธอหวังให้พัดโบกเป็นผู้ปลดปล่อยหัวใจให้เธอปลงล้างแผลในใจเรื่องครอบครัวแตกแยก พัดโบกจึงเป็นเหมือนลมที่มาพัดให้จิตใจของเหมือนแพรวมีความกระชุ่มกระชวยขึ้น ทำให้จิตใจเหมือนแพรวสงบลงเมื่อมีพัดโบกอยู่ใกล้ ๆ เหมือนแพรวรู้สึกอับอายทุกครั้งที่อยู่ใกล้ชิดกับพัดโบก ดังความคิดของเหมือนแพรวที่เขียนจดหมายถึงพี่สาวต่อไปนี้

“คุณร้อยโทพัชร์พัชร์ผู้เสมือนถือพัชร์มาบอกอยู่รอบ ๆ ตัวแพร์ ขณะนี้ไม่ค่อยรู้ลึสาในเรื่องความเจ็บปวดทางใจสักเท่าไรหรอก คุณเธอพร้อมพร้อมพ่อแม่พี่น้อง และใช้ชีวิตอิสระเสรีเหนืออื่นใดเสียจนชิน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 31)

เหมือนแพร์ต้องการให้พัชร์พัชร์เป็นผู้ที่ทำให้เธอมีความสุขในการใช้ชีวิตครอบครัว เธอคาดหวังจากพัชร์พัชร์เป็นอย่างมากที่จะทำให้ครอบครัวในอุดมคติอบอุ่นสมบูรณ์ มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา ยิ่งเมื่อเธอพบกับความอบอุ่นจากครอบครัวของแม่นเนตรน้องสาวต่างมารดาของเธอที่กำลังจะแต่งงานยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เธอคาดหวังในตัวพัชร์พัชร์มากขึ้น ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนคิดถึงพัชร์พัชร์อย่างแรง อยากจะขับรถไปหาเขาถึงค่ายด้วยซ้ำ ทำทางกิริยากับแม่นเนตรคูมีความสุข เป็นความสุขที่แน่นอนกว่าหล่อนมาก กิริยากับพัชร์พัชร์ผิดกัน พัชร์พัชร์เหมือนสายน้ำที่ไหลไปเรื่อย ๆ แม้เขาจะบอกว่ารักหล่อนเหลือเกินเพียงใด และเหมือนแพร์จะซาบซึ้งในความรักอันอ่อนหวานของเขาเพียงใด แต่โดยส่วนลึกแล้ว น่าแปลกเหลือเกินที่หล่อนไม่สามารถทำให้เชื่อเขาได้เต็มเปี่ยม สายน้ำที่มีวิญญาณของพัชร์พัชร์ อาจจะกระทบกับคั่งตรงนี้ แล้วก็พุ่งไปกระทบกับคั่งตรงโน้นได้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 68)

ความใฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจเกิดจากการมีครอบครัวที่แตกแยกในวัยเด็กทำให้เหมือนแพร์ขาดความอบอุ่น เธอจึงใฝ่หาความอบอุ่นทั้งชีวิตจนเมื่อได้มาเจอกับพัชร์พัชร์ เธอตั้งความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพัชร์พัชร์จะต้องเป็นผู้ที่รักษาแผลในใจของเธอได้ เธอคาดหวังว่าพัชร์พัชร์จะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดีสามารถทำให้ครอบครัวเป็นหนึ่งเดียวกันไม่มีวันแตกแยกได้ แผลในใจทั้งหมดนี้ทำให้เหมือนแพร์มีความทะเยอทะยาน ใฝ่ฝัน ตั้งความหวังอย่างชัดเจนเพื่อหวังว่าวันหนึ่งเธอจะมีครอบครัวที่เต็มไปด้วยความสุข มีสมาชิกอยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตา กลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียวกัน

2. กลวิธีแสดงความใฝ่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า

เหมือนแพร์มีปมในใจเรื่องครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก ทำให้เธอขาดความรัก ความสุขจากคนในครอบครัว เหมือนแพร์จึงมีความปรารถนาจะสร้างครอบครัวที่มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตาพอ

แม่ลูกภายในบ้านที่ทุกคนมีความสุข ทั้งนี้เหมือนแพรวตั้งความใฝ่ฝันไว้ว่าบ้านและครอบครัวจะเป็นหลักฐานยึดมั่นความอบอุ่นไว้ได้ ทั้งนี้เธอจึงตั้งใจไปจนหมดสิ้นเพื่อทำให้ความใฝ่ฝันที่เธอตั่งเป้าประสงค์ไว้เป็นจริงให้ได้ เหมือนแพรวบริหารจัดการทุกสิ่งทุกอย่างภายในเวลาอันรวดเร็วเพื่อที่จะให้ความใฝ่ฝันของเธอสำเร็จ นี่ชี้ชัดว่าเหมือนแพรวแสดงออกถึงความใฝ่ฝันอันก้าวเข้าสู่โรคมะเร็งแล้ว ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“หล่อนควรจะมีบ้านเล็ก ๆ สักหลัง สมมุติว่าพัคโบกไม่มีกำลังพอจะสร้างบ้าน หล่อนก็คงจะต้องบากบั่นด้วยตนเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 71)

“พัคกลับไปฐานหลายวันแล้วค่ะ แพรกำลังวุ่นวายอยู่กับการเตรียมตัวเตรียมบ้านด้วยค่ะ บ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งส่วนหยาดส่วนละเอียดย่นารักน่าเอ็นดูด้วยสีชาวกับคำสองสีเท่านั้น แพรจองต้นไม้วัวเป็นสิบ ๆ เลย เขาจะมาบุพญาในไม่กี่วันนี้แหละค่ะ อีกหน่อยก็คงได้เห็นสีเขียว แดงเหลืองครี๊ดไปหมด พี่สุรย์มานะคะ แพรหวังจะได้พบพี่สุรย์มากกว่าใคร

พี่สุรย์คะ พี่สุรย์เคยเห็นภาษาอังกฤษประโยคหนึ่งไหมคะ เขาว่า A house is made of brick and stone But a home is made of love alone. แพรจึงอยากให้พี่สุรย์ได้มาพบ ‘บ้าน’ และ ‘ครอบครัว’ ของแพรวค่ะ มีทั้งสองชนิดเลย ทั้งก่ออิฐถือปูนและก่อด้วยความรัก !” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 308-309)

เหมือนแพรวรู้สึกมีความหวังมากขึ้นเมื่อเห็นบ้านในจินตนาการของเธอเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น เพราะนั่นคือความปรารถนาอันสูงสุดของเธอที่จะมีครอบครัวเป็นหนึ่งเดียวไม่มีวันแตกแยก เหมือนแพรวมีความมุ่งมั่นในการสร้างครอบครัวครั้งนี้เพื่อที่จะลบล้างแผลในใจในอดีตของเธอได้ เพราะบ้านในความฝันของเหมือนแพรวไม่เพียงแต่เป็นตัวอาคาร แต่หมายถึงความมั่นคง ความหนักแน่นของครอบครัวที่จะไม่มีวันแตกแยก การที่เหมือนแพรวไม่ยอมมีครอบครัวแตกแยกนั้นเนื่องจากเธอมีความบอบช้ำในใจกับเหตุการณ์ในครอบครัววัยเด็กที่บ้านแตกสาแหรกขาด ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พัคโบกจะรู้หรือเปล่าว่่าหล่อนมีความสุขแค่ไหน ที่ได้เห็นบ้านทั้งหลัง ผุดขึ้นมาตระหง่านอยู่บนเนื้อที่ว่างตรงนี้ ได้เห็นสนามหญ้าเขียวขจีกับกอไม้ดอกสีม่วง เหลือง แดง ได้เห็นมะม่วงถึงสองต้นปรากฏขึ้นมาราวกับ

เนรมิต ยืนรับลมอยู่อย่างแนใจได้ว่ามันจะไม่สะทกสะท้านกับอะไรอีกเลย
มันจะโตวันโตคืนให้หล่อนได้ชื่นอกชื่นใจต่อไปอีกนานเท่านาน” (กฤษณา
อโศกสิน, 2545, น. 318)

เหมือนแพรมีความใฝ่ฝันอยากจะทำบ้านให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เธอจึงมีความตั้งใจอย่างแน่ว
แนในการสร้างบ้าน วางแผนแต่งงาน และใช้ชีวิตคู่กับพัทโบทผู้ชายที่เธอเลือกให้เข้ามาเติมเต็มความ
ขาดพร่องในใจ เหมือนแพรคิดฝันเรื่องความสุข ความอบอุ่นตลอดเวลา เธอพยายามเก็บความขมขื่น
จากเหตุการณ์ครอบครัวแตกแตกในวัยเด็ก ดังบทสนทนาของพัทโบทที่พูดคุยกับเหมือนแพร
ดังต่อไปนี้

“คุณฝันนะ ไม่ใช่เพื่อ...คุณฝัน แต่ความฝันบางครั้งก็จำเป็นผมไม่ได้ว่า
ความฝันไม่ดี”

“ความฝันช่วยแบ่งเบาความขมขื่นได้มาก”

“อย่าขมขื่น เขาบอก “คุณไม่มีอะไรต้องขมขื่น ไม่มีอะไรจะต้องแพ้
ใคร” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 55)

ชีวิตของเหมือนแพรไม่เคยพบความสุขจากคนในครอบครัวอย่างแท้จริง แม้ว่าเธออาศัยกับ
แม่เพียงลำพังสองคน แต่เหมือนแพรก็ไม่เคยได้รับคำปรึกษาหรือได้รับความผูกพันจากแม่ของเธอเลย
เพราะชีวิตแม่ของเธอนั้นก็ยังไม่เข้าใจตัวเองอย่างแท้จริง เธออดไม่ได้ที่จะเปรียบเทียบระหว่างแม่ของ
เธอและแม่ของพัทโบท เหมือนแพรเห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวของพัทโบทเป็นไปอย่างราบรื่น
อบอุ่น กลมเกลียวกัน มีความสัมพันธ์กันในครอบครัว เหมือนแพรจึงเปรียบเทียบชีวิตแม่ของพัทโบท
กับแม่ของเธอซึ่งมีความแตกต่างกันสิ้นเชิง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรอดนึกเปรียบเทียบแม่เขากับแม่หล่อนมิได้ พจนายังไม่มีที่ท้าวว่า
จะพบความสุขในชีวิตบั้นปลายเช่นนี้ แม่หล่อนก็เหมือนหล่อนนั่นแหละ
ไม่มีบ้าน ถ้าไม่อยู่กับพี่สาว ก็คงต้องอยู่กับลูกคนใดคนหนึ่ง อาจจะเป็นลูก
ที่เมืองนอกหรือตัวหล่อนเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 145)

เหมือนแพรเป็นผู้ที่ขาดพร่องในด้านความรัก เธอจึงพยายามซ่อนความขมขื่นเอาไว้ในใจ เธอ
จึงพยายามทำให้ตัวเองดูสดใสขึ้นบานเพื่อปกปิดแผลในใจ เหมือนแพรเป็นผู้ที่ชอบดอกกุหลาบมาก
ที่สุด ในจินตนาการของเธอนั้นบ้านของเธอต้องมีดอกกุหลาบมากที่สุดและมีไม้ดอกอื่น ๆ ประปราย
การที่เหมือนแพรปลูกดอกกุหลาบมากที่สุด เธอต้องการลบล้างแผลในใจด้านการขาดความรัก เพราะ

ดอกกุหลาบเป็นเสมือนตัวแทนของความรัก ส่วนดอกไม้ชนิดอื่น ๆ เป็นเสมือนความสดใส ความอบอุ่นในครอบครัวที่เหมือนแพร์ต้องการซึ่งตรงตามแนวคิดนักจิตวิทยา ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2554) วิเคราะห์ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* พยายามซ่อนปมด้อยในชีวิต ซ่อนความรู้สึกน้อยใจ และซ่อนความหวาดกังวลไว้ในใจที่เกิดขึ้นในชีวิตและแสดงกริยาออกด้วยความอ่อนหวานขึ้นบานและการแต่งตัวสวยงามทันสมัย เพื่อปกปิดปมในใจที่เธอมีตั้งแต่วัยเด็ก ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“สนามหญ้าคงเขียวขจีเมื่อฝนโปรย หล่อนแลเห็นตัวเองเข็นรถตัดหญ้าหญ้าคงเรียบเหมือนปูพรม สะพรั่งด้วยดงกุหลาบ แดง ส้ม ชมพู ม่วง หล่อนกะจะปลูกไม้ดอกหอมหวาน เช่น สายหยุด ราตรี แก้วประยงค์...และอื่น ๆ อีก ทำให้บ้านหอมไปทั้งบ้าน หล่อนจะทำบ้านหลังเล็ก ๆ ให้สวยที่สุด น่าอยู่ที่สุด รอเขาได้ร้อยเอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 140)

นอกจากนี้เธอมองแผนจัดเตรียมงานแต่งงานเพื่อหวังว่า การแต่งงานจะเป็นการผูกมัดให้คนรักใช้ชีวิตในครอบครัวไปด้วยกัน เพราะในความคิดของเหมือนแพร์การแต่งงานคือ การตกลงปลงใจที่จะสร้างครอบครัว สร้างความรัก สร้างความอบอุ่น เป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ และสามารถลบล้างแผลในใจในอดีตเรื่องครอบครัวแตกแยกได้ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพร์พยักหน้า อดนึกถึงวันสำคัญของตัวเองมิได้ มันแวบขึ้นมาชนิดหนึ่ง หล่อนคงจะไม่เลือกเสื้อผ้าสีอื่นสำหรับเป็นชุดมงคลแน่นอนนอกจากสีขาว เพราะวันแรกที่เขาพบหล่อน...หล่อนแต่งชุดขาว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 88)

“สิ่งที่แวบขึ้นมา นั้นแวบผ่านไปอีก เมื่อแมนเนตรเดินกลับออกมาจากม่านสีน้ำเงินของห้องลอง หล่อนนึกอยากคุยกับน้องต่างมารดามากกว่าทุกวัน อนาคตดูสดใสสำหรับแมนเนตร แต่สำหรับหล่อน...เหมือนแพร์ไม่เคยแน่ใจ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 88)

“ความจริงหล่อนอยากคุยกับแมนเนตรตามลำพัง ถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของความรักมากกว่าอะไรทั้งหมด เวลานี้หล่อนหายใจเป็นความรัก หายใจเป็นการแต่งงาน การแต่งงานที่หล่อนรู้สึกว่ามันมีบทบาทที่ยืดยาว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 89)

น้องชายของเขาโดยไม่ต้องพยายาม ช่างเป็นครอบครัวที่กลมเกลียวกัน
อย่างยิ่ง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 118)

“เงาของคนสี่คนที่หัวเราะกันครื้นเครงยังคงติดอยู่ในม่านตา แล้วยังมี
ภาพของแม่นเนตรและกิริติที่ไถ่ล้างแค้นแต่งงาน ทุกคนมีความสุข สนุกสนาน
รื่นรมย์” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 120)

ลักษณะนิสัยของพัทโปกมีผลกระทบต่อชีวิตเหมือนแพร์คือ พัทโปกเป็นคนที่ไม่มีเป้าหมายใน
ชีวิต ไม่มีความมั่นคง ไม่มีความแน่นอนในตัวเอง ทำให้เขาไม่สามารถทำสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการได้
เพราะสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการคือ ความมั่นคงในชีวิต การมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ มี
สมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา ความไม่มั่นคงของพัทโปกนี้ทำให้เหมือนแพร์มีจิตใจ
หวาดระแวง เพราะเธอกลัวการแตกแยกของครอบครัว ดั่งบทสนทนาของเหมือนแพร์และแม่ของเธอ
ต่อไปนี้

“ดูเหมือนเขาจะไม่ค่อยจริงจังกับใครนั้ก อาจจะเป็นเพราะรู้ตัวว่าชีวิต
เขาแขวนอยู่กับเส้นด้ายผ่าซีกอย่างว่า”

“เส้นด้ายแล้วยังผ่าซีก” แม่หล่อนหัวเราะ

“คะ”...ชีวิตของคนบางคนเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ...คือเอาแน่นอนอะไร
ไม่ได้ เขาอยู่อย่างเสี่ยง ตาดีก็ได้ ตาร้ายก็เสีย แต่เขาก็ไม่เสียใจที่เสีย เขา
คิดว่า ‘มัน’ กับชีวิตแล้วก็พอแล้ว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 12)

อีกทั้งอุปนิสัยของพัทโปกไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ เขาจึงใช้ชีวิตสนุกสนาน ไม่มี
เป้าหมายในชีวิต รักความสนุกมากกว่าสิ่งอื่นใด พัทโปกรู้ตัวดีว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อใครได้
หากเปลี่ยนแล้วทำให้เขาไม่มีความสุข ข้อดีของพัทโปกคือรู้จักตัวเอง ยึดมั่นในตัวเองเป็นหลัก และไม่
เอาชีวิตไปผูกกับใคร ดั่งบทสนทนาของพัทโปกที่พูดคุยกับเหมือนแพร์ ดังนี้

“คงแน่...เพราะถึงยังไงโรงเรียนนายร้อยนี่ก็ให้ระเบียบ กฎเกณฑ์อะไร
กับเรามาก ถ้าทำได้อย่างที่เขาดราไว้ทั้งหมด เราก็จะเป็นคนเต็มคน เป็น
ชายชาญทหารกล้าจริง ๆ ...แต่นั้นแหละ...ถึงยังไงคนเราก็มีสันดาน
ประจำตัว...สันดานอันนี้ไม่มีวันหายไปได้ ไม่ว่าจะรับการอบรมแค่ไหน”

เขาบอก “และผมก็เป็นคนหนึ่งที่ไม่มื่ออะไรจะลบสันดานของผมได้” เขามี
ที่อยู่ตรงนี้แหละ คือรู้จักตัวเอง (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 179-180)

เหมือนแพรอดกังวลไม่ได้ในอุปนิสัยของพัตโปก เพราะพัตโปกไม่ได้ต้องการอยากจะมี
ครอบครัวที่อบอุ่นเช่นเดียวกับเหมือนแพร เขาจึงใช้ชีวิตเจ้าสำราญ สนุกสนานไปวัน ๆ เหมือนแพรจึง
เป็นฝ่ายวิตกคนเดียว เธอกลัวว่าหากพัตโปกไม่สามารถทำให้ความคาดหวังของเธอสำเร็จได้ เธอจะ
ผิดหวังซ้ำสอง ความวิตกกังวลนี้ทำให้เหมือนแพรค่อย ๆ สะสมเรื่อยมาจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า ดัง
บทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนนิ่ง แต่ลึกเข้าไปในสีหน้าที่ยังดูเรียบนั้น ใจหล่อนเริ่มปั่นป่วน
เป็นกังวลจนตนเองรู้สึก ความกลัวเกิดขึ้น มันสะท้อนแวบ ๆ เหมือนน้ำ
กระฉอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 45)

ทั้งนี้ลักษณะพฤติกรรมโรคซึมเศร้าของเหมือนแพรมีนิสัยชอบแยกตัวออกจากผู้อื่น ไม่อยาก
พูดคุยกับใคร เบื่อหน่าย เธอจึงค่อย ๆ ลดความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง จนในที่สุดเธอต้องใช้ชีวิตลำพัง
ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“จริงสิ ก็เพราะหล่อนคิดอย่างนี้มานาน เหมือนแพรจึงพยายามปลีก
ตัวจากครอบครัวของพ่อ ของพี่สาว และท้ายที่สุดก็ของป้า พ่อมีแม่เลี้ยง
กับน้องสี่คน หล่อนนับนิ้ว ป้ามีครอบครัวของป้า และแถมยังเหนียวเอา
แม่หล่อนที่หย่าร้างนานปีเข้าไปเพิ่มไว้ด้วย อาจจะเป็นป้าพัคตร์ก็ได้ ที่ทำ
ให้แม่ต้องพลัดพรากไปเสียจากหล่อนอีก

แล้วหล่อนก็เป็นคนมีทิฐิแรงกล้า หล่อนสามารถจะกันใคร ๆ ทุกคน
เหล่านี้ออกไปจากตัวเอง ออกไปที่ละคนสองคน ในที่สุดหมด...”
(กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 195-196)

สภาพจิตใจของเหมือนแพรสะท้อนผ่านความคิดของพัตโปก ผู้แต่งใช้การเปรียบเทียบว่า
ลักษณะบุคลิกนิสัยของเหมือนแพรดูดีแค่ภายนอก แต่ลึก ๆ แล้วในจิตใจของเธอมืดมนใจมากมาย
ให้แก่ใจเหมือนเชือกที่มีเงื่อน ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เขากับหล่อนรู้จักและรักกันไม่นานเลย แต่พัตโปกรู้สึกเหนื่อย และ
ลำบากใจวดยิ่งกับอะไรหลายอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่ในอารมณ์หล่อน เหมือน
เชือกสีสวยที่เขาเพิ่งคลำพบเงื่อนตาย เผอิญเหลือเกินที่เขาเป็นผู้ชายซึ่งไม่

ปรารถนาจะแก้ไขเงื่อนไขตายของใครเลย แม้แต่ของตัวเอง” (กฤษณา
อโศกสิน, 2545, น. 191)

อีกทั้งผู้แต่งได้ใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบจิตใจของเหมือนแพร์ กล่าวคือเธอมีจิตใจที่ขาดความรักความอบอุ่นมาก เธอจึงต้องไฝหหารักความรักความอบอุ่นเพื่อเติมให้กับความแห้งแล้งในใจของเธอ ผู้แต่งใช้การเปรียบเทียบหัวใจที่แห้งแล้งของเหมือนแพร์ว่าต้องหมั่นเติมความรักอยู่เสมอโดยใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์ของความรักที่ต้องเติมเต็ม ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพร์และธิดาเพื่อนสนิทของเธอ ดังต่อไปนี้

“สดใจจริงนะวันนี้” ธิดาสักพักยกมือพบก้นที่บริษัท

“แพนจะมาก็โมง”

“เคยมาถึงเย็น ๆ แต่เอาแน่ไม่ได้หรอก บางทีก็อาจจะมาเช้าหรือ
กลางวัน” หล่อนตอบอย่างเบิกบาน

“ความรัก” เพื่อนของหล่อนมองแล้วได้แต่ส่ายหน้า “อาการเธอน่ะ
หนักจังเลยแหละ แพร์ แต่ก็ดีทำให้ฉันนึกอิจฉาได้”

“อย่าอิจฉาเลย อย่าอิจฉาบ่อยที่แห้งขอด ถ้าจะให้ดีควรช่วยเติมน้ำใน
บ่อยด้วย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 216)

ความไฝฝืนในการสร้างครอบครัวของเหมือนแพร์นั้น ต้องมีพัตโบกเป็นส่วนหนึ่งในโครงการนี้ด้วย แต่พัตโบกไม่เข้าใจจุดประสงค์ของเหมือนแพร์ เขาจึงละลายความใส่ใจต่อเหมือนแพร์ พัทโบกจึงรู้สึกอึดอัดกับความต้องการของเหมือนแพร์ที่เธอพยายามเพื่อเขา ผู้แต่งใช้การเปรียบเทียบว่าพัตโบกรู้สึกเหมือนมีน้ำท่วมในใจเพราะเหมือนแพร์เติมน้ำให้กับตัวเองแล้วยังต้องเติมให้เขาอีก พัทโบกไม่ได้ขาดความรักเช่นเดียวกับเหมือนแพร์ ตรงตามแนวคิดของ ศรีเรือน แก้วกั้วาล (2554) อภิปรายว่าเหมือนแพร์มีปมในชีวิตคือขาดความรักความอบอุ่น เธอจึงไฝหหารักความรักความอบอุ่นให้กับตัวเองอยู่เสมอ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พัตโบกพูดเรื่อย ๆ พยายามสะกดความไม่สนุกที่หล่อนบกกบั้นยัด
เยียดนับตั้งแต่พบก้นไว้อย่างอดทน หล่อนค่อนข้างเพื่อฝืน เขาคิด ยิ่ง
นับวันก็ยิ่งฝืน ยิ่งเต็มไปด้วยโครงการวิมานเมฆ หล่อนยังไม่ยกลิ้มตาดูเขา
บ้างเลยว่าเขาเป็นคนอย่างไร เขาไม่ขาดอะไร เพราะฉะนั้นเขาก็ไม่
จำเป็นต้องขยันเติมน้ำเหมือนหล่อน ครั้นเมื่อหล่อนเติมตัวเองแล้วหันมา

ช่วยเติมให้เขาด้วย พัดโบกจึงต้องตกอยู่ในสภาพน้ำท่วม เขาก็ยังไม่รู้ เหมือนกันว่า เขาจะปล่อยน้ำท่วมตัวเขาไปนานสักเท่าใด” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 234)

นอกจากนี้ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปรียบเทียบความรู้สึกของเหมือนแพที่รอคอยพัดโบกอย่างเต็มความหวัง แต่ในที่สุดเธอก็พบกับความผิดหวังที่พัดโบกไม่ได้มาตามเวลาปกติ เหมือนแพจึงรู้สึกขุ่นมัวในใจ ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเหมือนนกแก้วที่เกาะอยู่ในตรอกและเต็มไปด้วยความดุดัน แม้ว่าภายนอกจะดูสวยงามแค่ไหนแต่ลึกซึ้งในใจก็เต็มไปด้วยความร้อนรน ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพเกาะหน้าต่างมองดูถนนหน้าพลตด้วยน้ำตากบตา เห็น
ทุกสิ่งทุกอย่างเบื้องหน้าพร่าพรายไปหมด หล่อนเกาะอยู่เช่นนั้นเหมือน
นกแก้วบางชนิดในกรง ถ้ามีใครสักคนบังเอิญผ่านมาใกล้จะงอยปาก ก็จะมี
โผเข้ากัดอย่างดุดัน ขนสีสวยที่ปกคลุมอยู่ทั่วร่างมิได้ทำให้ดูน้อยลง และ
มิได้ทำให้ปลายจะงอยที่อกลงไปด้วย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 220)

ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปรียบเทียบความคิดมากวิตกกังวลของเหมือนแพว่าเหมือนงูพิษที่อยู่ในใจ งูพิษเป็นสัญลักษณ์ของความน่ากลัว เมื่อจิตใจของเหมือนแพมีแต่ความวิตกกังวลเคร่งเครียด จดจ่ออยู่กับการกลับจากค่ายทหารของพัดโบก จิตใจของเธอจึงฟุ้งซ่าน ดังบทสนทนาของเหมือนแพและพ่อแม่ของพัดโบก ดังต่อไปนี้

“ผู้ชายเหมือนกันทั้งนั้นหนุ พ่อจะบอกให้” พงษ์กลับมา nang ที่
เดิม “เขาไม่ชอบจุกจิก นี่หมายถึงผู้ชายจริง ๆ นะนะ ถ้าผู้ชายกระเดียด
ผู้หญิงก็อีกเรื่อง”

“แพจุกจิกไหมคะ”

“ก็ไม่เห็นจุกจิกนี่” สุรีย์ตอบอย่างเกรงใจ “แต่ถ้าคิดจะจุกจิกแม่ก็ขอ
เตือนว่าอย่า...”

“คะ...แพจะพยายาม...” หล่อนพูดเบา ๆ

“ความเคร่งเครียดคิดมากจู้จี้จุกจิก คืองูพิษในหัวใจของเรา ผู้หญิง
มากมายเลี้ยงงูพิษตัวนี้ไว้ แต่เราเองไม่รู้ เราเลี้ยงเราคอยให้ความอบอุ่น

กับมันทุกวัน จนหนักเข้ามันก็โตคับอารมณ์ คับหัวใจ” ลุรีย์พุดยิ้ม ๆ เรื่อย ๆ (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 254-255)

เหมือนแพรมีความวิตกกังวลต่อการแต่งงานกับพัตโบก เพราะการแต่งงานในมุมมองของเหมือนแพรคือเป้าหมายชีวิตอันสูงสุดของเธอ แต่พัตโบกไม่ได้คิดว่าการแต่งงานคือเป้าหมายชีวิตสูงสุดเช่นเดียวกับเหมือนแพร เขาจึงไม่ได้ใส่ใจต่อแผนการแต่งงานมากนัก ทำให้เหมือนแพรเกิดความวิตกฝ่ายเดียวและเธอเริ่มคิดว่าชีวิตคู่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาไปด้วยกัน ต้องสามัคคี มีความกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียวกันจึงจะสามารถใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสุขได้ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ผู้หญิงที่ ‘รู้สึก’ อะไรมากอย่างหล่อน ไม่บังควรที่จะร่วมชีวิตกับผู้ชายที่ไม่ยอมคิดอะไรอย่างเขา ผู้หญิงกับผู้ชายที่จะอยู่ร่วมกันไปได้ยืดยาวนั้น แท้จริงแล้วก็เหมือนวัตถุสองชิ้นที่ต้องสวมกันได้สนิท เกลียวของมันจะต้องลงร่องของมันและกัน พร้อมทั้งจะกลายเป็นวัตถุชิ้นเดียวกันเมื่อมองดูผาด ๆ ถ้ายิ่งแนบเนียนจนหารอยต่อไม่พบได้เท่าใดก็ยิ่งประเสริฐเท่านั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 278-279)

อีกทั้งเหมือนแพรเริ่มไตร่ตรองต่อการจะใช้ชีวิตคู่กับพัตโบกกว่าจะสามารถใช้ชีวิตต่อไปหรือยุติเพียงเท่านั้น เนื่องจากเธอเริ่มรู้จักนิสัยใจคอของพัตโบกอย่างแท้จริง เธอคิดเปรียบเทียบชีวิตเธอเองกับพัตโบกและได้เห็นว่เธอกับพัตโบกไม่มีอะไรที่เหมือนกันเลยแม้แต่น้อยตั้งแต่พื้นฐานของครอบครัว จนถึงอุปนิสัยใจคอ ความวิตกกังวลของเหมือนแพรนี้เองเริ่มก้าวเข้าสู่โรควิคซึมเศร้าอย่างเต็มรูปแบบ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“แต่ที่สำคัญกว่าทั้งหมด...และลึกซึ้งกว่าทั้งสิ้นก็คือ พื้นฐานเบื้องต้นของแต่ละคน มักจะไม่มีใครสนใจถึงพื้นเหล่านี้ว่าจะมีปลวกหรือการคดโกงเหล็ก ปูน หรือลักษณะของที่ดินว่าเหลวหรือแข็งแอบแฝงอยู่บ้างหรือไม่ ลึกแต่ว่าแลดูเป็นบ้านสวยก็ถลันเข้าไปอยู่” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 279)

จากบทบรรยายและบทสนทนาที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่าเหมือนแพรมีภาวะของโรควิคซึมเศร้า เนื่องจากเธอมีแผลในใจเรื่องครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก เธอใฝ่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ แต่เธอไม่สามารถทำให้ความใฝ่ฝันของเธอสำเร็จได้เพราะพฤติกรรมและอารมณ์ของเธอบกพร่อง อารมณ์ของเธอแปรปรวนอยู่เสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังเธอ

มักแสดงออกด้วยความไม่พอใจ โมโห โกรธง่าย คิดไปเองตามลำพัง และเธอต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย เป็นไปตามแนวคิดของสุทธานันท์ ชุนแจ่ม (2551) อธิบายว่า โรคซึมเศร้าเป็นภาวะอารมณ์ในแง่ลบ เช่น ต่ำหนืดตัวเอง มีพฤติกรรมถดถอย ต้องการจะหลีกหนี และลงโทษตนเองหรืออยากตาย

3. กลวิธีแสดงความใฝ่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า

ความใฝ่ฝันของเหมือนแพร์คือการปรารถนาอยากมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอคาดหวังให้พัทโปกเป็นผู้ชดเชยบาดแผลในใจ แต่พัทโปกกลับไม่เข้าใจจุดประสงค์ที่เหมือนแพร์อยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่น เนื่องจากเขาไม่เคยขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เขาไม่ได้ตั้งเป้าหมายเรื่องการแต่งงานเป็นครั้งแรกในชีวิต แต่การแต่งงานสำหรับเหมือนแพร์คือเป้าหมายชีวิตที่เธอใฝ่ฝันเป็นครั้งแรกเพราะการแต่งงานในทัศนคติของเหมือนแพร์คือ การสร้างครอบครัวให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยจะไม่มีวันแตกแยก แต่สุดท้ายพัทโปกนอกใจเหมือนแพร์ไปสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ทำให้เหมือนแพร์ผิดหวังต่อชายคนรักขั้นรุนแรง จุดจบในชีวิตของเธอคือการฆ่าตัวตาย นี่คือการจบการใฝ่ฝันของเหมือนแพร์ที่ไม่อาจจะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปได้ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พอพัทโปกโผล่เข้าไปในร้านขายยา ก็แลเห็นนงรามแต่งตัวสวย มีกระเป๋าค้างคืนใบเล็ก ๆ วางอยู่ข้างตัว ถัดไปเบื่องหลังหล่อน เด็กวัยรุ่นซึ่งน้องสาวคนเล็กยืนหน้าवलอยู่ด้วย ผิววมสดของหล่อนมีสีชมพูเรื่อที่แก้มเลยเหมือนชมพูแก้มหม่มไม่ผิดเพี้ยน พัทโปกอดมองดูหล่อนด้วยความตรึงใจไม่ได้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 319)

พัทโปกยังสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นต่อไป เขาคิดว่าอีกไม่นานเขาต้องโดนเหมือนแพร์ผูกมัด ชีวิตของเขาจะหมดอิสระทันทีหลังแต่งงาน เขาจึงรีบหาความสุขให้เต็มที่ พัทโปกจึงลี้มธุระ ลี้มเรื่องหม่นหมองของเหมือนแพร์ไปชั่วขณะหนึ่ง ดังบทบรรยายและบทสนทนาของพัทโปกและผู้หญิงที่เขาสร้างความสัมพันธ์ด้วยดังต่อไปนี้

“แต่เมื่อพัทโปกสตาร์ตรถ เขากลับนึกถึงนงรามขึ้นมาอีก จึงดับเครื่องวิ่งขึ้นบ้านไปโทรศัพท์

“นงรามหรือ ขอพูดกับนงรามหน่อยฮะ” ลักครุ่นงรามมารับสาย

“ดูหนังกันใหม่คืนนี้” เขาถาม

เสียงนงรามหัวเราะ “ดูได้ไงละคะ เดี่ยวอาต๊ะเปิดแยะเลย ถ้าคูก็ต้อ
เอาน้องไปด้วย”

“แหมแสะ...อย่าลืมนะ นีมันไม่ใช่เมื่อสองร้อยปีก่อนนะ”

สาวน้อยหัวเราะคิกคัก ใจหล่อนนั้นบินไปกับเขาว่าทกลีบเปอร์เซ็นต์
แล้ว “พรงนี้ดีกว่าคะ รอบเที่ยงได้ไหมคะผู้หมวด ถ้าพรงนี้ได้ นงรามก็ไม่
ต้อเอาน้องไป”

“ไต้หลง” เขาล้อ “เป็นอันว่าพรงนี้รอบเที่ยงเจอกันหน้าโรงหนังเลย
นะหนูนะ” เขาวางหูพลาจผิวปาก วิ่งกลับลงไปสตาร์ตรถอย่าง
กระปรี้กระเปร่า มันสนุกอย่างนี้แหละ ชีวิตชายชาติตรี...แล้วจะไม่ให้เขา
อวธรรมความเป็นโสดได้อย่างไรเล่า (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 326)

เมื่อพัดโบกผลอพุดถึงเรื่องของนงรามให้เหมือนแพรทราบ ทำให้เหมือนแพรแนใจแล้วว่าเขา
ไม่ยอมแต่งงานกับเธอ เขายังอยากใช้ชีวิตที่อิสระเพราะการแต่งงานในความคิดของพัดโบกคือการ
ผูกมัดและเขาไม่สามารถที่จะออกนอกกลุ่มหรือใช้ชีวิตอย่างอิสระตามใจตนเองได้ เมื่อเหมือนแพร
แนใจแล้วว่าการแต่งงานและการสร้างบ้านจะไม่เกิดขึ้น เธอจึงล้มเลิกความคิดในการวางแผนแต่งงาน
และการสร้างบ้านทันที ดังบทสนทนาของเหมือนแพรที่พูดคุยกับพัดโบกต่อไปนี้

“สายไปแล้วคะ สายไปแล้วจริง ๆ” มุมปากของหล่อนคลี่ออกนิดหนึ่ง
อย่างแค้น ๆ “หัวใจฉันแตกแล้วไปแล้ว คุณก็รู้...คุณเหยียดหยามคุณค่า
ของน้ำใจที่ฉันมีต่อคุณหลายครั้งหลายครา ฉันอภัยคุณตลอดมา
พยายามหวังอย่างโง่ ๆ ต่อไป...จนถึงวันนี้...คุณบอกว่าคุณมีผู้หญิงอีกคน
ชื่อนงราม คุณจะให้ฉันเข้าใจคุณว่ายังไงดี วันที่สี่สิบเอ็ดเราจะแต่งงานกัน
แต่คุณก็มีผู้หญิงอื่น คุณจะแก้ว่าเป็นเรื่องรักสนุก...ฉันก็จะบอกว่าไม่ฟัง...
และไม่เข้าใจเรื่องรักสนุกชนิดนี้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 385)

เหมือนแพรผิดหวังในการแต่งงานและการสร้างครอบครัวกับพัดโบก เธอมั่นใจที่จะยกเลิก
ความใฝ่ฝันที่เธอคาดหวังทั้งหมด เนื่องจากเธอไม่มีกำลังใจจะสร้างความใฝ่ฝันให้สำเร็จได้อีกต่อไป
เธอจึงตัดพ้อและหมดหวังในชีวิต ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังแลดูปราสาททรายหลังนั้น
ค่อย ๆ พัง ยอดของมันที่ดูสวยอยู่เมื่อไม่นานมานี้ค่อย ๆ แตกร้าวร่วงหล่นลง

มาพร้อมความรู้สึกของคนคนหนึ่งซึ่งผูกพันกับคนอื่นคนหนึ่งสุดหัวใจ
 ทุ่มเททุทุกอย่างสุดความสามารถนั้น เจ็บปวดปานนี้เองหรือ...เมื่อ...
 ตระหนักแน่ชัดว่า สิ่งที่ตนผูกพันและทุ่มเททั้งหลายไม่มีราคาค่างวดไม่มี
 น้ำหนักสำหรับเขาเลย มันเหมือนปยุ่นหรือขนนกที่ปลิววูบวาบเพียงเพื่อ
 จะเป็นภาพหวาน ๆ ตกแต่งบรรยากาศชั่วครู่ชั่วยามเท่านั้นไม่มากไปกว่า
 นั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 374)

เหมือนแพรวทบทวนเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา และนึกถึงความใฝ่ฝันที่เธอวางแผนชีวิตว่าจะมี
 ครอบครัวที่อบอุ่น มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตาเป็นหนึ่งเดียวกันให้ได้ แต่สุดท้ายความใฝ่ฝันนั้นต้อง
 จบลงเพราะโชคไม่อาจจะหยั่งถึงบาดแผลที่ฝังลึกในใจของเหมือนแพรวได้ เหมือนแพรวจึงหมด
 กำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความเป็นไปในชีวิต ตลอดเวลาสี่ปีเศษพลุ่งขึ้นมารวมกันอยู่ใน
 อารมณ์ เหมือนหมอกควันหนาที่ถูกลมพาไปพักหนึ่ง แล้วหวนกลับมา
 ใหม่ เหมือนแพรวได้สำนึกด้วยความแปลบปล่าบบวดร้าวว่า หล่อนนั้นเป็น
 ผู้ที่ไม่มีครอบครัว...ไม่เคยมี และคงไม่มีวันจะมี... มันผิดหวังแตกร้าวไป
 เสียทุกตอน

หล่อนอยากร้องให้เหมือนกัน...แต่ก็คล้ายกับว่าน้ำตานั้นได้เหือดแห้ง
 ลงไปในช่วงซังโมงใดซังโมงหนึ่งที่ผ่านไป เหลือแต่ความตึบตึ้นในหัวอก
 เท่านั้นจริง ๆ เหมือนแพรวหลับตาลง ปล่อยให้ลมโชยผ่านไปมาตาม
 ร่างกายเพียงเบา ๆ หล่อนแลเห็นตัวเองจากยามเยาว์วัยเป็นต้นมา เป็น
 เด็กขยันขันแข็ง เรียนดี เหมือนคนที่เดินตรงจากหลักตั้งต้นไปถึงหลัก
 ถัดไปอย่างเป็นขั้นตอน ไม่เคยแวะเวียนตรงไหน เมื่อสำเร็จการศึกษา ก็ตั้ง
 หน้าที่ตั้งตาที่จะประกอบอาชีพ ช่วยพ่อค้าขาย สิ่งใดที่เป็นปัญหาในธุรกิจ
 หล่อนก็มีแต่ความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น จนใคร ๆ ก็ว่าหล่อนมี
 ความสามารถในการทำงานและปกครองคนตั้งแต่ยังสาว รูปร่างหน้าตา
 หรือก็สวยงาม รสนิยมสูง ถ้าจะว่าถึงความเอื้อเพื่อเผื่อแม่ หล่อนก็อยู่ใน
 เกณฑ์ที่ไม่ขาดตกบกพร่อง แต่ทำไมเล่า ขณะนี้หล่อนจึงต้องทรุดตัวลงนั่ง
 รำพันรำพึงถึงความโชคร้ายหนักหนาของตัวเองปานนี้ เมื่อเทียบกับใคร
 บางคนที่ไม่เป็นงานเป็นการอย่างหล่อน หล่อนก็ยังต้องต่ำต้อยกว่าเขา

นักหนาในด้านความสุข หลับตาจมอยู่ในภวังค์เช่นนั้นนานเท่านั้น...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 376-377)

ความใฝ่ฝันของเหมือนแพรในการสร้างครอบครัวพังทลายลงเป็นเพราะคนรักของเธอที่ไม่อาจเข้าถึงความใฝ่ฝันในการอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มีบ้านที่เป็นหลักฐานมั่นคงและเป็นหลักประกันได้ว่าครอบครัวจะไม่แตกแยก จนในที่สุดเหมือนแพรไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้เธอตัดสินใจฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรรู้สึกเหน็ดเหนื่อยเหมือนกับว่าหล่อนกำลังวิ่งตะปึงไปข้างหน้า แล้วหล่อนก็ล้มลงหมดแรง หล่อนพยายามชะเง้อชะแง้ตะเกียกตะกายเพื่อคว้าหลักสักหลักหนึ่ง หล่อนทำอะไรก็ได้ อาจจะไม่ใช้หลักที่ผู้คนเรียกว่าหลักชัย สถานที่ที่มนุษย์พึงพบความสำเร็จสมหวังในชีวิตก็ได้...แต่แม้กระนั้นหล่อนก็ไม่แลเห็นสิ่งอื่นใด ในความว่างตรงนั้นเลย มันมีแต่ทางสายหนึ่งซึ่งยาวเหยียด หาที่สิ้นสุดมิได้ กับเส้นขอบฟ้าที่อ้างว้างไม่รู้ด้วยซ้ำว่านั่นคือขอบฟ้าเก่าหรือขอบฟ้าใหม่ หล่อนหลับตาลง ความสุขที่เต็มอยู่เมื่อไม่มีก็วันก่อนโน้น บัดนี้อันตรธานไปจากกายตัวหล่อนจนหมดสิ้น หล่อนแน่ใจว่า หล่อนเหลือแต่โครงร่างแล้วจริง ๆ เลือดกับเนื้อหายไปหมด...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 389)

เหมือนแพรตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะจบชีวิตลงด้วยการฆ่าตัวตาย เพราะเธอไม่มีแรงหนุนที่จะใช้ชีวิตต่อไป เมื่อเหมือนแพรไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เธอจึงเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ขณะที่เหมือนแพรตัดสินใจหยิบขวดยาฆ่าแมลงรินลงแก้วแล้วดื่มมัน...อารมณ์หล่อนขาดตอนออกจากความเยื่อใยทั้งปวงในชีวิตเหลือไว้แต่ความแข็งกล้า เด็ดเดี่ยวต่อการลาโลก หัวใจทั้งดวงมีแต่ความอาดูรอ้างว้างว่าแห้ว ทุกแห่งหนมีคิมิดสำหรับหล่อน ไม่เหลือแม้จุดสว่างสักน้อยนิดในความหวังที่มวลมนุษย์พึงมี เหมือนเรือเล็กที่ได้มรสุมแรงร้ายอยู่กลางทะเลกว้าง ข้ำราตรีก็ครอบคลุมอยู่จนอนธการทั่วไป มีแต่หน้าที่พินาศอัปปางรออยู่ต่อหน้า...เหมือนแพรดื่มมันเข้าไปเหมือนดื่มมันน้ำ...มันขมสนิท...ขึ้นคอเหม็นจนแทบขย้อน แต่หล่อนก็ดื่มมันจนหมด...”

ไม่มีความเจ็บปวดทรมานทรมานอย่างใด...มันเพียงแต่พริ้วไหลลงไปทำลาย
 ล้างทุกซอกทุกเซลล์ ทุกกล้ามเนื้อ ทุกเส้นเลือด ทุกชุมชนเท่านั้นเอง แต่
 การทำลายของมันก็เยี่ยมเกรียม เต็มขนาด...เหมือนแพรวางแก้วลงบนโต๊ะ
 แล้วเอนตัวนอน ไม่กี่นาทีต่อมา หล่อนรู้สึกผวาในกายตัว ความขมยังติด
 อยู่ที่ลำคอตลอดจนถึงปลายลิ้น ต่อจากความร้อนก็ถึงความกระหาย
 หล่อนรู้สึกกระหายน้ำ...แต่หล่อนก็ไม่ปรารถนาจะลุกขึ้นมาดื่มหรือทำสิ่ง
 ใดอีกต่อไป หล่อนนอนหลับตาเฉย...รอกองทัพปีศาจซึ่งหล่อนแลเห็นโฉม
 ของมันรำไรในม่านตา หล่อนเห็นใบหน้าของพัคโปกท่ามกลางกองทัพ
 ปีศาจ เห็นหน้าแม่และพ่อ...เหมือนแพรวายากร้องเรียกคนเหล่านั้น แต่
 เท่าที่ทำได้ก็คือเงียบ

มีอะไรบางอย่างวาบขึ้นระหว่างความเงียบที่นำพรันพรังนั้น...มันสว่าง
 เรืองคล้ายหิ่งห้อย...เหมือนแพรวายายมยกมือขึ้นเพื่อจะสัมผัสแสงที่อยู่
 กลางอากาศว่างเปล่า สีขาวของมันโดดเด่นขึ้นมาในล้อมกรอบสีดำ อิฐ
 ปูนและเหล็กกรรมงั้น...บ้านหรือ...หล่อนแลเห็นน้ำพุแห่งเดียวใน
 แสงแดด ความวาววับของสายน้ำที่โปรยปรายไปทั่ว เป็นประกายอยู่ใน
 สำนึกครั้งสุดท้าย...เหมือนแพรวายากจะตะโกน อยากหัวเราะและร้องไห้
 อยากจะร้องขอชีวิตกองทัพปีศาจซึ่งบัดนี้กรีธาเข้ามาทะยานเหยียบยอด
 ดอกของหล่อนไว้ แล้วบดขยี้ด้วยเหล็กแหลมนับร้อยนับพันที่อยู่ใต้เท้าของ
 มัน...แต่หล่อนก็มีได้ร้อง

แล้วสีขาวนั้นก็ลอยห่างออกไป มีแต่ความมืดและความเร็วร้อนทุกชุม
 ขน ห่างออกไป...จนหล่อนแลเห็นแต่เพียงความขาววาบเหมือนขนนกเล็ก
 ๆ ...ปลิวคว้างอยู่ในอากาศ... (ภฤชณา อโศกสิน, 2545, น. 394-395)

จากบทบรรยายดังกล่าว เหมือนแพรวเลือกทางออกของปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย
 เนื่องจากความผิดหวังเรื่องความใฝ่ฝันในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเพื่อชดเชยปม
 ในใจจากความผิดหวังในอดีต การที่เหมือนแพรวฆ่าตัวตายเพราะ สภาพจิตใจของเธอไม่เหมือนคน
 ทั่วไป เธอมีภาวะของโรคซึมเศร้า ซึ่งโรคซึมเศร้านี้เกิดจากแผลในใจที่เกิดจากความผิดหวังสะสม
 เรื่อยมาตั้งแต่เด็ก เป็นไปตามแนวคิดของจิตแพทย์ คือ ชนกานต์ ชัชวาลา (2561) และ สุดาพร สติ

ยุทธการ (2561) กล่าวว่า โรคซึมเศร้าเกิดจากการผิดหวังในอดีต ผู้ป่วยโรคซึมเศร้านักแสดงพฤติกรรมสิ้นหวังกับชีวิต รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า และมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย

สาเหตุหลักที่ทำให้เหมือนแพรวใฝ่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเป็นของตัวเอง หลังจากทีพ่อแม่ของเธอหย่าร้างกัน เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอไม่เคยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อและแม่ของเธอ ทำให้เธอเป็นผู้ที่โหยหาความรักอย่างรุนแรง จนเธอเก็บซ่อนความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ในใจคนเดียว เป็นที่มาของโรคซึมเศร้า

เหมือนแพรวพยายามชดเชยความบอบช้ำทางใจด้วยการทำให้สิ่งแวดล้อมรอบตัวสดใส เธอใฝ่ฝันว่าบ้านของเธอนั้นจะสะพรั่งไปด้วยแปลงดอกไม้ มีทั้งไม้ดอกและไม้ผลโดยเฉพาะดอกกุหลาบ เธอตั้งใจจะปลูกดอกกุหลาบมากกว่าไม้ดอกชนิดอื่น ๆ เหมือนแพรวชื่นชอบดอกกุหลาบมากที่สุด เพราะดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความรัก แต่ความใฝ่ฝันนั้นได้พังทลายลงเนื่องจากคนรักของเธอไม่อาจที่จะเข้าใจบาดแผลที่ฝังลึกในจิตใจของตัวเองอกหญิงได้ เหมือนแพรวจึงหมดกำลังใจและเลิกล้มความคาดหวังในการปลูกบ้าน ปลูกดอกกุหลาบ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พักไว้ตรงนี้ก็ก่อนก็ได้จ้ะ แล้วฉันจะปลูกที่หลังหล่อนพูดเรื่อย ๆ คำพูดไหลออกจากสมองโดยไม่ได้คิดเลย เมื่อมาถึงชั่วโมงนี้หล่อนรู้สึกก็ แต่ว่าหล่อนไม่จำเป็นต้องคิดอะไรอีกแล้ว ตรงไหนก็ได้ เมื่อไหร่ก็ได้ อะไรก็ได้... คนงานขนกระถางกุหลาบเสร็จแล้วก็จากไป” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 375)

เหมือนแพรวไม่อาจจะทำให้ความใฝ่ฝันที่อยากจะมีครอบครัวอบอุ่นให้สำเร็จได้ เนื่องจากความผิดหวังจากคนรักที่มีความคิดและทัศนคติไม่ตรงกับเหมือนแพรว กล่าวคือ พัดโบกไม่ได้ตั้งความหวังการแต่งงานเพื่อสร้างครอบครัวเป็นอันดับแรกในชีวิต ครอบครัวของพัดโบกไม่ได้ขาดความอบอุ่นและแตกแยกอย่างครอบครัวของเหมือนแพรว เขาจึงไม่มีปมในใจของการผิดหวังจากรื่องราวในอดีต เหมือนแพรวพยายามเข้าหาพัดโบกเพื่อผูกมัดให้เขาพาเธอไปสู่ความหวังที่เธอตั้งเป้าหมายไว้ สุดท้ายความใฝ่ฝันทุกอย่างได้พังทลายลงเหมือนแพรวไม่อาจจะรับความจริงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เธอไม่เหลือกำลังใจที่จะใช้ชีวิตต่อไป ในที่สุดเหมือนแพรวลงมือฆ่าตัวตายเพื่อยุติความผิดหวังที่เกิดขึ้น การกระทำของเหมือนแพรวชี้ชัดว่าเธอเป็นโรคซึมเศร้าอย่างชัดเจน ตรงตามแพทย์ทางด้านจิตวิทยา คือ ประเวศ ตันติพิวัฒน์สกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2542) อธิบายว่า ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายเป็นมองว่าการตาย

เป็นทางออกที่ดีกว่าการมีชีวิตอยู่ ผู้ที่คิดฆ่าตัวตายจึงรู้สึกหมดหวังหมดหนทางในการแก้ปัญหา การตายจึงเปรียบเสมือน “การหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวดที่เขาไม่ต้องการ”

บทที่ 4

กลวิธีแสดงปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของตัวเอกหญิง ที่มีสภาพเป็นผู้ป่วยซึมเศร้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานสามารถแบ่งประเด็นปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของผู้ป่วยซึมเศร้าออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า
2. กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง
3. กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก ผลการศึกษามีดังนี้

1. กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า

“เหมือนแพร์” ตัวเอกหญิงใน *บ้านชนบท* มีความผิดหวังในเรื่องครอบครัวที่ล้มเหลว ในขณะที่เธอยังเด็กพ่อและแม่ของเธอได้แยกทางกัน จนเธอขาดความอบอุ่น ชาติที่ฟุ้งฟิง เธอจึงเก็บซ่อนปมด้วยเหล่านีไว้ใใจจนค่อย ๆ กลายเป็นโรคซึมเศร้า การที่เหมือนแพร์ผิดหวังจากครอบครัวในวัยเด็กจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า จะเห็นได้ว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เหมือนแพร์เป็นโรคซึมเศร้าเกิดจากครอบครัวเป็นปัจจัยหลัก เนื่องจากสถาบันครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมเพราะเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม หากครอบครัวมีปัญหา ก็จะกระทบถึงความสงบสุขของสังคม สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ ปรียฉันท สละสวัสดิ์ (2546) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวไม่ดีจะมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้ามากที่สุด ปมใใจจากการผิดหวังคือสาเหตุอาการทางจิตของเหมือนแพร์ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“...เมื่อเหมือนแพร์ได้สามขวบ หล่อนกับนายมนต์ก็แยกทางกันเดิน พ่อของเหมือนแพร์แต่งงานใหม่ มีลูกกับเมียใหม่อีกสี่คน เป็นชายสามหญิงหนึ่ง มีบ้านเป็นส่วนลัด อยู่ด้วยกันอย่างเรียบร้อย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11)

“ตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับแม่บังเกิดเกล้า ได้ทำให้หล่อนค่อย ๆ สะสม

ความกลัวเอาไว้เงียบ ๆ ...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 19)

เมื่อครอบครัวของเหมือนแพรวแตกแยกกัน เธอจึงมีความรู้สึกในจิตใจว่าตนเองมีปมในใจเรื่อง การมีครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก เธอจึงพยายามเปรียบเทียบครอบครัวของเธอกับพ่อของคนรักของเธอ ดังบทบรรยายและบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรวและพ่อต่อไปนี้

“ครอบครัวคุณคงเพียบพร้อม” หล่อนถามพลางยิ้มนิด ๆ

“ผมไม่ทราบว่าเพียบพร้อมหรือเปล่า...แต่...” เขามองหน้าหล่อน “ทุกคนก็อยู่ด้วยกันปกติ ผมเป็นลูกคนที่สอง มีพี่ชายคน น้องชายอีกคน”

“ฉันซีคะ อยู่ด้วยกันไม่ปกติ”

“อ้อ” พ่อโบกพึมพำ “ทำไมหรือครับ”

“พ่อฉันแต่งงานใหม่ มีบ้านอยู่ต่างหาก ฉันมีน้องอีกสี่คน หมายถึงกับแม่ใหม่นะคะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 15-16)

เมื่อครอบครัวของเหมือนแพรวแตกแยกแล้วนั้น เหมือนแพรวอาศัยอยู่กับแม่สองคนตามลำพัง แม่ของเหมือนแพรวตามใจเหมือนแพรวทุกอย่างไม่เคยขัดใจเธอเลยสักครั้ง ทำให้เหมือนแพรวมีนิสัยเอาแต่ใจตนเองและไม่ฟังความคิดเห็นของคนรอบตัว เมื่อชีวิตของเหมือนแพรวประสบกับปัญหาเธอก็เลือกที่จะแก้ไขปัญหานั้นตามลำพัง เธอจึงค่อย ๆ สะสมความเครียดเหล่านั้นไว้ในใจจนทำให้เกิดโรคซึมเศร้า ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

พจนามองหน้าลูก ปลอดภัยว่า “แม่ว่าแพรวไม่ผุหรอก แต่มีอุบัติเหตุมากเกินไป”

“แพรวก็นึก ๆ อยู่เหมือนกัน”

“พักผ่อน เล่นกีฬา ทำสิ่งที่เบิกบานนี่ก็ช่วยได้” พจนาทูตัวอย่างตามอกตามใจ หล่อนไม่เคยขัดแย้งลูกเลย ไม่ว่าเหมือนแพรวจะเอ่ยปากต้องการสิ่งใด พจนาก็เห็นด้วยทุกครั้ง แม้ในเรื่องที่ไม่เห็นด้วย (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 66)

แม่ของเหมือนแพรวไม่เคยขัดใจเหมือนแพรวเลยแม้แต่น้อย แม้ในเรื่องที่ไม่เห็นด้วย เพราะหากขัดใจขึ้นมาอารมณ์ของเหมือนแพรวก็จะซุนมั่วทันที แม่ของเหมือนแพรวได้แต่มีความรู้สึกสงสารเหมือนแพรวอยู่ตลอด เธอจึงต้องตามใจเหมือนแพรวทุกครั้ง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พจนาก็ไม่เคยขัดใจหล่อน แต่เหมือนแพรรู้ดีว่าพจนายากจะพูดอะไรบ้างเหมือนกัน เมื่อพูดไม่ได้ก็ต้องนั่งหรือพยักหน้า นั่นเรียกว่าความอึดอัด หากว่าถูกบังคับให้นั่งหรือพยักหน้านาน ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 196)

อีกทั้งพ่อของเหมือนแพรรละเลยความเอาใจใส่ดูแลเหมือนแพร เนื่องจากเขาแต่งงานใหม่และอยู่คนละบ้านกับเหมือนแพร ทั้งนี้หน้าที่การงานของเขายังต้องใช้เวลามากกว่าสิ่งอื่นใด เขาจึงไม่มีเวลาสนใจถามไถ่สารทุกข์สุกดิบคนใกล้แม่แต่น้อยโดยเฉพาะกับเหมือนแพร นาน ๆ ครั้งกว่าเธอและพ่อจะได้พบเจอกัน พ่อของเหมือนแพรจึงพยายามชดเชยความรักด้วยการซื้อของที่มีราคามูลค่ามากมายให้เหมือนแพร แต่เหมือนแพรกลับรู้สึกอยากได้รับความรักความเอาใจใส่จากพ่อมากกว่าการได้สิ่งของ เหมือนแพรจึงเป็นผู้ที่ขาดพร่องทางด้านความรักมากกว่าสิ่งอื่นใด ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ครั้งจบ ม.ศ. ๓ หล่อนจึงเข้าเรียนต่อแขนงธุรกิจที่วิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง จบจากที่นั่นแล้วบิดาจึงจัดการเปิดบาร์อ็อกกลับให้เป็นที่ทำกินซื้อรถให้ขับหนึ่งคัน หล่อนเข้าใจจุดประสงค์ของพ่อในทุกสิ่งที่พ่อทำ พ่อทำตามหลักแห่ง ‘การชดเชย’ ได้อย่างครบถ้วน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11-12)

“นายมนัสพยักหน้า การมีชีวิตอยู่กับบาร์ซึ่งขึ้นลงตามซีพจรของเหตุการณ์บ้านเมือง ทำให้สมองของเขามีแต่ตัวเลข เขาไม่ได้สนใจใครไปมากกว่ากำไรขาดทุน เหมือนแพรรักพ่อ เห็นใจความเหน็ดเหนื่อยที่พยายามต่อสู้เพื่อจะได้ชัยชนะของเขา แต่ในอีกส่วนหนึ่ง พ่อของหล่อนคือใครสักคนที่ให้ได้แต่ความสนใจในธุรกิจของกันและกัน ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 39)

“นายมนัสจำเป็นต้องกว้างขวางมาก เขาจะต้องรู้จักกับคนทั่วไป นอกจากแวดวงบาร์ด้วยกันแล้ว ก็ยังจะต้องคบหาคนในแวดวงอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการโฆษณาร้านอาหารทั้งสองแห่งของเขา” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 62)

พ่อของเหมือนแพรสนใจแต่วัตถุมากกว่าความรู้สึกของเหมือนแพร เขาจึงชดเชยความรักด้วยการให้สิ่งของ กิจการบาร์ หรือวัตถุชิ้นเล็กชิ้นน้อยกับเหมือนแพร โดยการให้แต่ละครั้งพ่อของเธอ

ไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกหรือสภาพจิตใจของเธอสักครั้ง เขามักจะเห็นวัตถุภายนอกสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรและแม่ของเธอดังต่อไปนี้

“ความจริง แพรกำลังจะเลิกล้มความคิดอยู่แล้ว เพราะแพรไม่มีเงิน
ดาวนั แต่เมื่อกี้ แพรพูดกับพ่ออีก พ่อกลับว่าแพรได้อะไรมากมายกว่าคน
อื่น พ่อพูดผิดใช่ไหมคะ แม่ ทำไมพ่อไม่คิดว่า...แพรอาจจะได้อะไร
บางอย่างมากกว่าคนอื่นก็จริง แต่แพรก็ขาดอะไรหลายอย่างที่คนอื่น ๆ ไม่
ขาด” หล่อนเม้มริมฝีปากแน่น “แม่คิดว่ากึ่งขาดอะไรหรือเปล่าคะ”

พจนานไม่อาจจะตอบตามความจริงได้ว่า

‘กึ่งอาจจะขาดอะไรเหมือนกัน แต่คนอย่างกึ่งก็มักจะไม่มีวามั่งคิดว่า
ตัวเองขาดอะไร’

ดังนั้นหล่อนจึงบอกว่า “กึ่งไม่ขาดอะไรหรอก เห็นไหมคะ เขาไม่ขาด
อะไร โดยเฉพาะด้านจิตใจ แต่พ่อคิดไปไม่ถึง พ่อมักจะสนใจเรื่องวัตถุ เห็น
วัตถุดีสำคัญ คอยดูใจแพรมั่งแพรจะเลิกบาร์นี่” (ภฤชนา อโศกสิน,
2545, น. 125)

พ่อของเหมือนแพรไม่ได้ใส่ใจจิตใจหรือชีวิตความเป็นอยู่ของเหมือนแพรมากนัก เมื่อเจอกับ
เหมือนแพรแต่ละครั้งเขามักจะสนใจเรื่องธุรกิจเป็นอย่างแรก เหมือนแพรจึงรู้สึกว่าเขาไม่เคยได้รับ
ความรักความอบอุ่นจากพ่อเลย ทำให้เธอเก็บความรู้สึกที่ขาดความรักจากพ่อไว้ในใจจนกลายเป็นโรค
ซึมเศร้า ดังบรรยายและบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรและพ่อของเธอดังต่อไปนี้

ความจริงหล่อนก็ไม่น่าจะเอาพ่อคนอื่นมาเปรียบกับพ่อของหล่อน ไม่
น่าจะเอาครอบครัวคนอื่นมาเปรียบกับครอบครัวตัวเอง แต่ก็อดเปรียบ
ไม่ได้

หล่อนก้าวขึ้นนั่งรถ ขับออกไปบ้าง ต่อมาชั่วครู่ก็มาถึงคาปรี คำแรกที่
พ่อถามก็คือ ‘เดือนนี้เป็นยังไงมั่ง’

‘ดีขึ้นนิดคะ’ (ภฤชนา อโศกสิน, 2545, น. 118)

พ่อของเหมือนแพรสนใจเรื่องธุรกิจมากกว่าสิ่งอื่นใด เมื่อเหมือนแพรต้องการเงินเพื่อจะ
สร้างบ้านเธอจึงขายบาร์อัจกลับ บาร์นี่พ่อของเธอเป็นคนจัดการเริ่มต้นธุรกิจให้เธอดูแลกิจการ แต่ใน
ที่สุดเธอต้องขายทิ้งไป ทำให้พ่อของเธอรู้สึกเสียตายแต่เขาไม่สามารถจะทำอะไรได้เพราะทุกอย่าง

ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของเหมือนแพร์ ดังบทบรรยายและสนทนาระหว่างเหมือนแพร์และพ่อของเธอต่อไป

“นายมนัสโผล่เข้าประตูมาเงียบ ๆ

‘อ้อ...พ่อ...’

พ่อหล่อนนั่งลง

‘ทานกาแฟไหมคะ พ่อ’

‘ไม่หรอก กินมาแล้ว’ พ่อหล่อนตอบอย่างไม่ใส่ใจ ‘ขอน้ำแข็งใส่น้ำชา
ก็แล้วกัน’

‘นั่งเดี่ยวพรขอเวลานิด ไม่ได้ขงไว้หรอกคะ’

‘ผ่านมาเลยแะดูเสียหน่อยเป็นครั้งสุดท้าย’ นายมนัสเก็บความ
เสียดายไว้เงียบ ๆ (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 161-162)

พ่อของเหมือนแพร์สนใจแต่เรื่องธุรกิจและมักจะเสียดายวัตถุที่ตนเองสร้างมา แต่เขาไม่เคย
ถามหวังใยถึงใจเหมือนแพร์ ทำให้เหมือนแพร์เป็นคนที่ขาดความอบอุ่น ขาดความรัก โดยเฉพาะความ
รักจากพ่อ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พ่อหล่อนมักมีห้วงคิดในทางริเริ่ม และไม่ชอบเห็นการริเริ่มของตนถูก
ทำลาย นายมนัสชอบการแข่งขันที่จะทำให้เกิดสิ่งใหม่สิ่งแปลก เขายอม
แม้แต่จะขาดทุนเพื่อเกิดสิ่งใหม่” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 162)

เมื่อพ่อของเหมือนแพร์ได้พูดคุยและได้รับฟังเรื่องราวที่เหมือนแพร์กำลังจะสร้างบ้าน เขาจึง
ได้นึกไตร่ตรองว่า ตั้งแต่เหมือนแพร์ยังเด็กจนถึงปัจจุบันนี้ เขาไม่เคยใส่ใจชีวิตของเหมือนแพร์เลย ทำ
ให้เขาารู้สึกผิดต่อเหมือนแพร์ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“นานทีปีหนที่เขาจะปลื้มตัวมานั่งคุยกับเหมือนแพร์ได้เช่นนี้ นายมนัส
คิดแล้วก็ได้แต่รู้สึกผิดอย่างรุนแรง ที่เขาไม่เคยหาโอกาสคุยกับหล่อน เขา
คิดอยู่แต่ว่า เขาจะหาอะไรให้หล่อนเติมชีวิตที่ขาดวินของหล่อนให้เต็ม
ขึ้นมา วัตถุชิ้นแรกที่เขาให้เหมือนแพร์คือนาฬิกาข้อมือแล้วก็แหวน แล้วก็
เปียโน ต่อมาวัตถุค่อย ๆ ใหญ่ขึ้น สูงราคาขึ้นตามวัย กลายเป็นรถ แล้วก็
ร้าน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 213-214)

เมื่อเหมือนแพร์ได้เห็นแม่นนตรีน้องสาวต่างมารดาของเธอและสามีของแม่นนตรีพูดคุยถึงครอบครัวของพวกเขา ทำให้เหมือนแพร์รู้สึกปวดร้าวที่ครอบครัวของเธอแตกแยก หากความอบอุ่นไม่ได้มาอย่างครอบครัวใหม่ของพ่อ เธอจึงใฝ่ฝันอยากให้ครอบครัวของเธอมีความอบอุ่นเช่นนี้บ้าง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพร์อดรู้สึกปวดร้าวไม่ได้เลย ครอบครัวใหม่ของพ่อหล่อเย็นไม่มีปัญหาเรื่องแตกร้างอีกแล้ว ได้ลูกเขยที่สามารถจะเข้ากับครอบครัวได้ นับว่าเป็นบุญสูงสุด” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 241-242)

นอกจากที่ครอบครัวของเหมือนแพร์แตกแยกแล้วนั้น เธอต้องไปอยู่โรงเรียนประจำตั้งแต่อายุยังน้อย ซึ่งโรงเรียนประจำเป็นสถานที่ที่ถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้ ทำให้เธอขาดอิสระเสรีและขาดความรักความอบอุ่น ตัวเอกหญิงจึงสะสมความเจ็บปวดมากขึ้น

“ในวัยเยาว์ เหมือนแพร์ถูกส่งเข้าโรงเรียนประจำตั้งแต่หกขวบและใช้ชีวิตอยู่กับโรงเรียนเรื่อยมาจนโต...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 11)

นอกจากที่เหมือนแพร์มีแผลในใจจากครอบครัวในวัยเด็กและยังขาดความรักความอบอุ่นแล้วนั้น สาเหตุที่ทำให้เธอมีอาการทางจิตอีกอย่างหนึ่งคือเธอเคยประสบอุบัติเหตุถึง 3 ครั้ง ทำให้กระทบต่อสมองเธอจึงมีความคิดและการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวและรุนแรงกว่าคนทั่วไป สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ สาคร บุญเลิศ (2525) กล่าวว่า เหมือนแพร์มีอาการคล้ายคนเป็นโรคประสาทเนื่องจากสมองได้รับความกระทบกระเทือนจากอุบัติเหตุ ลักษณะนิสัยของเธอจึงมีความรุนแรงผิดปกติ ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เมื่อวานนี้แพร์เกิดปวดหัวจี๊ดขึ้นมากะทันหัน ต้องกินยาแก้ปวดแล้วขึ้นนอน พี่หมายเคยเป็นไหม...บางทีเหมือนกำลังจะจมน้ำ...แต่บางทีก็เหมือนกับไหล่พ้นใต้น้ำ แล้วได้สูดอากาศโปร่งโล่ง มันมักจะสลับกันโดยไม่รู้สาเหตุ แม้ว่าอาจจะเพราะแพร์เคยรถคว่ำสองครั้ง ตกบันไดอีกหนึ่งหน แต่ละทีล้วนฉกาจฉกรรจ์ก็ได้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 27)

บทสนทนายระหว่างเหมือนแพร์และแม่ของเหมือนแพร์ขณะที่กำลังพูดคุยถึงปัญหาชีวิตจนในที่สุดแม่ของเหมือนแพร์ขอร้องให้เธอไปหาหมอเพื่อตรวจสมองตรวจร่างกาย เนื่องจากเธอเคยประสบอุบัติเหตุในอดีต

“อย่างแพร์ก็เรียกว่าผุเหมือนกัน”

พจนามองหน้าลูก ปลอดภัยว่า “แม้ว่าแพร์ไม่ผู้หอรอก แต่มีอุบัติเหตุมาก
เกินไป”

“แพร์ก็นึก ๆ อยู่เหมือนกัน”

“พักผ่อน เล่นกีฬา ทำสิ่งที่เบิกบานนี้ก็ช่วยได้ แล้วก็ควรไปเช็คสมอง
มั่ง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 66)

จากบทสนทนาดังกล่าวเห็นได้ว่าการเกิดอุบัติเหตุในอดีตของเหมือนแพร์ทำให้สมองของเธอ
ได้รับการกระทบกระเทือนเธอจึงมีอาการทางประสาท ผู้ที่มีอาการทางจิตมักมีอาการที่รุนแรง
มากกว่าคนทั่วไป การที่เหมือนแพร์ประสบอุบัติเหตุถึง 3 ครั้ง ทำให้เธอมีความผิดปกติทางสมอง เธอ
จึงมีอาการที่รุนแรงและเป็นพฤติกรรมของผู้ที่มีอาการทางจิต ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพร์ลุกขึ้นยืนทันทีที่พูดจบ เมื่อสักครู่...ก่อนการมาของ
แมนเนตร จิตใจหล่อนยังปกติดีอยู่แต่ ๆ แต่ขณะนี้...หล่อนเริ่มรู้สึกว่ามี
สายหมอกขุ่น ๆ เลื่อนไหลเข้ามาครอบงำ เกิดความปริวิตกการรอกอย
ของตัวเอง สักครู่ก็ถือกระเป๋ากลับมา เดินฉับ ๆ ไปขึ้นรถ อารมณ์ที่พลุ่ง
วาวขึ้นมานั้นเป็นไปในปริวิตาเดียว พจนารู้แต่นั่งมองตาม พลาถอน
ใจ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 66-67)

เหมือนแพร์มีปมภายในใจเรื่องการขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวในวัยเด็ก
ของเธอ ดังนั้นเธอพยายามซ่อนปมเหล่านี้ไว้ในใจด้วยการพยายามแต่งตัวให้ดูสดใสมีสีสัน มีอารมณ์ร่า
เริงแจ่มใส เพื่อปกปิดความเศร้าหมองที่มีอยู่ในใจ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ผู้หญิงที่ก้าวลงจากรถผู้นั้นอยู่ในชุดสีฟองดอกร แขนเสื้อบานสลวยถูก
ลมตีเห็นแต่ไกล” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 143)

“ติดตามดูความว่าเหวบนหน้าตาของเหมือนแพร์อย่างเห็นใจ เพื่อน
หล่อนคนนี้มีอาการกระสับกระส่ายอย่างแอบแฝง มันซ่อนอยู่ระหว่างความ
เบิกบาน หากใครไม่ใกล้ชิดก็แค่แลเห็นเพียงเปลือกสวยงามที่หุ้มอยู่มันดู
มีสีสันสดใส เหมือนแพร์เป็นคนช่างแต่งตัว เมื่อเอาเสื้อผ้าและ
เครื่องสำอางปกคลุมหุ้มห่อไว้แล้ว หล่อนก็แลดูเหมือนผู้หญิงเก๋ ๆ แห่ง
สมัยที่ชีวิตมีแต่ความระเริง ดุจเดียวกับผีเสื้อที่โบกโบยไปมาระหว่างกอไม้
ดอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 165)

“หล่อนแต่งตัวสวยเสมอ ทันสมัยเสมอ พุดจาอ่อนหวาน ประณีต หัวเราะง่าย ร่าเริง...แต่นั้นเป็นเพียงภาพที่เห็นผืน ๆ เท่านั้น เมื่อเดินเข้าไปใกล้อีกหน่อย ก็จะเห็นว่าบางทีมีความเลือนลอยกังวลใจปรากฏอยู่ในแววตาลอ่อน และถ้าถึงกับคุยกันมากมายแล้ว ก็จะรู้สึกเข้าไปอีก ถึงความกระสับกระส่ายสับสนในหัวใจดวงนั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 270)

“ความจริงหล่อนเป็นคนดี ไม่ได้เปรี้ยวกว่าอย่างที่บางทีดูเหมือนจะเป็นอย่างนั้น การแต่งตัวหรือการใช้ชีวิตอิสระ ก็ไม่ได้หมายความว่าหล่อนจะไม่มีสำนึกที่ลึกซึ้ง หล่อนทำทุกอย่างด้วยความรับรู้ แต่ซ่อนความรู้รู้นั้นไว้ภายใต้เสื้อผ้าอาภรณ์ที่ดูเหมือนคนฉาบฉวย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 276)

นักจิตวิทยา ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น. 464) ได้อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกของเหมือนแพรวว่าเธอพยายามซ่อนปมด้อยในชีวิตไว้ในใจ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) อธิบายว่า “มนุษย์พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งของจิตใจและความไม่สบายใจต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีปกป้องกันตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง”

จากบทบรรยายและบทสนทนาทั้งหมดพบว่าสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามีสาเหตุหลัก คือ ตัวเอกหญิงประสบความล้มเหลวจากครอบครัวในวัยเด็กของเธอทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำและสาเหตุต่อมาคือเธอเคยประสบอุบัติเหตุจนกระทบถึงสมอง สาเหตุทั้งหมดนี้ส่งผลให้เหมือนแพรวมีอาการทางจิตและกลายเป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับ มาโนช หล่อตระกูล (2557) วิเคราะห์ว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามักมีอาการเศร้า หดหู่ สะเทือนใจ

2. กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง

พฤติกรรมและอาการป่วยโรคซึมเศร้าของเหมือนแพรวส่งผลกระทบต่อจิตใจ กล่าวคือจิตใจและอารมณ์ของเหมือนแพรวไม่เหมือนคนปกติทั่วไป เธอมีอาการที่รุนแรงกว่าคนปกติหากมีบางสิ่งมาสะกิดทำให้จิตใจเธอปั่นป่วน อารมณ์ของเธอก็จะเปลี่ยนอย่างฉับพลันจนคนรอบข้างของเธอไม่อาจที่จะคาดเดาจิตใจและความคิดของเธอได้ ผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้าจะแสดงอาการสับสนและไม่เข้าใจตัวเองอย่างเหมือนแพรว ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“สักครู่ก็ถือกระเป๋ากลับมา เดินฉับ ๆ ไปขึ้นรถ อารมณ์ที่พลุ่งวาบ ขึ้นมานั้นเป็นไปในพริบตาเดียว พจนาได้แต่นั่งมองตาม พลาญถอนหายใจ ถ้อยคำอยู่ในอารมณ์ปกติ เหมือนแพรเป็นคนน่ารักที่สุดไม่ว่าสำหรับใคร สำหรับพ่อแม่หรือคนทำงานในร้าน ตลอดจนน้อง ๆ ลูกแม่เลี้ยง แต่ถ้าอารมณ์ปั่นป่วน หล่อนจะกลายเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งไม่เข้าใจเหตุผลอะไร ทั้งสิ้น นอกจากอำเภอใจของตนเอง

อารมณ์ปั่นป่วนนั้นมักจะเกิดขึ้นเมื่อมี ‘บางสิ่ง’ มาสะกิดอย่างเช้าวันนี้ พจนาคิดว่า...คงเนื่องจากข่าวดีของแม่ันเนตรเป็นแน่แท้ หล่อนต้อง ยอมรับทีเดียวว่า แม่หล่อนกับเหมือนแพรจะเป็นแม่ลูกที่รักกันมาก เพียงใด แต่หลายครั้ง หล่อนก็ตามอารมณ์สลับซับซ้อนของลูกไม่ทัน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 67)

จากบทบรรยายดังกล่าวเห็นได้ว่าตัวเอกหญิงเป็นผู้ที่มีจิตใจไม่ปกติ มีอารมณ์สลับซับซ้อน เมื่อมีเหตุการณ์เข้ามากระทบกับจิตใจ อาการเหล่านี้มักเกิดขึ้นในหลาย ๆ ครั้ง ดังเหตุการณ์ตามบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรขับรถเร็ว จิตใจวูบวาบประหลาด อารมณ์เช่นนี้มักจะเกิด เป็นช่วง แม้ช่วงนั้นไม่ถี่นัก แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว...บางครั้งหล่อนต้องกินยา ระงับประสาทหรือยานอนหลับ ความหงุดหงิดก่อกวนอย่างไม่รู้เหตุรู้ผล จึงจะเบาบางลง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 68)

“อารมณ์หล่อนว่าวุ่นอิงอล นี่หล่อนต้องการอะไรหรือ ต้องการพักโบก ต้องการความรัก ความอบอุ่น ต้องการบ้าน ต้องการครอบครัว หรืออะไร อื่น...

เหมือนแพรไม่อาจตอบตัวเองได้แน่นอนว่า ความร้อนรนที่ลุกโหมอยู่ในอารมณ์นั้นเกิดจากอะไร

หล่อนนึกถึงเขม่าไฟที่จับอยู่บนภาชนะโดยไม่มีกรขัดล้าง มันจับจนดำ ติดแน่นเหนียวหนืด อาจจะเป็นไปได้ที่ลึกลับ ๆ ลงไปข้างในหัวใจหล่อนมี เขม่าไฟจับแน่น ทำให้หล่อนคลุ้มคลั่งขึ้นมาในบางขณะที่ไม่แน่ใจ หล่อน รู้สึกว่าขณะนี้หล่อนระงับอารมณ์ไม่ได้เลย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 121-122)

“เหมือนแพรเป็นคนใจร้อน เจ้าอารมณ์ ตามใจตัวเองที่สุด แต่คนอื่น ๆ มักจะไม่แลเห็นนิสัยนี้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 161)

“เหมือนแพรเกลียดความลึกอันนี้ของตัวเอง หล่อยรู้สึกแต่ว่าตัวหล่อน นั้นเป็นคนที่มี ‘สายดิ่ง’ อยู่ในอารมณ์ทุกครั้งที่สัมผัสสิ่งแปลกปลอม ไม่ว่าจะ เป็นกิริยาวาจาของผู้ใด เจ้าสายดิ่งที่ซ่อนตัวอยู่เงียบ ๆ จะปรากฏ ออกมาฟ้องร้อง สะกิดสะเกาให้หล่อนรับรู้สัมผัสอันนั้นไปอย่างว่องไว ที่สุด แล้วหล่อนก็ไม่มีความสุข” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 231)

“เหมือนแพรพยักหน้าไปอย่างนั้นเอง ความจริงหล่อนค่อนข้างเลือน ลอย อารมณ์หล่อนมักจะปรวนแปรเสมอ เมื่อรู้สึกว่าจะต้องกลับไปนอน ตาค้างอยู่ในแฟลต เอาหนังสือเป็นเพื่อน แล้วฟุ้งซ่านอยู่กับความคิดฝัน ต่าง ๆ ที่เป็นอนาคต” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 249-250)

พฤติกรรมและอารมณ์ของเหมือนแพรมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถูก ชัดใจหรือมีเหตุการณ์ที่ไม่เป็นดั่งใจหวัง เหมือนแพรจะแสดงกริยาก้าวร้าว ฉุนเฉียว อารมณ์ สลับซับซ้อนขึ้นมาอย่างกะทันหัน ดังบทบรรยายต่อไปนี้

เหมือนแพรลุกขึ้นยืนทันทีที่พูดจบ เมื่อสักครู่...ก่อนการมาของแมน เนตร จิตใจหล่อนยังปกติดีอยู่แท้ ๆ แต่ขณะนี้...หล่อนเริ่มรู้สึกว่า มีสาย หมอกซุ่น ๆ เลื่อนไหลเข้ามาครอบงำ เกิดความปริวิตกการรอคอยของ ตัวเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 66-67)

อารมณ์ของเหมือนแพรรุนแรงมากเมื่อพัดโบกไม่สนใจเธอ ไม่ได้ทำตามที่ต้องการ ทำให้ เธอผิดหวังขั้นรุนแรง เธอจึงแสดงอารมณ์เกรี้ยวกราดออกมา เมื่อพัดโบกเห็นเหมือนแพรเป็นเช่นนั้น เขาจึงแยกกับเหมือนแพรครู่หนึ่งเพื่อให้เหมือนแพรอารมณ์เย็นลง แต่เหมือนแพรกลับไม่ได้รู้สึก เช่นนั้นเลย เธอยังขุ่นมัวอยู่ในใจ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหงื่อเต็มตัวเหมือนแพรจนเปียกชื้นไปหมด หล่อนรู้สึกกร้าวศีรษะ ท่วมไป จนปวดเต็มที่ตามแนวขมับ การจากไปของเขาเหมือนไม่มีเยื่อใยเลย นั้น ยิ่งทำให้หล่อนเกรี้ยวกราด เหมือนแพรอยากจะทำลายทุกสิ่งในห้อง นั้นให้วอดวายสาสมกับความเจ็บปวดรวดร้าวที่ประดังกันขึ้นมาจนแน่นทั้ง ทรวงอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 333)

อารมณ์ของเหมือนแพรวจะเปลี่ยนตามความตั้งใจที่เธอวางเป้าหมายไว้ และในแต่ละครั้ง อารมณ์ของเธอจะเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว เป็นเพราะความใจร้อน ความอยากมีอยากได้ตามจินตนาการ ที่เธอวางแผนไว้จนทำให้คนรอบตัวเธอรู้สึกวิตกที่เห็นเธอเป็นเช่นนี้ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พั๊ดโบกลงไปดูบ้านที่หมู่บ้านจัดสรร เพียงเพื่อจะตามใจหล่อน มากกว่าจะสมัครใจ หล่อนเป็นทั้งคนจริงจัง ใจร้อนเร็ว และมี ความสามารถที่จะทำอะไรก็ได้ทุกสิ่งในโลกนี้ อาการพุ่งเร็วของความคิด ความหมายมาคนั้นมีรุนแรงจนพั๊ดโบกอดอัครระยมีได้ ภาพหญิงสาวร่าเริง น่ารักที่เขาเห็นวันแรก ๆ นั้น ค่อย ๆ เปลี่ยนไปทุกที ยิ่งคบกันลึกซึ้ง ก็ยิ่ง เห็นว่าเหมือนแพรวเป็นคนมีความตั้งใจมั่นจนน่าวิตก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 182)

“พั๊ดโบกอดรู้สึกบ่อย ๆ ไม่ได้ว่า อารมณ์หล่อนรุนแรงจนน่ากลัว มี ความสัมพันธ์อยู่ระหว่างชุมชนทุกชุมชน ความระริกไหวในหน่วยตาและ ความรวดเร็วบนริมฝีปาก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 229)

นอกจากพั๊ดโบกที่เห็นความใจร้อนของเหมือนแพรวแล้ว ยังมีธิดาเพื่อนสนิทของเหมือนแพรว เห็นถึงความใจร้อน รีบเร่งในเรื่องการสร้างบ้าน แต่ก็ไม่มีใครเข้าใจเป้าหมายของเหมือนแพรวอย่าง แท้จริง ดังบทสนทนาของธิดาที่พูดคุยกับเหมือนแพรวต่อไปนี้

“เพื่อนหล่อนถอนใจยาวอย่างอ่อนระอา “เธอนี้นะ เป็นคนเอาแต่ใจ พิลึก จะเอาอะไรต้องเอาให้ได้ เดียวนี้วันนี้เข้าไปนิตก็รอไม่ได้ อยากรู้จริง ๆ ว่าเธอจะสร้างบ้านไว้ทำไม คุณพั๊ดโบกเขาจะมีโอกาสมาอยู่กับเธอกี่วัน สองเดือนมาลิบวัน มีประโยชน์อะไร” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 203)

อาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงนี้ยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นแม่นเนตร น้องสาวต่างมารดาของเธอหรือกั้งและกั้งน้องชายต่างมารดาของเธอ กล่าวคือ พฤติกรรมและอารมณ์ ที่ตัวเอกหญิงแสดงออกมาทำให้คนรอบข้างรับรู้ถึงความป่วยทางจิตใจของเธอ เธอมักจะแสดงอารมณ์ ฉุนเฉียว โมโห โกรธ ก้าวร้าว เมื่อไม่พอใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เธอพบเจอ อีกทั้งอารมณ์ของเธอมักจะ แปรปรวนอยู่เสมอ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“แม่นเนตรไม่สามารถจะบอกพี่สาวได้ว่า คนอื่น ๆ พุดถึงเหมือนแพรวว่า อย่างไร

แม่หล่อนมีความรู้สึกที่ว่า ‘เด็กคนนี่ประสาท’
 แต่น้องชายคนโต...กั้ง บอกว่า ‘พี่แพรนี่เข้าใจยากนะ บางทีจะเจอะหน้ากั้ง
 แกก็ยิ้มแยมั้ทักทายดี กุสีกุจหาอะไรต่ออะไรให้กิน แต่บางทีแกก็ทำหน้า
 เหมือนมองไม่เห็นเรา’
 ส่วนน้องชายคนที่สาม...แก้ง ออกความเห็นที่ว่า ‘เค้าว่าพ่อตามใจพี่แพรมาก
 เกินไป มีอย่างระอะ ซื่ออะไรให้ทุกอย่าง ไม่เคยขัดเลยซักอย่าง’” (กฤษณา
 อโศกสิน, 2545, น. 90)

เหมือนแพรจัดการทุกอย่างโดยไม่ได้ถามถึงความพร้อมของพัตโบทคนรักของเธอในเรื่องการ
 แต่งงาน การสร้างบ้าน ทำให้พัตโบทรู้สึกอึดอัด เหมือนแพรและพัตโบทจึงถกเถียงกัน เหมือนแพร
 เกิดความรู้สึกน้อยใจขึ้นมาฉับพลันจนพัตโบทอดแปลกใจไม่ได้ การที่เธอเป็นเช่นนี้เป็นเพราะเธอ
 ต้องการเติมเต็มความรักที่เธอไม่เคยได้รับในชีวิต ดังบทบรรยายและบทสนทนาของเหมือนแพรที่
 พูดคุยกับพัตโบทต่อไปนี้

“งั้นก็ขอโทษด้วยนะคะ พัด...แพรเป็นคนอย่างนี้เอง อย่าถือเลย
 อาจจะเป็นเพราะของที่เป็นของตัวเองมีไม่มากนัก” หล่อนพึมพำพลา
 หลับตาลง มีหยาดน้ำไหลเป็นทางลงมา “มันหายหกตกหล่นไปเรื่อย ๆ
 จนแพรเช็ดเกี่ยวกับการหายหกตกหล่นของมัน เพราะงั้นถ้ารักอะไรก็หวง
 มาก จนบางทีก็เหมือนกับคลัง แพรกลัวคุณหายไปบอกจริง ๆ ค่ะพัด แพร
 อยากล้อมรั้วเก็บคุณไว้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 183)

เหมือนแพรมีปมในใจเรื่องครอบครัวแตกแยก ดังนั้นเธอจึงไม่ชอบเจอเรื่องการแตกแยก
 ในชีวิตอีกแล้ว เมื่อเธอได้พบพัตโบทเธอจึงอยากรักษาเขาไว้ให้นานที่สุด เธอจึงระบายความรู้สึก
 ออกมาทั้งหมด ดังบทบรรยายและบทสนทนาของเหมือนแพรที่พูดคุยกับพัตโบทต่อไปนี้

“ไม่จริงหรอกค่ะ พัด คุณมีค่ามาก...แพรแสวงหาความรักมาตลอดชีวิต
 ของแพร...แพรไม่ได้ฝันใจ ไม่ได้บังคับว่าจะพบเมื่อไหร่ พบเมื่อไหร่ก็เมื่อ
 นั้น พบแล้วแพรก็หวง อยากถนอมไว้ชั่ววันตาย...ไม่ต้องการความแตก
 สลายอะไรอีกแล้ว...พัดเข้าใจไหมคะ” นัยน์ตาลหล่อนมีแววหวานวิงวอน
 “แพรเปื้อนความแตกร้าง กลียดที่จะได้เห็น เซ็ดที่จะไม่ลงรอยกับใคร
 อยากให้คนเรานี้เมตตากัน ไม่ทำร้ายจิตใจกัน อยู่กันอย่างมิตรที่ดี...หัวใจ

แพรวทรากคร่ำ เหนื่อยหน่ายมามาก...แต่แพรวยังสาวก็สู้ได้...เริ่มต้นใหม่ได้
แพรวก็สู้...ก็หวังจะเริ่มต้นใหม่...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 286)

อารมณ์ขุ่นมัวของเหมือนแพรวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามความ
คาดหวังของเธอ ดึงบทสนทนาระหว่างพัตโปกคนรักของเหมือนแพรวและแม่นเนตรหรือกึ่งน้องสาว
ต่างมารดาของเหมือนแพรว ดังนี้

“พี่คุณนี่นอนไม่ใช่เล่นนะ” พัทโปกบอกแม่นเนตร “ตอนแรก ๆ ผมนึก
ว่าเป็นคนเรื้อย ๆ ...โกรธยาก แต่...ที่ไหนได้ กระทบอะไรนิดก็รู้สึก...รู้สึก
ไวมาก”

แม่นเนตรรู้จักอารมณ์ของพี่สาวดีกว่าใคร แต่หล่อนก็ทำได้แค่หัวเราะ
“ต้องถนอมหน่อยค่ะ อาจจะเป็นเพราะ...” หล่อนไม่แน่ใจที่จะพูดต่อ เลย
หยุดไว้แค่นั้น และแล้วก็บอกเขาว่า “พ่อแม่ตามใจพี่แพรว ใคร ๆ ก็ตามใจ
...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 82-83)

อารมณ์ของเหมือนแพรวขุ่นมัวมากขึ้นเมื่อถูกขัดใจ เหมือนแพรวไปหาพ่อของเธอเพื่อรบเร้า
ขอทุนในการสร้างบ้าน แต่พ่อของเธอได้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับเธอไปมากกว่าลูกคนอื่น ๆ เมื่อเธอถูกขัด
ใจอารมณ์ของเธอจึงเปลี่ยนโดยทันที ดึงบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรวและพ่อของเธอต่อไปนี้

‘ทำไมแพรวไม่รู้จักรักคิดว่า เขาเองก็ควรพยายามทำความเข้าใจแพรว
และอาชีพของแพรวมั่งละ เขาก็เห็นไม่ใช่หรือว่าทั้งพ่อและแพรวมีอาชีพนี้มา
นาน พ่อไม่เข้าใจว่า ทำไมแพรวจะต้องกลัวว่าเขาจะเบียดลูก’

‘พ่อไม่เข้าใจ’ หล่อนตะโกนออกมากรีดหนึ่ง นายมนัสมองดูหล่อน
อย่างตกใจ

‘แพรว...ลูกต้องการอะไรอีกหรือ’ เขาถามอย่างเหน็ดเหนื่อย

‘แพรวอยากได้บ้าน’

‘พ่อไม่มีเงิน พ่อบอกแล้วนี่...แพรวก็รู้ว่าพ่อเซ็งตึกให้แพรวหมดไป
เท่าไร ค่าตกแต่งอีกเท่าไร เรายังไม่ได้ถอนแม้แต่ครึ่งหนึ่งของทุน...’

‘แต่แพรวอยากได้บ้าน’ หล่อนบอกเร่า ๆ อย่างเด็กที่ไม่ต้องการคนขัด
ใจ

‘ถ้าฉัน...ก็...’ นายมนัสนั่งตรอง ‘แพรอยากทำอะไรก็ทำเถอะ จะแข่งไปหรือจะให้เช่าก็ตามสะดวก แล้วเอาเงินก้อนนั้นไปผ่อนบ้านสักหลังที่พอจะอยู่ในงบนี้ได้ แต่จะให้พ่อช่วยออก พ่อบอกแล้วว่าพ่อไม่มีปัญญาน้องอีกหลายคนยังไม่ได้อะไรเลย พ่อไม่อยากจะกลายเป็นคนลำเอียงเกินไปนัก...’ (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 120-121)

อาการป่วยโรคซึมเศร้าของเหมือนแพรจะแสดงร่วมกับอาการป่วยทางจิตเมื่อเกิดความวิตกกังวลหรือความสับสนภายในจิตใจเรื่องการคาดหวังจะสร้างครอบครัวให้สำเร็จ อาการป่วยทางจิตนี้เกิดจากการประสบอุบัติเหตุของเหมือนแพรในอดีตทำให้เธอได้รับความกระทบกระเทือนถึงสมอง ในบางครั้งเธอเห็นภาพที่ตัวเองกำลังเกิดอุบัติเหตุ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ขณะที่หล่อนครึ่งหลับครึ่งตื่นนั้น เหมือนแพรแลเห็นตัวเองกำลังจะข้ามถนน แล้วรถยนต์คันหนึ่งพุ่งเข้าชนหล่อนค่อนข้างแรง หล่อนแลเห็นตัวเองกระเด็นไปฟุบอยู่ข้างทาง เสียงเบรกดังสนั่นหวั่นไหว แล้วใครคนหนึ่งก็เปิดประตูก้าวออกมาอุ้มหล่อนเข้าไปวางไว้ตอนในจากนั้นเขาก็ขับออกจากที่นั่น

เหมือนแพรกรีดเสียงดังลั่นด้วยความตกใจกลัว...

หล่อนลืมตาขึ้นมาท่ามกลางความมืด เนื้อตัวสั่นเทา เหงื่อออก แม้ว่าห้องจะเย็นเฉียบ หล่อนควานหาสวิตช์โคมหัวเตียง เมื่อแสงไฟจ้าขึ้น หล่อนก็ได้แต่ถอนใจยาวอย่างโล่งอก

หล่อนนั่งอยู่บนเตียงของตัวเอง ไม่ใช่ข้างถนน ไม่มีรถยนต์กับคนขับมหาภัยที่ทำให้หล่อนหายไปจากบ้านหกวันหกคืนเต็ม...หกวันหกคืนที่หล่อนไม่สามารถจะจำได้เลยว่า ระหว่างนั้นตัวเองไปอยู่แห่งไหน ใครเป็นคนขับรถคันนั้น และหล่อนกลับถึงบ้านได้อย่างไร” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 123-124)

อาการป่วยโรคซึมเศร้าของเหมือนแพรที่ประสบทั้งความผิดหวัง ความไม่เข้าใจตัวเอง ทำให้เธอวิตกกังวลในจิตใจ ทำให้เธอฝันว่าตัวเองถูกรถชนแล้วหายตัวไป เป็นการแสดงให้เห็นว่าเหมือนแพรไม่อาจที่จะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปได้ เธออยากจะหายตัวไปพร้อมกับปัญหาที่เธอกำลังประสบอยู่ เธอจึงมีความคิดอยากฆ่าตัวตายเพื่อทำให้ปัญหาทุกอย่างสิ้นสุดลง

อีกทั้งยังมีเหตุการณ์ที่เหมือนแพรนอนหลับแล้วฝันร้าย เป็นเพราะสมองของเธอผิดปกติ เธอจึงมีอาการทางจิตมักจะเห็นภาพหลอนในความฝัน เนื่องจากสมองของเธอเคยได้รับการกระทบกระเทือนจากอุบัติเหตุ เมื่อเธอมีความสับสนในจิตใจต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ สมองที่เคยถูกกระทบกระเทือนนี้ก็จะสั่งการให้เธอจินตนาการต่าง ๆ นานา นี่บ่งชี้ว่าเหมือนแพรมีภาวะอาการทางจิตอย่างชัดเจน ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรวาขึ้นสุดตัวเหมือนมีใครมากระชากหล่อนเหนียวขอบผ้าห่มไว้ได้เลยกำไว้แน่น แต่เหงื่อท่วมไปหมด โดยเฉพาะซอกคอและข้อพับแขน คงเป็นเพราะฝันร้ายนั่นเองแหละ ดูเหมือนจะเกี่ยวกับเรื่องญาติพี่สาวอะไรสักอย่างหนึ่ง เพราะรู้สึกว่าการกลัวจับขั้วหัวใจยังระริกอยู่ในอกจนใจเต้นตุบ

หล่อนลุกขึ้นเปิดไฟ...ขมับเครียดคล้ายกับปวดหนีบ เพียงนาทีสองนาทที่หล่อนนั่งห้อยเท้าอยู่บนเตียง เจ้าความปวดหนีบเมื่อสักครู่นี้ก็เริ่มแผ่กระจายไปทั่วศีรษะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 193)

อาการป่วยทางจิตของเหมือนแพรนอกจากมีภาพหลอนในความฝันแล้ว บางครั้งยังมีอาการได้ยินเสียงแว่ว อาการเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะเธอนำเรื่องราวที่พบเจอเก็บมาคิดจนเกิดความเครียดสะสมในใจ เธอจึงมีอาการทางจิต ดังนั้นอาการเหล่านี้จะหายได้เมื่อเธอต้องพึงยาระงับเพื่อให้เธอมีจิตใจที่ปกติ ไม่คิดฟุ้งซ่าน ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ความปวดทวิขึ้นอีก...คราวนี้หล่อนทนไม่ได้ เลยเอากำปั้นกระแทกเข้ากับขมับตัวเองอย่างเจ็บใจ “หายปวดเสียที่ได้มัย”

“ก็ทำไมไม่กินยาล่ะ” เจ้าความปวดลอยหน้าลอยตาถาม
 หนักเข้าหล่อนก็เลยหยิบคูกี้ในตู้เย็นเคี้ยวเข้าไปสองสามอัน...เหมือนแพรกลัวการกินยาโดยไม่มีอาหารอยู่ในกระเพาะเป็นนักหนาเพราะหมอเคยบอกหล่อนว่า ยาบางชนิดเช่นแอสไพรินจะกัดกระเพาะเจ็บแสบนัก ถ้ากินเข้าไปตอนท้องว่าง นานไปก็ทำให้กระเพาะเป็นแผล แต่แล้วหล่อนก็กินยาแก้ปวดหนึ่งเม็ด

“ยานอนหลับอีกสักเม็ดดีกว่า” หลังจากนั้นไม่นานนัก หล่อนเริ่มเคลิ้ม และรู้สึกวุ่นวายในท้องอืดขึ้น แต่กระนั้นสัมผัสเสียงของเขาก็ยังดังกังวานมาเป็นช่วง ๆ (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 194-195)

อีกทั้งเหมือนแพรมีปมในใจเรื่องการขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัววัยเยาว์ ทำให้เธอจินตนาการถึงครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบอยู่เสมอ เธอคาดหวังอยากจะมีบ้านมีครอบครัวเป็นของตัวเอง เธอจึงจัดการวางแผนเรื่องการสร้างบ้านสร้างครอบครัวเพื่อลบล้างแผลในใจเมื่อตอนวัยเด็กของเธอดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรอยากมีบ้านเล็ก ๆ สักหลัง หล่อนฝันไว้ว่าในบ้านจะสะพรั่งด้วยกุหลาบเป็นส่วนใหญ่ มีไม้ยืนต้นบ้าง และผลไม้บ้าง พอไม่ให้เสียทรหดทรงของบ้านสมัยใหม่ หล่อนไม่ชอบบ้านที่มีแต่ต้นผลไม้แฝงกิ่งก้านคลุมเต็มจนดูครึ้มมืด บดบังสัดส่วนของบ้านและสัดส่วนของสนาม ข้อสำคัญ ในบ้านนั้นจะมีเขาและลูกเล็ก ๆ หล่อนฝันถึงครอบครัวที่อบอุ่น...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 69)

“หล่อนควรจะมีบ้านเล็ก ๆ สักหลัง สมมุติว่าพัดโบกไม่มีกำลังพอจะสร้างบ้าน หล่อนก็จะต้องบากบั่นด้วยตนเอง ไม่เป็นไรไม่ใช่หรือสำหรับการทำทุกอย่างเพื่อเขา เพื่อผู้ชายที่รักที่สุด เพื่อความเป็นหลักฐานร่วมกัน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 71)

เหมือนแพรอยากมีบ้านและมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตาอยู่ด้วยกันในบ้าน การที่เธอใฝ่หาความรักความอบอุ่นจากครอบครัวเช่นนี้ เป็นเพราะเธอผิดหวังจากครอบครัวในวัยเด็กของเธอ ทำให้เธอใฝ่หาและปรารถนาจะมีครอบครัวเป็นของตัวเองให้ได้ ยิ่งเมื่อเธอพบเจอกับครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบอย่างครอบครัวพัดโบกคนรักของเธอแล้วนั้น ยิ่งทำให้เธออยากจะมีบ้านและมีครอบครัวให้เร็วขึ้น ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เงาของคนสี่คนที่หัวเราะกันครั้นแครงยังคงติดอยู่ในม่านตา แล้วยังมีภาพของแมนเนตรและกิริติที่ไถลวันแต่งงาน ทุกคนมีความสุข สนุกสนานรื่นรมย์ แต่หล่อนสิ

หน้าคำคร่ำครีดยู่กับงานกลางคืน อยู่กับตึกแถวสูงชั้นล้อมรอบตัว
เหมือนรั้วคอนกรีต อยู่กับห้องเย็น กลิ่นเหล้า ไอระเหยของบุหรี”
(กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 120)

เหมือนแพรมีความมุ่งมั่นอย่างเด็ดขาดเพราะตั้งความหวังที่จะสร้างบ้าน สร้างครอบครัวกับ
พัตโปกให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่เธอตั้งใจไว้ พัทโปกเห็นความแน่วแน่ของเหมือนแพรจึงอดสงสาร
ไม่ได้ เพราะชีวิตของเหมือนแพรไม่เคยได้รับความรัก เธอจึงไฝหาความรักเพื่อทดแทนในสิ่งที่เธอขาด
พร่องไป ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พัตโปกมองดูหล่อน ‘อาการ’ ของหล่อนหนักเหลือหลาย จริง ๆ เขา
แลเห็นความหวังทั้งหมดบรรจุอยู่ในดวงตาคู่นั้น เป็นความหวังที่รุนแรงยิ่ง
กว่าของผู้หญิงอื่นใดที่เคยรักเขา” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 190)

ความมุ่งมั่นมานะที่จะสร้างบ้านของเหมือนแพรมีมากขึ้นทุกวัน ในที่สุดเธอหาที่ดินเพื่อที่จะ
สร้างบ้านได้ เธอจึงชวนพ่อของเธอมาดูที่ดินผืนแรกในชีวิตเธอ แต่พ่อของเธอก็ไม่อาจจะตำหนิหรือต่อ
ว่าเธอได้ เพราะพ่อของเธอยอมรับการตัดสินใจที่เธอกระทำ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“นายมนัสมองหน้าลูก ปรายตาหล่อนนั้นเด็ดเดี่ยว ตั้งใจมั่นคงไม่
คลอนแคลน เป็นความหวังครั้งสุดท้ายที่ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่จนเขาเองก็
ประหวั่น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 209)

เหมือนแพรมีความตั้งใจอย่างมากกับการสร้างบ้านสร้างครอบครัวในครั้งนี้ เธอยอมแลกกับ
ความลำบาก เสียสละและทุ่มเทเพื่อผู้ชายคนเดียวที่เธอรัก ความรักของเหมือนแพรที่มีให้กับชายคน
รักนี้เป็นความรักที่มากเกินพอดีทำให้มีแต่ผลเสียตามมา การที่เธอมีพฤติกรรมเช่นนี้เนื่องจากเธอมี
แผลในใจเรื่องการมีครอบครัวที่แตกแตกในวัยเด็ก เธอจึงปลงล้างแผลในใจด้วยการทุ่มเทจนหมดตัว
เพื่อให้ชายคนรักเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเธอ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เวลานี้หล่อนหายใจเป็นความรัก หายใจเป็นการแต่งงาน การ
แต่งงานที่หล่อนรู้สึกว่ามันมีบทบาทที่ยาว เพราะคนที่หล่อนจะอยู่ด้วย
นั้นเป็นผู้ชาย และผู้ชายคนนั้นมีความเป็นตัวของตัวเองมากมาย พอที่จะ
ทำให้หล่อนพิศวงและกลัดกลุ้มไม่รู้จบในที่ท่าของเขา” (กฤษณา อโศกสิน
, 2545, น. 89)

“นี่หล่อนทำอะไรลงไปหรือ ให้เขาเช่าบาร์นี้ในราคาสองหมื่นห้าพันบาท เพื่อหล่อนจะได้มีเงินสักก้อนหนึ่งสำหรับดาวนที่กับบ้าน และผ่อนส่งต่อไปอีกสิบปีแล้วก็เพื่อหล่อนจะได้แต่งงานกับเขา มีทุกสิ่งทุกอย่าง มีเขามีที่อยู่ มีแม่ มีลูก มีชีวิต ที่ไม่ต้องไขว่คว้าหาความอบอุ่นอีกต่อไป (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 160)

เมื่อเหมือนแพรมีความตั้งใจที่จะซื้อบ้านแล้ว แต่เธอมีเงินจำนวนหนึ่งซึ่งไม่พอต่อการซื้อบ้าน เธอจึงยอมแลกกับความลำบากด้วยการขายรถยนต์เพื่อแลกเงินมาซื้อบ้าน เธอทุ่มเทหมดตัวต่อความรักครั้งนี้เพื่อให้พุดโบกเป็นคู่ชีวิต เป็นส่วนเติมเต็มความรักให้หัวใจของเธอ ดังบทบรรยายและบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรและธิดาเพื่อนสนิทของเธอต่อไปนี้

“ขณะนี้เหมือนแพรมีเงินในธนาคารเพียงแสนเดียว นั่นหมายถึงเมื่อรวมเงินล่วงหน้าที่เก็บจากบาร์แล้ว หล่อนนี่ก็ถึงรถขึ้นมาทันได้นั้น...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 201)

“ลองเอารถไปให้อู่ตีราคากันดีกว่า” เหมือนแพรบอก

“แล้วจะซื้อใหม่ไหม”

“ซื้อ...ก็ซื้อรถเก่ากว่านี่ซี”

“คิดให้ดี ๆ นะ รถคันนี้ก็ตีอยู่แล้ว ยี่ห้อก็ดี แข็งก็แข็ง ไม่มีเรื่องจุกจิกอะไรมาก ถ้ายไปเทมาจะหมดตัว”

“อ้าว...แล้วทำยังไง เงินดาวนมีไม่ครบ”

“ขอยืมพ่อไปก่อน แล้วรีบเอาเงินค่าเช่าบาร์ไปใช้ไม่กี่เดือนก็หมด”

“ไม่ละ...ฉันไม่อ้าปากพูดกับพ่ออีกแน่ ๆ เมื่อพูดแล้วไม่สำเร็จก็จะไม่พูดอีก ไม่ชอบบงอใคร” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 205)

“เหมือนแพรขายรถคันเก่าไปในราคาสองแสน และซื้อรถคันใหม่ในราคาแสนสอง เป็นรถญี่ปุ่นค่อนข้างเก่า ๆ แม้ว่าสีจะยังคงใหม่ แต่เมื่อเปิดดูข้างในก็แลเห็นความทรุดโทรมค่อนข้างถนัด” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 206)

นอกจากที่เหมือนแพรวชายวัตถุสิ่งของเพื่อสร้างบ้านที่จะอยู่กับพัดโบกแล้วนั้น เธอยังให้ชีวิตทั้งหมดกับพัดโบก เหมือนแพรวทุ่มทั้งตัวและหัวใจเพื่อชายคนนี้เพียงคนเดียว โดยเป็นการทุ่มเททั้งชีวิตที่เธอเคยกระทำ ดังบทบรรยายและบทสนทนาของเหมือนแพรวที่พูดคุยกับพัดโบก ต่อไปนี้

“แพรวรักพัดนะคะ... รักมาก... แพรวฝากชีวิตทั้งหมดไว้กับพัด” หล่อนบอกเขาทั้งคำพูดและแววตา เป็นความรักที่สุดซึ่งที่ไม่มีข้อข้องใจใด ๆ เหลือไว้ให้หวาดระแวงเลย “เพราะงั้นก็ขอให้พัดทราบไว้ด้วย แพรวไม่ได้พูดเล่น แพรวเลิกนิสัยจริงจิงไม่ได้... แพรวบอกพ่อ บอกธิดา บอกใคร ๆ ว่า แพรวรักพัดแค่หมดตัว แพรวอาจจะโง่เขลาเบาปัญญาที่เอาชีวิตทั้งชีวิตเป็นเดิมพันกับความรัก แต่แพรวก็โง่ไปแล้ว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 285)

นอกจากเหมือนแพรวต้องการจะสร้างบ้านให้เสร็จในเวลาอันรวดเร็วแล้วนั้น เธอต้องการจะแต่งงานกับพัดโบกชายคนรักของเธอให้รวดเร็วด้วย เพื่อที่จะทำให้ครอบครัวของเธอสมบูรณ์แบบ มีบ้านและมีสมาชิกในบ้านอยู่ด้วยกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา เมื่อไปงานแต่งงานของแมนเนตรน้องสาวต่างมารดาของเธอ เธอจึงใฝ่ฝันอยากจะเป็นเจ้าสาวอย่างแมนเนตรบ้าง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนมองไปรอบ ๆ ห้องที่ปูพรมสีน้ำเงินใส ไฟสว่างจ้าอยู่ทั่วทุกดวง โคมระย้า หล่อนพยายามนึกถึง ‘งาน’ ของตัวเองบ้าง ก็แลเห็นแสงโคมสลัวรางอยู่ไกลลิบ กว่าพัดโบกจะเป็นร้อยเอก ทุกคืนที่หล่อนเข้านอนเหมือนแพรวจะต้องคิดถึงเรื่องการเปลี่ยนมือจากบาร์เป็นบ้าน หล่อนฝันไปไกล” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 140)

ความใฝ่ฝันต่อการสร้างบ้านของเหมือนแพรวยังดำเนินต่อไป เธอพยายามจัดการทุกสิ่งทุกอย่างเพื่ออยากให้บ้านเสร็จสมบูรณ์ เมื่อเธอซื้อที่ดินได้แล้ว เธอเริ่มวางแผนต่อการออกแบบบ้านและจินตนาการถึงบ้านในความฝันของเธอ ดังบทสนทนาของเหมือนแพรวที่พูดคุยกับพ่อของเธอ ดังนี้

“พ่อดูซีคะ ที่ฝันแรกในชีวิตแพรว อีกหน่อยจะมีบ้านโผล่ขึ้น มีสวนดอกไม้ มีสนาม แพรวจะปลูกกุหลาบเยอะ ๆ ค่ะพ่อ แม่ของพัดโบกชอบปลูกต้นไม้เหมือนกัน แพรวจะขอชนิดอื่นจากบ้านเขามาปลูกมั่ง แพรวจะจัดบ้าน จะแต่งสวนให้สวยสบายที่สุดเลย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 212-213)

เหมือนแพรมีความปรารถนาอยากจะมีบ้านเป็นของตัวเอง เมื่อเธอมาที่บ้านของพัตโปกและเห็นว่า บ้านของเขาเป็นบ้านที่อยู่ในจินตนาการ เธออยากมีบ้านที่มีสมาชิกอยู่ด้วยกันอย่างสมบูรณ์ และที่สำคัญคือเธออยากปลูกสวนดอกไม้ มีสนามหญ้าเล็ก ๆ ในบ้าน เช่นเดียวกับบ้านของพัตโปก ทำให้เธอใคร่อยากจะทำบ้านให้เร็วขึ้นอีก ดังบทสนทนาที่เหมือนแพรพูดคุยกับแม่ของพัตโปกต่อไปนี้

“บ้านคุณแม่สบายสบายนะคะ แพรอยากอยู่บ้านสบาย ๆ อย่างนี้จัง แพรไม่เคยมีโอกาสได้อยู่บ้านอยู่ช่องเหมือนใครเขาเลยคะ เพราะฉะนั้นสิ่งที่กระหายหิวที่สุดก็คือบ้าน อยากมีสนามอย่างนี้แล้วก็ต้นไม้มาก ๆ อย่างนี้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 144)

เหมือนแพรได้เริ่มโครงการสร้างบ้านตามความหวังของเธอ เธอหวังว่าบ้านหลังนี้เป็นบ้านที่จะเติมเต็มความสุขความอบอุ่นให้กับชีวิตของเธอ บ้านหลังนี้จะเพียบพร้อมไปด้วยสมาชิกพ่อแม่ลูก ตามครอบครัวปกติ เหมือนแพรรู้สึกเบิกบานทุกครั้งที่ได้เห็นบ้านของเธอค่อย ๆ เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“สนามหญ้าคงเขียวขจีเมื่อฝนโปรย หล่อนแลเห็นตัวเองเข็นรถตัดหญ้าหญ้าคงเรียบเหมือนปูพรม สะพรั่งด้วยดงกุหลาบ แดง ส้ม ชมพู ม่วง หล่อนกะจะปลูกไม้ดอกหอมหวาน เช่น สายหยุด ราตรี แก้วประยงค์...และอื่น ๆ อีก ทำให้บ้านหอมไปทั้งบ้าน หล่อนจะทำบ้านเล็ก ๆ ให้สวยที่สุด น่าอยู่ที่สุด รอเขาได้ร้อยเอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 140)

“ความปลื้มและรื่นรมย์เป็นอย่างไรขณะที่มองดูช่างปูนช่างไม้ทุกคนทำงาน ตั้งแต่ลงเสา เทคาน จนกระทั่งก่ออิฐ เหมือนแพรเพิ่งรู้คราวนี้เอง นี่เป็นบ้านหลังแรกของหล่อน บ้านที่หล่อนได้ทุกอย่างทุกอย่างลงในนั้น เทเงิน เทความรัก ความหวัง ความฝัน และความอะไรต่ออะไรอีกมากไว้กับมัน เหมือนที่หล่อนได้บอกพ่อไว้แล้วว่า นี่เป็นทุนก้อนเดียวและก้อนสุดท้ายที่หล่อนมี และแล้วหล่อนก็มาฝากไว้กับผู้ชายชื่อพัตโปกแต่เพียงคนเดียว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 238)

“เหมือนแพรยื่นมองไปรอบ ๆ ตะวันค่อย ๆ คลายแสงเรือง บ้านขาวดูสะอาดโดดเด่น น้ำตาซึมชานขึ้นมากอีกอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว เหมือนแพรสตาร์ตรถค่อย ๆ ถอยออกจากประตูเหล็กโปร่งทาสีดำ แล้วก็หยุด...หล่อน

ลงจากรถจัดแจงใส่กุญแจประตูอย่างอ้อยอิ่ง ใครเลยจะลาภาพบ้านที่สุด
สมบูรณ์...ที่เพิ่งตกแต่งเสร็จใหม่ ๆ หมด ๆ เช่นนี้ได้ กลิ่นหอมหวานของ
มันอวลอบไปทั่วหัวใจ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 318)

อีกทั้งเธอได้รำพึงรำพันถึงความหวังความฝันในชีวิตของเธอทั้งหมดกับบ้านของเธอ เธอยืน
มองดูบ้านด้วยความปลื้มใจที่อีกไม่นานเธอจะได้เข้ามาอาศัยในบ้านหลังนี้พร้อมหน้าพร้อมตาไปกับคนที่
เธอรัก ดังบทบรรยายต่อไปนี้

‘บ้านจำ’ หล่อนมองดูโครงการของมัน ซึ่งขณะนี้รูปร่างครบถ้วนตาม
แปลน แต่ยังคงอิฐขึ้นไปไม่มาก ‘เสร็จเร็ว ๆ นะจ๊ะ บ้านที่รัก พอบ้านเสร็จ
ฉันจะลงต้นไม้ แล้วฉันจะแต่งงาน ฉันจะเป็นเจ้าสาวที่สวยงามที่สุดคนนึงเลย
แหละจ๊ะบ้าน’ (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 243)

จากบทบรรยายข้างต้นเห็นได้ว่าเหมือนแพรวจินตนาการถึงความสุขที่กำลังจะมีบ้าน มี
ครอบครัวที่สมบูรณ์ มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา เธอจึงทุ่มเทกับการสร้างบ้านในครั้งนี้นี้มาก เพื่อหวัง
ว่าบ้านหลังนี้จะเป็สิ่งที่ทดแทนชีวิตในอดีตที่ขมขื่นของเธอ

นอกจากที่เหมือนแพรวอยากมีบ้านเป็นของตัวเองแล้ว เธอยังคาดหวังให้คนรักของเธอร่วมใช้
ชีวิตในบ้านที่เธอกำลังสร้างด้วย เหมือนแพรวจึงเร่งเร้าทุกอย่างด้วยการรีบแต่งงาน เธอจัดการทุกอย่าง
คนเดียวจนคนรักของเธอรู้สึกเหมือนโดนผูกมัด ไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างใจต้องการดังบทบรรยายและบท
สนทนาระหว่างเหมือนแพรวและช่างตัดผ้าต่อไปนี้

หล่อนชวนเพื่อนไปที่ร้านตัดเสื้อผ้าประจำ ยืนแพรวขึ้นนั้นให้ช่างแล้ว
บอกหัวเราะ ๆ ว่า “ช่วยจำแลงแปลงกายให้ฉันสวยพอสำหรับวันแต่งงาน
ทีเถอะ” หน้าตาหล่อนสดใส ดวงตาเป็นประกายเมื่อเอ่ยถึงประโยคนั้น
“อ๊วยตาย ช่างตัดเสื้อเบิกตากว้าง “คุณแพรวจะแต่งงานจริงหรือ”
“อ้าว แปลกใจอะไรล่ะคะ”
“ทำไมปูปีบแต่ง”
“เอาอีกแล้ว ยิ่งยั้งว่าปูปีบก็แยแล้ว ฉันสร้างปราสาทบนเมฆมานาน
ตั้งเท่าไร เฝิงจะสำเร็จนี้แหละ ยังไง ๆ คุณใครก็ต้องช่วยให้สวยหน่อยละ”
หล่อนพูดขึ้น ๆ ดูหน้าตากระจ่างใสเหมือนท้องฟ้าสีน้ำเงินยามบ่ายที่มีลม
พัด (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 299-300)

การที่เหมือนแพรวจัดการทุกอย่างเพียงคนเดียวในเวลาอันรวดเร็วทำให้พัตโบกคนรักของเธอรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วเช่นนี้ไม่ได้ เขาจึงรู้สึกเหมือนโดนเหมือนแพรวผูกมัดชีวิตของเขาไม่ให้มีอิสระอีกต่อไป พัทโบกยังอยากมีชีวิตอิสระอีกนาน เขาไม่เคยวางแผนอนาคตสำหรับเรื่องใด ๆ เลย โดยเฉพาะเรื่องการแต่งงาน เมื่อเหมือนแพรวเร่งเร้าเช่นนี้ทำให้เขารู้สึกอึดอัด ไม่เป็นตัวของตัวเอง ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรวกับพัตโบกดังต่อไปนี้

“มีอะไรเกิดขึ้นหรือ คุณแพรว”

“ฉันทิ้งร้านนี้แล้วค่ะ ของขนไปหมดแล้ว นี่ฉันทิ้งรถคุณ ทำไมหรือคะ...ประหลาดใจมากหรือ”

“ฮะ...ประหลาดใจ ผมไม่คิดว่าคุณจะตัดอกตัดใจฮวบฮาบแบบนี้เลย...”

“แพรวต้องการเงินไปดาวน์บ้านค่ะ...”

“ทำไมจะต้องรีบร้อน” เขาถาม

“ก็เราจะแต่งงานกันไม่ใช่หรือคะ” หล่อนย้อน

“แต่เราก็กังหันไม่ได้กำหนดเลยว่าเราจะแต่งเมื่อไหร่”

“เออะค่ะ ถึงยังไม่ได้กำหนดก็ไม่เป็นไร หาบ้านรอไว้ก่อนก็ได้ แล้วแพรวก็จัดบ้านไปพลาจ กว่าจะเรียบร้อยก็คงกินเวลานานเหมือนกันเพราะใช้เงินมาก”

“คุณแพรว” สีหน้าเขาดูยุ่งยากเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่รักกันมา “ผมไม่รู้ว่าคุณจะรีบจัดอะไรรวดเร็วอย่างนี้เลยนะ...”

“ทำไมคะ คุณไม่ชอบงั้นหรือ”

เขาถอนใจยาว...ทรุดตัวลงนั่ง

“แพรวจัดทุกอย่างให้คุณ เพื่อคุณนะค่ะ” หล่อนส่งเสียงแหลมเมื่อเห็นสีหน้าเขา (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 168-169)

เหมือนแพรวต้องการจะแต่งงานและสร้างครอบครัวกับพัตโบก แต่ขณะเดียวกันพัตโบกยังอยากใช้ชีวิตอิสระ เจ้าสำราญ ไม่รีบร้อน ไม่มีแผนสำหรับอนาคต เขาจึงใช้ชีวิตเรื่อยเปื่อยในแต่ละวัน ทำให้เหมือนแพรวร้อนใจจนเธอเริ่มมีอาการขุ่นมัว ดังบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรวและพัตโบกดังต่อไปนี้

“ผมทำท่าจะสักความรักของคุณแล้วนะ” เขาเข้าที่เล่นที่จริง

“แพรวไม่เห็นเข้าใจเลย...ทำไมคะ...เดี๋ยวนี้พัตชกไม่อยากจะให้แพรวรักพัตมากแล้วหรือ” หางเสียงหล่อนเริ่มซุ่น

“ไม่ใช่อย่างนั้น...แต่...” นี้เขาจะอธิบายให้หล่อนฟังได้อย่างไรว่าบางทีเขาอึดอัดเหมือนกำลังถูกหล่อนผลักเขาให้นอนลงบนที่นอนอันอ่อนนุ่มเอาอาหารสามมือมาประเคนให้กินบนที่นอน และบังคับให้เขาเสวยสุขอีกหลายอย่างตามที่หล่อนยึดเยียด (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 181)

เมื่อเหมือนแพรวจัดการเรื่องงานแต่งงานอยู่คนเดียว ขณะที่คนรักของเธอไม่ได้รับรู้ถึงการวางแผนการแต่งงานครั้งนี้ด้วย เขารู้สึกเหมือนโดนผูกมัด ไม่มีอิสระในการใช้ชีวิต ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พัตโบกถอนใจยาวต่อถ้อยคำยืนยันกรานของหล่อน หล่อนเป็นคนเอาแต่ใจตนอย่างมากมายจริง ๆ แม้ว่าเขาจะเห็นใจอยู่บ้างในวิธีทรมทผูกมัดเพื่อให้เขาใจอ่อน แต่พัตโบกก็ไม่เคยชอบที่จะเห็นตนเองถูกผูกมัดจนกระดิกกระเดี้ยไม่ได้เช่นนี้ มันทำให้เขารู้สึกตัวว่าเขาหมดมือหมดเท้าไปไหนไม่รอด เขาคิดว่า ไม่ว่าเขาหรือชายใด ไม่เคยชอบที่จะเกิดความรู้สึกที่ว่าตัวเองไปไหนไม่รอด แต่บัดนี้เหมือนแพรวเป็นคนแรกที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกดังกล่าว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 170)

“พัตโบกพูดเรื่อย ๆ พยายามสะกดความไม่สนุกที่หล่อนบกกบั่นยึดเยียดนับตั้งแต่พบกันไว้อย่างอดทน หล่อนค่อนข้างเพ้อฝัน เขาคิด ยิ่งนับวันก็ยิ่งฝัน ยิ่งเต็มไปด้วยโครงการวิมานเมฆ หล่อนยังไม่ยกลิ้มตาดูเขาบ้างเลยว่าเขาเป็นคนอย่างไร เขาไม่ขาดอะไร เพราะฉะนั้นเขาก็ไม่จำเป็นต้องขยันเติมน้ำเหมือนหล่อน ครั้นเมื่อหล่อนเติมตัวเองแล้วหันมาช่วยเติมให้เขาด้วย พัทโบกจึงต้องตกอยู่ในสภาพน้ำท่วม” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 234)

เมื่อพัตโบกรู้สึกไม่มีอิสระในการใช้ชีวิต เขาจึงแสดงพฤติกรรมเจ้าสำราญ รักสนุก ตามที่เคยเป็นมาก่อน เขาจึงไม่อยากจะรีบกลับไปหาเหมือนแพรวอย่างเมื่อก่อนที่เพิ่งคบกัน เขายังเตร็ดเตร่เที่ยวเล่นอยู่ที่ค่ายทหาร หาความสุข ความสนุกไปกับผู้หญิงคนอื่น ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“จุดมุ่งหมายปลายทางของพัตโบกก็คือร้านขายยาใหญ่ในตลาด เจ้าของร้านมีลูกสาวหลายคน แต่คนสวยที่สุดเพิ่งสำเร็จจากวิทยาลัยใน

กรุงเทพฯ เมื่อไม่กี่เดือนมานี้เอง หล่อนกลับมาอยู่ร้านเตรียมสมัครสอบ เป็นข้าราชการที่จังหวัด เมื่อกลับจากฐานคราวที่แล้วเขาจึงได้รู้จักนงราม คู่กันจนติดดินกับอีกครึ่งวัน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 258)

พัตโปกเริ่มนอกใจเหมือนแพร ด้วยการมีผู้หญิงคนอื่น พัทโปกนัดเธอคนนั้นไปดูหนัง ชื่อของ เดินห้างสรรพสินค้า พัทโปกมีความสุขมากจนเขาลืมเหมือนแพรไปชั่วขณะ พัทโปกอยากตัดทวงความสุขนี้ไว้นาน ๆ ก่อนที่เขาจะต้องรับมือกับอารมณ์ของเหมือนแพรในอีกชั่วโมงข้างหน้า ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ล่วงมาถึงตอนนี้ พัทโปกก็หลงลืมเหมือนแพร และคำพูดบอกกล่าว ที่ว่า จะโทรศัพท์เข้าไปหาหล่อนที่ที่พักในตอนบ่ายเสียสนิท เขามีนิสัยเช่นนั้นเอง ซึ่งก็เป็นนิสัยธรรมดาของผู้ชายธรรมดา ๆ ทุกคนที่มักจะลืมของเก่าไปบ้าง เมื่อพบคนใหม่ที่ให้บรรยากาศดีกว่า สดใสมากกว่า และอีกประการหนึ่ง เขาคิดว่าน่าจะรวบยอดความสนุกสนานไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ก่อนเขาจะถูกผูกมัดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 345-346)

“พัตโปกพาหล่อนเข้าไปในร้านแห่งหนึ่ง ซึ่งกระจกหน้าร้านติดฟิล์มสีเข้ม เป็นร้านที่หนุ่มสาววัยสวยมักควงกันเข้าไปแสวงหาความสำราญด้วยการสั่งอาหารเครื่องดื่ม สนทนากันนานเป็นชั่วโมง ท่ามกลางเสียงเพลงสมัยใหม่ของตะวันตกที่เปิดตลอดเวลา (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 346)

การกระทำของพัตโปกในช่วงหลังทำให้เหมือนแพรรู้สึกว่าเขาไม่เหมือนเดิม เหมือนแพรจึงรู้ว่าเธอกำลังพยายามอยู่ฝ่ายเดียว พัทโปกไม่ได้ให้ความร่วมมือในการออกแบบบ้าน สร้างบ้าน หรือแม้กระทั่งเรื่องการแต่งงาน เหมือนแพรจึงมีความผิดหวังขั้นรุนแรง ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เหมือนแพรถอยหลังไปนั่งลงที่ขอบเตียงอย่างหมดแรง... ท้อแท้ เหน็ดเหนื่อยไปทุกชุมชน หล่อนเพิ่งรู้สึกมากมายวันนี้เองว่าหล่อนตบมือข้างเดียว เพราะฉะนั้นจึงไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ทั้ง ๆ ที่ทุกอย่างซึ่งหล่อนทุ่มเทลงไป โยนลงไป ทิ้งลงไปถมความว่างเปล่านั้น น่าจะทำให้เกิดเสียงกราวกั้ววานไปทั่วทีเดียว” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 334)

เหมือนแพร์เริ่มมีความสับสนในใจเรื่องการแต่งงานกับพั๊ดโบก เพราะพั๊ดโบกไม่ได้มีความยินดีที่จะเป็นคู่ชีวิตให้เธอเลย เหมือนแพร์กำลังคิดอยากจะเลิกการแต่งงานในครั้งนี้ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“เป็นไปได้หรือที่หล่อนสามารถจะตกอยู่ในความไม่แน่ใจได้ปานนี้ พักโบกกลายเป็นภาพรางเลือนเหมือนเมฆหมอก หล่อนกะเทาะเปลือกและหัวใจแท้จริงของเขาออกมาไม่ได้ แม้จะได้ก็ไม่หมด เหมือนแพร์เริ่มจะเข้าใจคำว่า ‘ไปกันไม่ได้’ ขึ้นมาบ้าง ในถ้อยคำสามัญนั้นเต็มไปด้วยความหมายลึกซึ้งเกินกว่าที่หล่อนจะคาดคิด” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 339)

เมื่อเหมือนแพร์มั่นใจแล้วว่า เธอจะไม่แจ้งการแต่งงานและจะไม่มีงานแต่งงานเกิดขึ้น เธอจึงใช้ชีวิตในแต่ละวันด้วยความเศร้าหมอง เธอพยายามกำจัดความเศร้าหมองนี้ออกจากจิตใจ เธอจึงขับรถไปหาพ่อของเธอเพื่อที่จะรับประทานอาหารด้วยกัน พ่อของเหมือนแพร์จึงถามเรื่องการแต่งงานกับเหมือนแพร์ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

“แจ้งการ訂เสร็จแล้วหรือลูก”

“ไม่ได้แจ้งหรอกค่ะ พ่อ”

“อ้าว” นายมนัสอุทาน

“แพร์ยังไม่แต่งงานหรอก”

“ทำไมล่ะ” นายมนัสถามเรียบ ๆ เขาไม่อยากจะตระหนกตกใจอย่างใดกับอารมณ์ของลูกคนที่สองอีกแล้ว เพราะหล่อนสามารถจะทำอะไรก็ได้ที่เขาไม่คาดหวังว่าหล่อนจะทำ “มีเรื่องอะไรกันอีกหรือลูก”

“แพร์ไม่ยกมือเขาอีกแล้วละค่ะ พ่อ เพราะแพร์รักเขามากแต่อะไร ๆ ก็ไม่ดีขึ้นเลย เขาทำให้แพร์รู้สึกตัวเองหมดค่าลงไปทุกวัน ก่อนแต่งงานค่าขนาดนี้ แต่งแล้วจะหมดขนาดไหน”

“เขาทำอะไรให้แพร์กระเทาะกระเทือนอีกหรือ”

“เล่าไม่ถูกหรอกค่ะ พ่อ” เสียงหล่อนขาดเป็นห้วง ๆ คล้ายจะสะอื้นแต่ไม่สะอื้น นัยน์ตาก็แสนแห้งผาก (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 359)

อารมณ์ของเหมือนแพรชุ่นเคืองมากกับการที่มารับประทานอาหารกับพ่อครั้งนี้ พ่อของเธอพูดตรง ๆ กับเธอ คำพูดของพ่อเหมือนแพรนั้นบาดลึกจิตใจเหมือนแพรมาก เธอไม่สามารถรับความจริงในสิ่งที่พ่อพูดได้ อารมณ์ชุ่นมัวทั้งหมดในใจได้ปะทุออกมา ดั่งบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

เหมือนแพรไม่ตอบ หล่อนรู้สึกว่าจะทนฟังคำตำหนิของใครได้อีกแล้ว แม้ว่าคนคนนั้นจะเป็นพ่อซึ่งเป็น ‘ผู้ให้’ หล่อนตลอดมาก็ตาม หัวใจหล่อนต้อบหมดสิ้นแล้วจริง ๆ ยิ่งพ่อพูดเช่นนี้ หล่อนก็ยิ่งรู้สึกว่าทำของตนเองนั้นก้าวพลาดพลั้งไปหมด จะก้าวต่อไปแม้สักก้าวเดียวก็ไม่แน่ใจ

“ใคร ๆ ก็ถูกทั้งนั้นนอกจากแพร”

“ทำไมพูดยั้งนั่นล่ะ” นายมนัสถามเสียงแข็ง “พ่อชักรำคาญเราเต็มประดาแล้วนะ...แพร เราน่ะเป็นคนเรื่องมาก เรื่องมากยิ่งกว่าใครทุกคน พ่อก็ไม่เคยพบเคยเห็นคนเรื่องมากแบบนี้ เดียวไอ้นี้เดียวไอ้นั้น แล้วก็ไอ้โน่นร้อยแปด ถ้าพ่อทำตัวเป็นเรื่องมากอย่างเราละก็ พ่อเจ๊งไปนานแล้วละ ไม่อยู่ลากสังขารเลี้ยงใครต่อใครได้อย่างนี้หรอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 361)

การพูดของพ่อเหมือนแพรในครั้งนี้ทำให้เหมือนแพรรับความจริงไม่ได้ เธอจึงตัดสินใจพาพ่อของเธอไปส่งที่บ้าน โดยปกติทุกครั้งหากอารมณ์ของเหมือนแพรปกติ เธอจะกลับรถหน้าบ้านพ่อของเธอทุกครั้ง แต่ขณะนี้อารมณ์ของเธอชุ่นมัวมาก เธออยากออกไปจากตรงนี้ให้เร็วที่สุด ดั่งบทบรรยายต่อไปนี้

“นายมนัสเปิดประตูลงจากรถ เหมือนแพรไม่รอกลับรถที่ประตูใหญ่ บ้านเขาเหมือนเคย หล่อนเล่นเลยไปหาที่กลับรถในซอยนั้น บิดาหล่อนได้แต่ทอดถอนใจ เดินเข้าประตูเล็กไปเลย ไม่หยุดยืนรอจนหล่อนขับรถกลับมาอีก

เหมือนแพรขับกลับมาแล้วเหลือบดูประตูชนิดหนึ่ง...แต่ที่นั่นว่างเปล่า... ไม่มีบิดา ความน้อยใจยิ่งพลุ่งขึ้นมาแรง จนหล่อนสะกดอารมณ์แทบไม่อยู่ หล่อนขับรถออกจากซอยอย่างรวดเร็ว นึกถึงแม่ขึ้นมาได้ แม่เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งตามใจเสมอ และแม่มักเข้าใจหล่อนมากกว่าพ่อ มักจะไม่คัดค้านอะไรอย่างจริงจัง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 361-362)

อารมณ์ของเหมือนแพร์ในครั้งนี้รุนแรงกว่าครั้งใด ๆ เธอเริ่มปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะเธอรู้สึกได้แล้วว่า เธอดีนรณอยู่ฝ่ายเดียว อีกทั้งไม่มีใครเข้าใจเธออย่างแท้จริง

นอกจากนี้เหมือนแพร์เสียใจกับการกระทำของพัตโปก ทำให้เธอเครียด สับสน นอนไม่หลับ ตามอาการของผู้ป่วยทางจิต เมื่อเธอมางานศพของเพื่อนสนิทของเธอ เพื่อนสนิทของเธออีกคนคือธิดา ได้สังเกตเห็นว่าเหมือนแพร์มีอาการเศร้าหมอง ไม่มีความสุขแม้แต่น้อย ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ธิดาเพิ่งรู้สึกชัดในตอนนั้นเองว่า เพื่อนหล่อนไม่มีความสุข สีหน้าท่าทางของเหมือนแพร์นั้นเข้ากับบรรยากาศงานศพอดิบดีพอทีเดียว เพราะว่าคนบางคนแม้จะไปงานศพ หรือมีใครสักคนที่สนิทสนมกลายเป็นศพ หน้าตาของใครเหล่านั้นก็ยังเห็นได้ชัดว่าเข้ากันไม่ได้กับบรรยากาศเศร้าโศก ถึงหากจะเข้าได้บ้างก็ชั่วไม่กี่นาทีเท่านั้นเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 349)

เหมือนแพร์ปล่อยวางทุกสิ่ง เพราะความผิดหวังขั้นรุนแรงทั้งจากพ่อที่ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของเธอในการสร้างบ้านสร้างครอบครัวและความผิดหวังจากพัตโปกที่นอกใจไม่อยากจะแต่งงานกับเธอ เหตุการณ์ที่เธอเจอทั้งหมดนี้เธอไม่สามารถรับมือกับปัญหาเหล่านี้ได้ เธอจึงทบทวนทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนปวดลึกทุกขณะเมื่อคิดคำนึงไปเรื่อย ๆ เวลานี้หล่อนบอกตัวเองได้คำเดียวว่า หล่อนหมดกำลังใจที่จะทำอะไรทุกอย่างโดยสิ้นเชิง หล่อนรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังแลดูปราสาททรายหลังนั้นค่อย ๆ พัง ยอดของมันที่ดูสวยอยู่เมื่อไม่นาน ค่อย ๆ แตกร้าวร่วงหล่นลงมาพรั่งพรูความรู้สึกของคนคนหนึ่งซึ่งผูกพันกับอีกคนหนึ่งสุดหัวใจ ทุ่มเททุกอย่างที่สุดความสามารถนั้น เจ็บปวดปานนี้เองหรือ...เมื่อ...ตระหนักแน่ชัดว่า สิ่งที่ตนผูกพันและทุ่มเททั้งหลายไม่มีราคาค่างวด ไม่มีน้ำหนักรักษาเลย มันเหมือนปุยนุ่นหรือขนนกที่ปลิววูบวาบเพียงเพื่อจะเป็นภาพหวาน ๆ ตกแต่งบรรยากาศชั่วคราวเท่านั้นไม่มากไปกว่านั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 373-374)

เหมือนแพร์ปลีกตัวมาอยู่ลำพังที่บ้านของเธอที่กำลังจะสร้างเสร็จ เธอมองบ้านและคิดทบทวนอย่างแน่ใจว่าหากมีบ้านแต่ไม่มีครอบครัว บ้านหลังนี้คงไม่มีความหมาย ไม่สามารถปล้ำ

แผลในใจที่เธอคาดหวังมาตลอดชีวิต เธอจึงใช้เวลากับตัวเองไตร่ตรองเหตุการณ์ทั้งหมด ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“มือที่วางอยู่ข้าง ๆ ตัวลูบไล้ไปมาบนกระเบื้องเคลือบขาวรูปกลีบบัวนี้ มันอิฐกับปูนแท้ ๆ ...มีแต่อิฐกับปูน...ไม่มีความรัก มีแต่คำว่าบ้านไม่มีคำว่าครอบครัว เหมือนแพรเพิ่งรู้เดี๋ยวนี้เองว่า คำทั้งสองคำมีความหมายและราคาค่างวดแตกต่างกันไกลลิบเหลือเกิน บ้านที่ไม่มีครอบครัวนั้น มันก็คืออิฐกับปูนจริง ๆ แต่ครอบครัวที่ไม่มีบ้านแม่ซุกอยู่ในพุ่มไม้ก็ยังไม่อบอุ่น
ความเป็นไปในชีวิต ตลอดเวลาอีลิปปีเศษพลุ่งขึ้นมารวมกันอยู่ในอารมณ์ เหมือนหมอกควันหนาที่บ่ที่ถูกลมพาไปพักหนึ่ง แล้วหวนกลับมาใหม่ เหมือนแพรได้สำนึกด้วยความแปลบปลาดปวดร้าวว่าหล่อนนั้นเป็นผู้ที่ไม่มีครอบครัว...ไม่เคยมี และคงไม่มีวันจะมี... มันผิดหวังแตกร้าวไปเสียทุกตอน” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 376)

เหมือนแพรทบทวนทุกเหตุการณ์อย่างดีที่สุดแล้ว เธอมั่นใจว่าการสร้างครอบครัวครั้งนี้ล้มเหลวแน่นอน เธอเหน็ดเหนื่อยกับการพยายามของตัวเองที่จัดการเรื่องบ้าน เรื่องการสร้างครอบครัวอยู่ฝ่ายเดียว เธอได้แต่คิดทบทวนเพื่อหาทางออก ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“หล่อนหลับตาลง ความสุขที่เต็มอยู่เมื่อไม่กี่วันก่อนโน้น บัดนี้อันตรธานไปจากกายตัวหล่อนจนหมดสิ้น หล่อนแน่ใจว่า หล่อนเหลือแต่โครงร่างแล้วจริง ๆ เลือดกับเนื้อหายไปหมด...หล่อนโผล่ลุกขึ้นเปิดประตูลงไปที่รถ หยิบของที่ลืมไว้ในรถติดมือขึ้นมาข้างบนปิดประตูแล้วหล่อนก็อยู่กับตัวเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 389)

เหมือนแพรผิดหวังกับเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น เธอจึงแสดงพฤติกรรมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าด้วยการปล่อยทุก ๆ สิ่ง ดังบทบรรยายและบทสนทนาระหว่างเหมือนแพรและพนักงานร้านกาแฟของเธอต่อไปนี้

ต่อมาอีกครู่หนึ่งหล่อนก็หมุนโทรศัพท์ ขอดูไปยังร้านคาเฟ่ มีใครคนหนึ่งมารับสาย แต่ไม่ใช่นายมนัส
“คุณพัคโบทมาถึงหรือยัง”
“ยังค่ะ”

“ถ้ามาถึงละก็บอกเขาด้วยว่า เหมือนแพรลาก่อน” แล้วหล่อนก็วางหู
(กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 389)

จากบทบรรยายและบทสนทนาทั้งหมดพบว่าอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงมีที่มาจาก การผิดหวังครอบครัวในวัยเยาว์ทำให้เธอจินตนาการถึงบ้านที่อบอุ่นโดยมีสมาชิกอยู่ด้วยกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา และที่มาก็สำคัญอีกประการหนึ่งคือเธอผิดหวังจากคนรักที่ไม่เข้าใจถึงการอยากแต่งงาน อยากสร้างบ้าน ทำให้ตัวเอกหญิงสะสมแผลในใจ จึงก่อให้เกิดอาการของโรคซึมเศร้า

พฤติกรรมของเหมือนแพรเป็นการแสดงออกเรื่องการโหยหาความรัก ความอบอุ่น เธอจึงพยายามสร้างครอบครัว สร้างบ้านขึ้นมาเป็นตัวแทนของความรักที่มั่นคง เพื่อชดเชยความผิดหวังในอดีตของเธอ สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ ปริญนันท์ สละสวัสดิ์ (2546) กล่าวว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวไม่ดีจะมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้ามากที่สุด และความเครียดในชีวิตก็เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้อีกด้วย

3. กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก

ผลการวิเคราะห์การฆ่าตัวตายของตัวเอกหญิง มี 2 ประเภทดังนี้

3.1 สิ่งที่ทำให้ผิดหวังรุนแรงจากเป้าหมาย

ตัวเอกหญิงตั้งเป้าหมายชีวิตไว้อย่างแน่วแน่ โดยการตั้งใจสร้างบ้าน สร้างครอบครัว เลือกรักเพื่อมาเป็นหัวหน้าครอบครัวและเติมเต็มความสมบูรณ์ให้กับครอบครัวที่เธอวางแผนไว้ แต่คนรักของเธออยากใช้ชีวิตอิสระ ไม่ต้องการที่จะผูกมัดกับใคร เขาจึงไม่หยุดที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ๆ ทำให้เหมือนแพรผิดหวังอย่างรุนแรง เธอจึงยกเลิกงานแต่งงานและปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่าง การแต่งงานในทัศนคติของเหมือนแพร หมายถึง เป้าชีวิต การสร้างครอบครัวให้อุ่น เมื่อเป้าหมายชีวิตพังทลายลง ชีวิตก็ไร้พลังเสริม ไม่มีแรงหนุน ไม่มีกำลังใจจะอยู่ต่อไป ทำให้เธอระบายความเจ็บปวดออกมาด้วยการฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้ บทสนทนายระหว่างพัทโปกกับเหมือนแพรขณะที่เหมือนแพรกำลังจะจัดการเรื่องงานแต่งงาน แต่พัทโปกกลับนัดผู้หญิงคนอื่นไปเที่ยวโดยไม่สนใจความรู้สึกของเหมือนแพร

“อ้อ แต่ว่าพรุ่งนี้แพรจะพยายามจำหน้าของส่งการ์ดให้หมด อาจจะกินเวลาสักครึ่งวัน เออ...เที่ยงก็ได้ เที่ยงเรานัดเจอกินข้าวด้วยกันที่ไหนดีคะ...”

“เที่ยงไม่ได้แน่” พัดโบกพูดพลางจับบรันดีแก้มอก เพื่อซ่อนพิรุณจากลี
หน้าซึ่งอาจจะมีหลงอยู่บ้าง “เพราะตั้งใจว่าจะไปกินข้าวกับเพื่อน”

“หรือคะ...ถ้าฉันก็บ่ายสองโมง เอ้า...”

บ่ายสองโมง...เขานึก...ก็คงไม่ได้อีกนะแหละ ดูหนังกับผู้หญิงทั้งที่มัน
ไม่ควรจะหลุดๆเลอะระหืดระหอบถึงขนาดนั้น เพราะบ่ายสองโมงเป็น
เวลาหนังเล็กหรือเกือบ ๆ เลิก เรื่องอะไรเขาจะรีบวิ่งทะเลิกทะเลิกทิ้งง
รามให้คว้างอยู่ตรงนั้นตามลำพัง อย่างน้อย ๆ ควรจะมีเวลาเหลือพอที่จะ
พาหล่อนไปหาอะไรกินสักครึ่งชั่วโมงหรือสองชั่วโมง ในเมื่อหล่อนก็มี
‘ท่า’ กับเขาอยู่มากมายเหมือนกัน

“อย่าเอาเวลานั่นนอนกับผมได้ไหม แพร...เอาอย่างนี้ได้ไหมคุณกลับมา
นี่แล้วกัน...แล้วผมจะโทรฯเข้ามาตอนบ่าย ๆ”

หล่อนถือแก้วเซอร์รี่ค้างอยู่ในมือ มองดูเขา..ความน้อยใจพุ่งขึ้นมาอีก
ค่อนข้างแรง... (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 329)

พฤติกรรมของเหมือนแพรสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นว่า การทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างที่เกินความพอดี
มักก่อให้เกิดความสูญเสีย เมื่อความตั้งใจของเหมือนแพรถึงจุดที่ต้องหยุดทุกอย่างอันเนื่องมาจาก
ความผิดหวังที่คนรักของเธอไม่เข้าใจเป้าหมายในชีวิตของเธอ เธอไม่ได้ใช้ชีวิตตามที่เหมือนแพรได้วาด
ฝันเอาไว้ เหมือนแพรไม่สามารถรับมือกับปัญหานี้ได้ เธอจึงยุติการสร้างบ้าน ยุติเรื่องการแต่งงาน ดัง
บทบรรยายต่อไปนี้

“ครั้นแล้วชั่วโมงนี้...หล่อนก็ลุกขึ้นบอกเขาอย่างกล้าหาญ ว่าหล่อนกับ
เขาถึงแล้วซึ่งความสุดสิ้นทั้งปวง พัดโบกก็ได้แต่แปลกใจ ไม่แน่ใจ...และ
แล้วความแปลกใจ ไม่แน่ใจนั้นก็เปลี่ยนเป็นความเสียดาย เหมือนมนุษย์
ทุกคนที่มักจะเสียดายของมีค่า ซึ่งเคยเป็นกรรมสิทธิ์ของตน และกำลังจะ
หลุดมือไปเพราะความไม่รู้ค่าในของนั้น” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น.
386-387)

เหมือนแพรได้ปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่างที่เธอตั้งใจไว้ และคิดทบทวนกับเรื่องราวที่ได้กระทำ
ทั้งหมด เหมือนแพรก็พบแต่ความผิดหวัง ความล้มเหลวในชีวิต เธอจึงเลือกวิธีการฆ่าตัวตายเพื่อแก้ไข
ปัญหาทั้งหมด เป็นไปตามแนวคิดของ วินัย รอบคอบ (2560) ได้อธิบายว่า ผู้ป่วยภาวะซึมเศร้ามักมี
อารมณ์สิ้นหวัง ผู้ที่ฆ่าตัวตายเชื่อว่าความทุกข์ใจและปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบอยู่ไม่มีทางดีขึ้นได้

3.2 ฆ่าตัวตาย

พฤติกรรมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีกระบวนการตั้งแต่การสะสมความเครียดไว้ในใจ จนระบายออกด้วยวิธีการต่าง ๆ และกระบวนการสุดท้ายคือ การฆ่าตัวตาย เหมือนแพร์เป็นหนึ่งในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่จบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อันเนื่องมาจากความผิดหวังจากคนรัก ความล้มเหลวที่จะสร้างครอบครัวให้อบอุ่น

ความรักของเหมือนแพร์เป็นความรักที่เกินความพอดี เมื่อพบกับความผิดหวังเธอไม่อาจที่จะฝ่าฟันให้ผ่านพ้นความทุกข์ไปได้ ทำให้เธอขาดสติจนฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายของเหมือนแพร์มีสาเหตุจากการมีครอบครัวที่ไม่อบอุ่นในวัยเด็ก ทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ ทำให้เธอขาดสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เธอจึงกลายเป็นคนที่ขาดความรัก คิดมาก ใจน้อย ชอบเปรียบเทียบชีวิตตนเองกับผู้อื่น และมักคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็นผู้ที่ขาดพร่องในชีวิต โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ เธอมีอาการหวั่นไหวง่าย มีความต้องการและชวนชวายเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเป็นอย่างมาก เมื่อเธอมีความรักเธอจึงมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับคนรักของเธออย่างจริงจัง ทำทุกอย่างเพื่อให้คนรักอยู่กับเธอไปตลอด แต่เมื่อประสบกับความผิดหวัง เธอไม่สามารถอดทนต่อสภาวะที่ผ่านวิกฤตในชีวิตไปได้ เธอจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย การตัดสินใจฆ่าตัวตายของเหมือนแพร์ปรากฏในบทบรรยายต่อไปนี้

“ขณะที่เหมือนแพร์ตัดสินใจหยิบขวดยาฆ่าแมลงรินลงแก้ว แล้วดื่มมัน...อารมณ์หลอนขาดตอนออกจากความเยื่อใยทั้งปวงในชีวิต เหลือไว้แต่ความแข็งแกร่ง เด็ดเดี่ยวต่อการลาโลก หัวใจทั้งดวงมีแต่ความอาดูรอ้างว้างว่าแห้ว ทุกแห่งหนมีดมิดสำหรับหลอน ไม่เหลือแม้จุดสว่างสักน้อยนิดในความหวังที่มวลมนุษย์พึงมี เหมือนเรือเล็กที่ไต่ลมรสุมแรงร้าย อยู่กลางทะเลกว้าง ซ้ำราตรีก็ครอบคลุมอยู่จนอนธการไป มีแต่หน้าที่พินาศ อับปางรออยู่ตรงหน้า...เหมือนแพร์ดื่มมันเข้าไปเหมือนดื่มน้ำ...มันขมสนิท...ขึ้นคอ เหม็นจนแทบขย้อน แต่หลอนก็ดื่มมันจนหมด...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 394)

“ไม่มีความเจ็บปวดทรมานทรมานอย่างไร...มันเพียงแต่พรุไหลลงไป ทำลายล้างทุกซอกทุกเซลล์ ทุกกล้ามเนื้อ ทุกเส้นเลือด ทุกชุมชนเท่านั้นเอง แต่การทำลายของมันหึ้มเกรียม เด็ดขาด...เหมือนแพรวางแก้วลงบนโต๊ะแล้วเอนตัวลงนอน ไม่กี่นาทีต่อมา หลอนรู้สึกฟ้าวในกายตัว ความขมยังติดอยู่ที่ลำคอตลอดจนถึงปลายลิ้น ต่อจากความร้อนก็ถึงความ

กระหาย หล่อนรู้สึกกระหายน้ำ...แต่หล่อนก็ไม่ปรารถนาจะลุกขึ้นมาดื่ม หรือทำสิ่งใดอีกต่อไป หล่อนนอนหลับตาเฉย... รอกองทัพปีศาจซึ่งหล่อน แลเห็นโฉมของมันรำไรในม่านตา หล่อนเห็นใบหน้าของพัคโปกท่ามกลาง กองทัพปีศาจ เห็นหน้าแม่และพ่อ...เหมือนแพรอยากร้องเรียกคนเหล่านั้น แต่เท่าที่ทำได้ก็คือเงียบ” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 394-395)

“เหมือนแพรพยายามยกมือขึ้นเพื่อจะสัมผัสแสงที่อยู่กลางอากาศว่างเปล่า สีขาวของมันโดดเด่นขึ้นมาในล้อมกรอบสีดำ อีฐู ปูนและเหล็ก กระมังนั้น...บ้านหรือ... หล่อนแลเห็นน้ำพุเหวี่ยงใส่ออยู่ในแสงแดด ความ วาววับของสายน้ำที่ไประยปรายไปทั่ว เป็นประกายอยู่ในสำนึกครั้งสุดท้าย ...เหมือนแพรอยากจะตะโกน อยากหัวเราะและร้องไห้ อยากจะร้องขอ ชีวิตกองทัพปีศาจ ซึ่งบัดนี้กรีธาเข้ามาทะยานเหยียบยอดดอกของหล่อนไว้ แล้วบดขยี้ด้วยเหล็กแหลมนับร้อยนับพันที่อยู่ใต้เท้าของมัน...แต่หล่อนก็ มิได้ร้อง...

แล้วสีขาวนั้นก็ลอยห่างออกไป มีแต่ความมืดและความเร่าร้อนทุกขุม ขน ห่างออกไป...จนหล่อนแลเห็นแต่เพียงความขาววาบเหมือนขนนกเล็ก ๆ ...ปลิวคว้างอยู่ในอากาศ...” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 395)

เมื่อเหมือนแพรตีเมฆาฆ่าแมลงไปแล้ว เธอก็นอนนิ่งสนิท ไม่รู้สึกอะไรอีกต่อไปแล้ว ส่วนพัค โปกพยายามมาที่แพลตฟอร์มของเหมือนแพรให้เร็วที่สุด แต่เขาก็มาไม่ทัน เขาได้แต่เห็นสภาพของเหมือน แพรที่นอนนิ่งอยู่บนเตียง พักโปกไม่สามารถที่จะทำได้ที่เหมือนแพรฆ่าตัวตายเช่นนี้ เพราะเขาไม่ คิดว่าเหมือนแพรจะเลือกจบปัญหาทุกอย่างด้วยการฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“พัคโปกกัดฟันแน่น มองดูใบหน้าขาวในล้อมกรอบของพวงผมยาว สยาย พลาถกดเปลือกตาหล่อนให้ปิดลง ริมฝีปากเขาเริ่มแบะออก กล้ามเนื้อบริเวณแก้มและรอบ ๆ ปากบิดเบี้ยว พักโปกร้องไห้ออกมาอย่าง เหลืออดเหลือทน พุบหน้าลงกับใบหน้าหล่อน น้ำตาเขาเปียกหน้าผากของ เหมือนแพร” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 396)

เหมือนแพรวเลือกทางออกให้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย เนื่องจากเหมือนแพรวมีอาการทางจิต คนประเภทนี้มักเก็บสะสมแผลในใจไว้ เมื่อถึงเวลาที่ต้องระบายปัญหาออกจากจิตใจมักลงมือด้วยวิธีการฆ่าตัวตาย แต่คนที่มีจิตปกติมักจะคาดไม่ถึงกับการกระทำของผู้ที่มีอาการทางจิตและมองว่าการฆ่าตัวตายไม่ได้เป็นวิธีการแก้ไขปัญหา ยังมีวิธีอื่นอีกที่สามารถแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปด้วยดีได้ ดังความคิดของพัทโปกจากบทบรรยายต่อไปนี้เมื่อเขาได้สูญเสียเหมือนแพรวไปแล้ว

“ความรู้สึกผิดของเขานั้นเองที่ทำให้เขาสงบไม่ได้ คนทั้งคนตายไปต่อหน้าเขาเพราะทะเลาะกับเขา จะให้เขาทำอะไร ถ้าไม่บ้าคลั่ง ความรัก ความอาลัยนั้นยกไว้เถอะ แต่ความรู้สึกรับผิดชอบที่ว่าหล่อนฆ่าตัวตาย เพราะผิดหวังในตัวเขาอย่างรุนแรงนั่นแล้ว มนุษย์ที่มีสติครบถ้วน...มีจิตใจเป็นมนุษย์พอสมควร...จะทนรับรู้รับเห็นความจริงอันนี้ได้อย่างไร หรือหล่อนรู้แน่ว่าหล่อนไม่มีทางจะลงโทษเขาด้วยวิธีอื่นใดนอกจาก ทรมาณทรมานให้เขาตัวดิ้นเดือดร้อนด้วยสำนึกบาปโดยวิธีนี้” (ภฤชณา อโศกสิน, 2545, น. 397-398)

“จากนั้น ชายสองคนก็ช่วยกันยกร่างของเหมือนแพรวจากเตียงลงบนเปลหาม หามลงไปขึ้นรถ พัทโปกเดินตามลงไปเหมือนคนไม่มีสติ นี่เกิดอะไรขึ้นหรือ...เขาถามตนเองอยู่อย่างนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า เหตุการณ์ทุกอย่างใหม่สดและกะทันหันจนเขาตั้งสติไม่ทัน แม้เมื่อขึ้นนั่งบนรถแล้ว พัทโปกก็รู้สึกเหมือนฝัน นี่เขาจะเชื่อได้อย่างไรว่า เหมือนแพรวดับชีวิตหล่อนลงไปแล้วด้วยยาฆ่าแมลงแก้วนั้น ยาฆ่าแมลงที่ไม่มีวันจะเปิดโอกาสให้เหยี่ยวยาแก้ไขได้เหมือนยานอนหลับ ไม่ว่าจะกินอย่างจงใจหรือเผลอเผลอ เพราะฉะนั้นจึงไม่ใช้การประท้วง หากแต่หล่อนเจตนาจะตาย...” (ภฤชณา อโศกสิน, 2545, น. 398)

นอกจากนี้การฆ่าตัวตายของเหมือนแพรวยังสะท้อนผ่านความคิดของพี่ชายพัทโปกว่า การฆ่าตัวตายไม่ใช่จุดจบของปัญหา ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“ขอให้วิญญาณคุณแพรวไปสู่สุคติเถิด ป่านนี้คุณแพรวจะคิดได้หรือยังว่าคุณไม่ควรตาย ชีวิตคุณมีค่าเกินกว่าจะทำลายมันลงไป ถ้ารู้ว่าคุณจะ

ตายอย่างนี้ ผมจะพาคุณไปใช้ชีวิตอื่นที่ยากลำบากแสนสาหัส แล้วคุณก็จะ เลิกสิ้นหวังกับชีวิตตัวเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 399)

พี่ชายของพัทโปกอยากให้เป็นเหมือนแพรรู้ว่ายังมีผู้คนอีกมากที่เจอปัญหาหนักกว่าเหมือน แพร์ แต่เขาเหล่านั้นไม่คิดจะฆ่าตัวตายเป็นเพราะเขาเหล่านั้นมีจิตใจที่ปกติสุข แตกต่างกับเหมือน แพร์ที่จิตใจมีแต่บาดแผล มีแต่ความเก็บบกตจนมีอาการป่วยทางจิตจนทำให้เธอฆ่าตัวตาย ดังบท บรรยายต่อไปนี้

“เขานึกถึงผู้หญิงที่ลาโลกไป จดหมายของหล่อนยังอยู่กับเขา บังสุรย์ เอามาอ่านทวนเมื่อคืนนี้...ก็ยิ่งสุดเสียดาย...หล่อนไม่ได้เกิดมาเพื่อจะตาย แต่ยังสาว ไม่ได้เกิดมาเพื่อจะสิ้นสูญไปอย่างไร้ค่าเช่นนี้เลย ถ้าเทียบกับอีก หลายผู้หลายคน เหมือนแพร์เป็นคนดีเกินกว่าจะลาโลกไปอย่างไร้สาระ หล่อนควรต้องมีความหมายแก่ตัวเอง และแก่คนอื่นมากกว่านี้อีกหลาย เท่า ความสามารถของหล่อนสูงกว่า ความนึกคิดจิตใจหล่อนประเสริฐกว่า การดำเนินชีวิตของหล่อนรัดกุมกว่ามนุษย์บางคนที่เขาเคยพบเคยเห็น แต่ คนเหล่านั้นก็ยังอยู่...แม้จะอยู่ทำความชั่วซ้ำสาหัสอีกเท่าใด ๆ ก็ยังอยู่... แล้วเช่นนี้จะไม่ให้เขาเสียดายหล่อนหรือ คนดีคนงามต่างพากันคิดสั้นตาย ไป หนีไป หลบหลีกไป เพราะไม่สามารถทนความอยู่ดิ้นรนขมขื่นต่าง ๆ ในชีวิตได้” (กฤษณา อโศกสิน, 2545, น. 403)

การฆ่าตัวตายของเหมือนแพร์เกิดจากความผิดหวังซ้ำซ้อนจากคนรักของเธอ ทำให้เธอ ตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อจบปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นไปตามที่ บัวแพน นันทพิสัย (2523) (อ้างถึงใน สาคร บุญเลิศ, 2525) และ สุธิดา พลพิพัฒน์พงศ์ (2560) กล่าวว่า เหมือนแพร์เลือกที่จะยึดมั่นหัวใจไว้กับ ชายคนรัก แต่สุดท้ายชายคนรักได้ทำให้ความหวัง ความฝันของเหมือนแพร์พังทลายลง ทางออก สุดท้ายที่เหมือนแพร์เห็นว่าเหมาะสมที่สุดคือการฆ่าตัวตายเพื่อหนีชีวิตที่ไม่สมหวัง พฤติกรรมและ อารมณ์ของเหมือนแพร์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ลักษณะของอารมณ์ไม่คงที่ ทำให้มีการแสดงออกของ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดหวังเหมือนแพร์จึงเลือกฆ่าตัวตาย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เรื่อง **บ้านชนน**ของกฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ พบว่าผู้แต่งแสดงกลวิธีในการสื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิง ดังนี้

1. กลวิธีแสดงโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่สื่อผ่านความไฝ่ฝันของเธอ
  - 1.1 กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ
  - 1.2 กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า
  - 1.3 กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า
2. กลวิธีแสดงปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่มีสภาพเป็นผู้ป่วยซึมเศร้า
  - 2.1 กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า
  - 2.2 กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง
  - 2.3 กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก

สรุปผลการวิจัย

ประเด็นแรก คือ โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความไฝ่ฝันใน**บ้านชนน** มีเนื้อหาในการวิเคราะห์ความไฝ่ฝันของตัวเอกหญิงที่เกิดจากปมในใจเรื่องการผิดหวังในการมีครอบครัวที่ล้มเหลว โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

กลวิธีแสดงความไฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจตรงตามแนวคิดจิตแพทย์ คือ ชนกานต์ ชัชวาลา (2561) วิเคราะห์ว่าตัวเอกหญิงมีจุดเริ่มต้นความผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ของเธอเมื่อพ่อและแม่ของเธอแยกทางกัน เธอต้องใช้ชีวิตตามลำพัง ไม่มีผู้ได้รับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาก็กับเธอจนปัญหาเหล่านั้นสะสมในจิตใจของเธอเป็นระยะเวลาหลายปี ทำให้

ตัวเอกหญิงต้องแสดงพฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้า อีกทั้งความใฝ่ฝันที่ตัวเอกหญิงต้องการสร้างชีวิตครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงคาดหวังต่อชายคนรักให้พาเธอไปสู่ความใฝ่ฝันที่เธอวางเป้าหมายไว้

ทั้งนี้ กลวิธีแสดงความใฝ่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า กล่าวคือ เหมือนแพรมีปมในใจด้านความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว เธอต้องการหาคนรักที่เข้าใจเพื่อทดแทนแผลในใจจากเหตุการณ์ครอบครัวแตกแยกในอดีต อีกทั้งเธอพยายามซ่อนปมปัญหาเอาไว้ในใจด้วยการแสดงออกมีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส แต่งตัวสวย พุดจาไพลเราะ นักจิตวิทยา คือ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554) ได้อธิบายว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย บ้านชนนิก พยายามซ่อนปมด้อยในชีวิต ซ่อนความรู้สึกน้อยใจ และซ่อนความหวาดกังวลไว้ในใจที่เกิดขึ้นในชีวิตและแสดงกริยาออกด้วยความอ่อนหวานซึนบานและการแต่งตัวสวยงามทันสมัย เพื่อปกปิดปมในใจที่เธอมีตั้งแต่วัยเด็ก

อนึ่ง กลวิธีแสดงความใฝ่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า กล่าวคือ เหมือนแพรมีภาวะของโรคซึมเศร้าเนื่องมาจากเธอมีแผลในใจเรื่องครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก เธอใฝ่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ แต่เธอไม่สามารถทำให้ความใฝ่ฝันของเธอสำเร็จได้เพราะพฤติกรรมและอารมณ์ของเธอบกพร่อง อารมณ์ของเธอแปรปรวนอยู่เสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังเธอมักแสดงออกด้วยความไม่พอใจ โมโห โกรธง่าย คิดไปเองตามลำพัง และเธอต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย ตรงตามแนวคิดของ สุทธานันท์ ชุนแจ่ม (2551) วิเคราะห์ว่า โรคซึมเศร้าเป็นภาวะอารมณ์ในแง่ลบ เช่น ตำหนิตัวเอง มีพฤติกรรมถดถอย ต้องการจะหลีกเลี่ยง และลงโทษตนเองหรืออยากตาย

จากข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงพบว่า อัตราการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจาก คนในสังคมปัจจุบันมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลาย ๆ อย่าง จนในบางครั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ จนทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเครียดสะสม และความเครียดเหล่านั้นทวีเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นโรคซึมเศร้าในที่สุด

ดังนั้นโรคซึมเศร้าที่เกิดจากแผลในใจของตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนนิก* เป็นลักษณะของการจำลองชีวิตผู้ที่มีความเครียดสะสมในใจจนกลายเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ จนต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย ดังนั้นโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนนิก* จึงเป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิตให้กับผู้คนในสังคมและให้คติสอนใจเมื่อเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่สองของกลวิธีแสดงปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของผู้ป่วยซึมเศร้าที่สื่อผ่านนางเอกใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน มีเนื้อหาในการวิเคราะห์อาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่เกิดจากปมในใจเรื่องการผิดหวังในการมีครอบครัวที่ล้มเหลว โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

กลวิธีแสดงสาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามีสาเหตุหลัก คือ ตัวเอกหญิงประสบความล้มเหลวจากครอบครัวในวัยเด็กของเธอทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ และสาเหตุต่อมาคือเธอเคยประสบอุบัติเหตุจนกระทบถึงสมอง สาเหตุทั้งหมดนี้ส่งผลให้เหมือนแพรมีอาการทางจิตและกลายเป็นโรคซึมเศร้ามีความคิดเห็นเช่นเดียวกับ มาโนช หล่อตระกูล (2557) อธิบายว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามักมีอาการมึนเศร้า หดหู่ สะเทือนใจ

อีกทั้ง กลวิธีแสดงอาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง เป็นการแสดงออกเรื่องการโหยหาความรัก ความอบอุ่น เธอจึงพยายามสร้างครอบครัว สร้างบ้านขึ้นมาเป็นตัวแทนของความรักที่มั่นคงเพื่อชดเชยความผิดหวังในอดีตของเธอ เป็นไปตามมุมมองของ ปรียนันท์ สละสวัสดิ์ (2546) กล่าวว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีสัมพันธ์ภาพของครอบครัวไม่ดีจะมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้ามากที่สุด และความเครียดในชีวิตก็เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้อีกด้วย

รวมถึง กลวิธีแสดงจุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก การฆ่าตัวตายของเหมือนแพรเกิดจากความผิดหวังซ้ำซ้อนจากคนรักของเธอ ทำให้เธอตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อจบปัญหาที่เกิดขึ้น มีข้อค้นพบตรงกับงานวิจัยของ บัวแพน นันทพิสัย (2523) (อ้างถึงใน สาคร บุญเลิศ, 2525) และ สุธิดา พลพิพัฒน์พงศ์ (2560) กล่าวว่า เหมือนแพรเลือกที่จะยึดมั่นหัวใจไว้กับชายคนรัก แต่สุดท้ายชายคนรักได้ทำให้ความหวัง ความฝันของเหมือนแพรพังทลายลง ทางออกสุดท้ายที่เหมือนแพรเห็นว่าเหมาะสมที่สุดคือการฆ่าตัวตายเพื่อหนีชีวิตที่ไม่สมหวัง พฤติกรรมและอารมณ์ของเหมือนแพรเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ลักษณะของอารมณ์ไม่คงที่ทำให้มีการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดหวังเหมือนแพรจึงเลือกฆ่าตัวตาย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง *บ้านชนบท* ของกฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ พบว่า แผลในใจที่ตัวเอกหญิงสื่อผ่านความไม่ฝันมีสาเหตุจากการมีครอบครัวที่ล้มเหลว พ่อและแม่ของตัวเอกหญิงแยกทางกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอจึง

ขาดสิทธิและเสรีภาพในการใช้ชีวิต มีความคิดเห็นตรงกับนักจิตวิทยา คือ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554) ได้อธิบายว่า เหมือนแพรมีปมในใจในเรื่องความรัก ครอบครัวและคู่ครอง เธอจึงเฝ้ามองสิ่งที่ขาดหายในชีวิตเพื่อชดเชยกับความผิดหวังในอดีต

ผลการวิเคราะห์ของ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554) ตรงตามงานวิจัยเรื่อง **บ้านชนน**ของ กฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ เนื่องจากได้วิเคราะห์ประเด็นเรื่องแผลในใจที่ตัวเอกหญิงเฝ้ามองอยากมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้บาดแผลในใจของเธอหายเจ็บปวดจากความผิดหวังต่อการมีครอบครัวแตกแยกในอดีตได้

บาดแผลในใจของตัวเอกหญิงค่อย ๆ สะสมไว้ในใจจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า เนื่องจากเธอต้องการความรักมากกว่าสิ่งอื่นใด เธอพยายามชดเชยความรักให้ตัวเองด้วยการให้พัดโบกเป็นที่พึ่งพิงทางใจ เป็นผู้ที่เติมเต็มความรัก ความสุขให้เธอเป็นผู้ประสบความสำเร็จคนหนึ่งในเรื่องความรักได้ ทั้งนี้เหมือนแพรมีอาการโรคซึมเศร้ากล่าวคือ เธอมีอาการไม่คงที่ อาการของเธอแปรปรวนตลอดเวลาและเธอมักเก็บปัญหาไว้คนเดียวและตัดสินใจลงมือทำตามใจในสิ่งที่ตัวเองต้องการ จนในที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความผิดหวังที่เกิดขึ้นได้ เธอจึงเลือกทางออกปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย เป็นไปตามมุมมองของ สุดาพร สถิตยอุทธการ (2561) วิเคราะห์ว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีพฤติกรรมที่สิ้นหวัง หลีกหนีปัญหาและลงโทษตัวเองจนมีความคิดที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย

ผลการวิเคราะห์ของ สุดาพร สถิตยอุทธการ (2561) มีความคิดเห็นตรงกับงานวิจัยเรื่อง **บ้านชนน**ของ กฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ กล่าวคือเหมือนแพรมีปมในใจเรื่องการผิดหวังจากครอบครัวที่แตกแยก เธอเฝ้ามองอยากมีครอบครัวที่เต็มไปด้วยความสุข แต่ความเฝ้ามองนั้นได้พังทลายลงเนื่องจากความไม่เข้าใจตัวเองของเหมือนแพรมีเพราะอาการของเธอไม่คงที่ คนรอบข้างของเธอก็ไม่มีใครที่อาจจะเข้าใจจุดประสงค์ที่เหมือนแพรมีต้องการได้ เธอเกิดความน้อยใจและหมดกำลังใจที่จะเผชิญหน้าต่อสู้กับปัญหาต่อไป เหมือนแพรมีจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อทำให้ปัญหาทุกอย่างสิ้นสุดลง

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาที่ทำให้ตัวเอกหญิงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย มีสาเหตุหลัก คือ ปัญหาเรื่องครอบครัวที่แตกแยกในวัยเด็กของเธอ ทำให้เธอต้องดิ้นรนเพื่อที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่นและมีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา การที่เธอแสดงพฤติกรรมโหยหาความรักเช่นนี้เป็นเพราะเธอต้องการชดเชยปมในใจที่ผิดหวังกับเหตุการณ์ในอดีต ตรงตามแนวคิดของจิตแพทย์ คือ

ชนกานต์ ชัชวาลา (2561) กล่าวว่า โรคซึมเศร้าเกิดจากความผิดพลาดในอดีตจนสะสมกลายเป็นโรคซึมเศร้า

งานวิจัยของ ชนกานต์ ชัชวาลา (2561) มีความคิดเห็นตรงประเด็นกับงานวิจัยเรื่อง *บ้านชนน* ของกฤษฎณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ กล่าวคือเหมือนแพร์เกิดจากครอบครัวหย่าร้าง ขาดความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อและแม่ เธอโยยหาความรักเป็นอย่างมาก เธอต้องการการเติมเต็มจากพ่อเพื่อทำให้จิตใจของเธอเป็นปกติสุขเหมือนคนอื่น เธอคาดหวังให้พ่อเป็นผู้ประโลมจิตใจของเธอให้อบอุ่น ให้เติมเต็มไปด้วยความรัก เหมือนแพร์เห็นว่า พ่อโบกมีพื้นฐานครอบครัวที่มั่นคง ครอบครัวของเขาเป็นหนึ่งในเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันในครอบครัวอย่างอบอุ่น เธอจึงคาดหวังอยากให้ครอบครัวในอุดมคติของเธอเป็นเช่นนั้นบ้าง และการที่ตัวเอกหญิงตัดสินใจฆ่าตัวตาย เนื่องจาก พฤติกรรมของคนรักตัวเอกหญิงที่ไม่ใส่ใจในการสร้างครอบครัวของเธอ การที่เขาไม่ทุ่มเทความรักเป็นเพราะ เขาไม่เคยขาดความรักจากคนในครอบครัว เขาจึงไม่จำเป็นต้องโยยหาความรักเหมือนตัวเอกหญิง นอกจากนี้การที่ตัวเอกหญิงฆ่าตัวตายนั้นเป็นเพราะ สภาพจิตใจของเธอที่ไม่เหมือนคนทั่วไป กล่าวคือ ตัวเอกหญิงมักมีอาการและพฤติกรรมที่อ่อนไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อเจอกับปัญหาเธอไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เธอจึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกแนวคิดของโรคซึมเศร้าในนวนิยาย *บ้านชนน* ให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงการดำเนินชีวิต ผู้ประพันธ์ได้สังเกตเห็นถึงปัญหาของโรคซึมเศร้าว่าจะกระทบต่อสภาพจิตใจคนไทยเป็นวงกว้างอย่างที่เผชิญอยู่ในสังคมปัจจุบัน ตรงตามแนวคิดในงานวิจัยของ ปาริชาติ เมืองขวา กมลนันธ์ คล่องดี และ สุรัชย์ เฉนียง (2563) ระบุว่า โรคซึมเศร้าเป็นเรื่องที่ควรให้ความตระหนักและเป็นเรื่องที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากโรคซึมเศร้าจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตแล้วยังส่งผลต่อสัมพันธภาพในสังคมตลอดจนโอกาสการฆ่าตัวตายสามารถเกิดขึ้นได้สูง การที่ผู้แต่งมองประเด็นปัญหาโรคซึมเศร้าเป็นปัญหาในสังคมที่ควรตระหนักและได้สื่อผ่านนวนิยายนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีทัศนะที่ลุ่มลึกในการมองเห็นปัญหาที่กระทบชีวิตและจิตใจผู้คนในสังคมภายนอก และในปัจจุบันมีผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

อีกทั้งตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* ยังมีปัญหาสุขภาพจิตและอาการทางจิตของผู้ป่วยซึมเศร้า สาเหตุอาการทางจิตของตัวเอกหญิงที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า ตรงตามแนวคิดนักวิชาการ คือ บัวแพน นันทพิสัย (อ้างถึงใน สาคร บุญเลิศ, 2525) และ มาโนช หล่อตระกูล (2557) วิเคราะห์ว่า สาเหตุอาการทางจิตของเหมือนแพร์เกิดจากผลกระทบจากความล้มเหลวของสังคม นับตั้งแต่การหย่า

ร้างของพ่อแม่ การที่พ่อเน้นวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้เหมือนแพร์เกิดปมด้อยแห่งความขาดพร่องโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้เหมือน แพร์เคยถูกรถชนและอยู่ในความหวาดกลัวคนแปลกหน้าจนมีอาการทางโรคประสาทอ่อน ๆ อาการทางจิตของตัวเอกหญิงมีสาเหตุจากการมีครอบครัวแตกแยกในวัยเด็ก ทำให้เธอรู้สึกด้อยค่ากว่าคนอื่นและสะสมปมในใจเหล่านี้ไว้ เมื่อตัวเอกหญิงโตขึ้นเธอจินตนาการอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา เธอจึงเร่งเร้าการสร้างบ้าน การแต่งงาน เธอจัดการทุกอย่างอยู่ฝ่ายเดียว จนคนรักของเธอรู้สึกเหมือนโดนผูกมัด ไม่มีอิสระในชีวิต คนรักของเธอทำร้ายจิตใจเธอด้วยการมีผู้หญิงคนอื่น เพราะเขายังอยากใช้ชีวิตอิสระ เมื่อตัวเอกหญิงทราบภายหลังว่าคนรักของเธอนอกใจและไม่ได้ทำตามเป้าหมายที่เธอวาดฝันไว้ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามักมีอาการ หดหู่ สะเทือนใจ ชอบอยู่คนเดียว

นอกจากนี้อาการป่วยโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง ตรงตามแนวคิดนักวิชาการ คือ เอ็มเดือน เนตรแถม (2541) และ วินัย รอบคอบ (2560) วิเคราะห์ว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีความคิดอัตโนมัติด้านลบ ซึ่งความคิดนี้เป็นผลจากความผิดพลาดของกระบวนการคิด ส่งผลให้บุคคลประมวลเรื่องราวผิดพลาดและสะสมเรื่อยมา เมื่อต้องประสบกับภาวะวิกฤต การประมวลผลที่ผิดพลาดจะกระตุ้นให้เกิดความคิดอัตโนมัติด้านลบ ส่งผลให้เกิดโรคซึมเศร้าตามมา ตัวเอกหญิงในบ้านชนนก็มีอาการของโรคซึมเศร้าเป็นเพราะเธอหมกมุ่นโลกในแง่ร้ายและมีความคิดด้านลบอยู่เสมอ ทั้งนี้ผู้ป่วยภาวะซึมเศร้ามักมีความรู้สึกสิ้นหวัง บุคคลนั้นจึงเลือกทางออกด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อจบปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้โรคซึมเศร้าทำให้สุขภาพจิตของผู้ป่วยถดถอยลง ตัวเอกหญิงในบ้านชนนก็มีภาวะของโรคซึมเศร้าเนื่องจากเธอผิดหวังกับชีวิตอย่างรุนแรง เธอจึงมีความคิดแง่ลบและมองโลกในแง่ร้ายอยู่เสมอ ความคิดแง่ลบของตัวเอกหญิงค่อย ๆ สั่งสมเรื่อยมาจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า

อนึ่ง จุดวิกฤตของผู้ป่วยซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่ตัวเอกหญิงแสดงออก ตรงตามนักวิชาการ คือ บัวแพน นันทพิสัย (อ้างถึงใน สาคร บุญเลิศ, 2525) และ ชนิกันต์ กุ้เกียรติ (2540) วิเคราะห์ว่า การฆ่าตัวตายของเหมือนแพร์เกิดจากการผิดหวังขั้นรุนแรงและไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพราะเหมือนแพร์ตั้งความหวังในชีวิตอย่างจริงจัง และความหวังในชีวิตของเธอนั้นก็ผูกมัดให้ชายคนรักเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งด้วย แต่เมื่อคนรักนอกใจทุกอย่างในชีวิตของเธอได้พังทลายลง เธอจึงจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตายซึ่งเป็นทางออกของปัญหา นวนิยายเรื่อง *บ้านชนน* ของกฤษณา อโศกสิน ได้นำเสนอแง่มุมของความรักที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดความสูญเสีย การทุ่มเทของเหมือนแพร์เป็นการลงทุนครั้งยิ่งใหญ่ เธอยึดความรักเป็นสรณะ เมื่อทุ่มเทมากจนเกินความพอดีย่อมมีแต่ผลเสีย ในที่สุดเหมือนแพร์ต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย เพราะผิดหวังและเสียใจขั้นรุนแรง อีกทั้งยัง

เป็นไปตามมุมมองของสุธิดา พลพิพัฒน์พงศ์ (2560) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีการแสดงออกของอารมณ์ที่รุนแรงเมื่อมีเหตุการณ์ที่ผิดหวังส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดความคิดฆ่าตัวตายได้

จากข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงพบว่า อัตราการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจาก คนในสังคมปัจจุบันมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลาย ๆ อย่าง จนในบางครั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ จนทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเครียดสะสม และความเครียดเหล่านั้นทวีเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นโรคซึมเศร้าในที่สุด

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง *บ้านขนนก* ของกฤษณา อโศกสิน: กลวิธีสื่อถึง “ผู้วายชนม์” ผ่านตัวเอกหญิงที่บอบช้ำทางใจ เป็นลักษณะของการจำลองชีวิตผู้ที่มีบาดแผลในใจเนื่องจากความผิดหวังจากครอบครัวที่แตกแยกทำให้สะสมกลายเป็นปมในใจ จนเธอมีความทะเยอทะยานใฝ่หาความอบอุ่นอยากมีครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ มีสมาชิกอยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตาพ่อแม่ลูก แต่ความใฝ่ฝันที่คาดหวังนั้นต้องพบกับความผิดหวังเนื่องจากคนรักของเธอไม่อาจที่จะเข้าใจบาดแผลที่ฝังลึกในจิตใจของเธอได้ เหมือนแพรจึงจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย นี่บ่งชี้ว่าตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* มีภาวะของโรคซึมเศร้าอย่างชัดเจน ทั้งนี้นวนิยาย *บ้านขนนก* ยังสอดแทรกให้ผู้อ่านมีสติคิดอย่างรอบคอบเมื่อประสบกับปัญหาและให้คติสอนใจเมื่อเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำองค์ความรู้และแนวคิดของโรคซึมเศร้าไปประกอบการวิจัยเชิงลึกในผู้หญิงวัยรุ่นซึ่งคล้ายคลึงกับนางเอกในงานวิจัยชิ้นนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำประเด็นของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะได้มีแนวคิดในการสังเกตอาการผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว และเห็นแนวทางที่หลากหลายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยฆ่าตัวตาย

บรรณานุกรม

- กฤษณา อโศกสิน. (2545). *บ้านชนบท* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดับเบิลเดย์.
- กอบกุล อิงคุทานนท์. (ม.ป.ป.). *ศัพท์ทางวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: อักษรฉัตร.
- ชนกานต์ ชัชวาลา. (2561). วาทกรรมของโรคจิตเวชที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย: การศึกษาผลงานของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 10(1), 204-228. สืบค้นจาก <http://www.tci-thaijo.org>
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2534). *คุณค่าและลักษณะเด่นของวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พ.ศ. 2325 – 2394* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541). *นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์*. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ธเนศ บรรทมสินธุ์ และ วิทยา ศักยาภินันท์. (2560). การศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ตามแนวพุทธจริยศาสตร์เถรวาท. *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 55*. (น. 668-675). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: ไทย. สืบค้นจาก <https://kukr.lib.ku.ac.th>
- นวมน ยูเด็น. (2535). *อัตวินิบาตกรรม ในนวนิยายไทยปี พ.ศ. 2520-2530* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th>
- นาทพร กัตถัญญ. (2549). *ครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th>
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล.. (2522). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2529). *แฉ่งวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่านไทย.
- บัวแพน นันทพิสัย. (2523). *เนื่องในวันที่ 8 มีนาคม-วันสตรีสากลภาพสะท้อนผู้หญิงที่เปลี่ยนไป*. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. หน้า 37-38.

- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล และ สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์. (2542). *การฆ่าตัวตาย: การสอบสวนหาสาเหตุและการป้องกัน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ Identity group.
- ปริญศ กิตติธีระศักดิ์. (2555). แนวโน้มและการคัดกรองผู้ที่มีพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 20(5), 468-477. สืบค้นจาก <https://li01.tcithaijo.org>
- ปริญนันท์ สละสวัสดิ์. (2546). ความชุกของภาวะซึมเศร้าและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในผู้ป่วยนอกโรคจิตเภทเรื้อรัง สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://cuir.car.chula.ac.th>.
- ปาริชาติ เมืองขวา กมลนัทร คล่องดี และ สุรัชย์ เฉนียง. (2563). ภาวะซึมเศร้าในนักศึกษาไทย: บทบาทที่สำคัญสำหรับสถาบันการศึกษา. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 21(41), 104-116. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org>.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). *สลด! หนุ่ม นศ.มหาวิทยาลัยดังหาคู่ใหญ่โพสต์เฟซบุ๊กฆ่าตัวตายในห้องน้ำใต้หอพัก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2564. จาก <https://mgronline.com>
- พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ. (2523). *ลักษณะขัดแย้งและความขัดแย้งในพระราชานิพนธ์บทละครนอกในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาโนช หล่อตระกูล. (2557). *โรคซึมเศร้าโดยละเอียด*. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2565 จาก <https://med.mahidol.ac.th>.
- มาริสสา สำลี. (2550). *ตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย พ.ศ. 2525 – 2548* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา มุสิโก. (2541). *วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายของศรีฟ้า ลดาวัลย์* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วาสนา ศรีรักษ์. (2542). *ความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th>
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมชาติ.

- วินัย รอบคอบ. (2560). ภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมการดื่มสุราและความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายของวัยรุ่น (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th>.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา)* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สิริภพ แก้วมาก. (2558). *การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายในสื่อบันเทิงไทย* (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สาคร บุญเลิศ. (2525). วิเคราะห์นวนิยายของกฤษณา อโศกสิน (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th>.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2537). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สารานุกรมเสรี. (2563). *กฤษณา อโศกสิน (รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2563. จาก <https://th.wikipedia.org>
- สุกัญญา รักรัชชิจกุล. (2556). ภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 58(4), 359-370. สืบค้นจาก <http://www.psychiatry.or.th>
- สุดาพร สถิตยुทธการ. (2561). อาการซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภท: ประเด็นสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 30(3), 1-13. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org>.
- สุทธนันท์ ชุนแจ่ม. (2551). *การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th>.
- สุธิดา พลพิพัฒน์พงศ์. (2560). *ความคิดฆ่าตัวตายในวัยรุ่นและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง* (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th>.

สุนิย์รัตน์ ลิมนวิวิธ. (2547). *วาทกรรมในข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทย* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก
<http://cuir.car.chula.ac.th>

สุรีย์ ทองสมาน. (2542). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทละครโทรทัศน์กับนวนิยาย* (วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

sanook. (2563). *ทำความรู้จัก "โรคซึมเศร้า" และวิธีการดูแลฟื้นฟูจิตใจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 26
กันยายน 2563. จาก <https://www.sanook.com/health>

ภาคผนวก

แบบตอบรับบทความลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
124/1 ถนนสงขลาวิทยอด ถนน ๑๖๖ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช 80110 โทร. 0-7577-0136-7 โทรสาร 0-7553-8031
SOUTHERN COLLEGE OF TECHNOLOGY
124/1 Thungsong-Huayyod RD., Thiwang,Thungsong,Nakhon Si Thammarat 80110 Tel. 0-7577-0136-7 Fax 0-7553-8031

ที่ วทต.๑๙๔ /๒๕๖๕

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับบทความลงตีพิมพ์ในวารสารเทคโนโลยีภาคใต้

เรียน คุณณัฏฐา หมดอาดำ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง “โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความไม่ฝันในบ้าน
ชนบท ของ ภูษณา อโศกสิน” โดยมี ณัฏฐา หมดอาดำ และ วรณณะ หนูหมื่น เป็นผู้นิพนธ์ เพื่อลงตีพิมพ์
ในวารสารเทคโนโลยีภาคใต้ นั้น

กองบรรณาธิการ ขอแจ้งให้ทราบว่าบทความของท่านได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ
(Peer Review) และได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-
มิถุนายน ๒๕๖๖ นี้ในวารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
(TCI) ได้รับการจัดให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ ๑ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และฐานข้อมูล ASEAN
Citation Index (ACI)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิตยศรี แสงเดือน)

บรรณาธิการวารสารเทคโนโลยีภาคใต้

กองบรรณาธิการ

โทรศัพท์ ๐-๗๕๗๗-๐๑๓๖-๗ ต่อ ๑๔๑

โทรสาร ๐-๗๕๕๓-๘๐๓๑

การเผยแพร่บทความ

https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/

โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันในบ้านชนน
ของ กฤษณา อโศกสิน
Depression and Trauma Vented through Dreams in Krisna
Asoksin's *Baan Khon Nok*

ณัฏฐา หมดอาต้ำ*

สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วรรณนะ หนูหมื่น

สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 *moo_giftanak@hotmail.com

Yanna Mad-a-dam

Program of Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla
 University.

Wanna Numun

Program of Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla
 University.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันใน**บ้านชนน** ของ กฤษณา อโศกสิน โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ นวนิยาย**บ้านชนน** ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า บาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่ระบายผ่านความฝันมี 3 ประเด็น คือ 1. ความฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ 2. ความฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า และ 3. ความฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า ความฝันของตัวเอกหญิงเกิดจากบมในใจเรื่องการผิดหวังจากครอบครัวในอดีตทำให้ตัวเอกหญิงต้องไฝหาและเติมเต็มความรักให้กับตนเองเพื่อชดเชยบาดแผลทางใจ ตัวเอกหญิงจึงเลือกสร้างครอบครัวกับชายคนรัก แต่ชายคนรักกลับไม่เข้าใจถึงความฝันของตัวเอกหญิงทำให้เธอต้องมึจุดจบในชีวิตคือการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้การศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน**บ้านชนน** สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นคติเตือนใจต่อการใช้ชีวิตประจำวัน กล่าวคือ เมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่ควรแก้ไขปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อีกทั้งการอ่านนวนิยาย**บ้านชนน**นี้ยังได้รับประสบการณ์ของผู้ที่มีโรคซึมเศร้าและทำให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตของผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากขึ้น

คำสำคัญ : บาดแผลทางใจ ความฝัน บ้านชนน โรคซึมเศร้า

Abstract

The objectives of this study were to explore depression and trauma vented through dreams in Krisna Asoksin's novel "*Baan Khon Nok*" written in 1978, hence the scope of the study. To conduct the study, a documentary study method was employed, and research results were presented in a descriptive and analytical form. The results showed that the female protagonist's trauma is vented through dreams concerning three aspects: dreams that indicate the beginning of mental wounds and trauma, dreams that indicate an entry into depression, and dreams that indicate the end of life from depression. The female protagonist's dreams are rooted in the heart of a family disappointment in the past, consequently forcing her to seek and fulfill her love to compensate for her trauma. She chooses to build a family with a man she loves, but he does not follow her dreams, causing her to have an end in her life – suicide. In addition to the results, this novel can be used as a reminder for daily life. That is to say, when faced with problems, one should not solve them by suicide. Moreover, the novel enables readers to learn from the experience of those with depression and gain a better understanding of their lives.

Keywords: depression dream trauma vented *Baan Khon Nok*

บทนำ

โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทยปัจจุบัน เนื่องจากคนในสังคมไทยป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งโรคซึมเศร้าเป็นโรคที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตมาก สาเหตุของโรคซึมเศร้าเกิดจากหน้าที่การงาน สังคมรอบข้าง ครอบครัว หรือปัญหาในชีวิตทำให้เกิดความเครียดสะสม ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามักมีอาการเบื่อหน่าย ท้อแท้ นอนไม่หลับ รู้สึกไม่มีคุณค่าในตัวเอง อยากตาย และพยายามฆ่าตัวตาย วิตกกังวลตลอดเวลา (Department of Mental Health, 2019) ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* มีลักษณะของโรคซึมเศร้าคือ เธอรู้สึกไม่มีคุณค่าในตัวเอง เนื่องจาก พ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันทำให้เธอไม่มีที่พึ่งพิง เมื่อเธอมีปัญหาเข้ามาในชีวิต เธอมักจะแก้ปัญหาด้วยตัวเองและรู้สึกวิตกกังวลกับปัญหาตลอดเวลา จนในที่สุดเธอหาทางออกของปัญหาไม่ได้ เธอเริ่มรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย ลึกลับ ในที่สุดเธอก็เลือกจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

นวนิยาย *บ้านขนนก* ของ กฤษณา อโศกสิน ได้กล่าวถึงโรคซึมเศร้าไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 นับเป็นระยะเวลา 43 ปีจนถึงปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ. 2564 นวนิยาย *บ้านขนนก* เป็นนวนิยายที่มีความล้ำสมัยมากในประเด็นของโรคซึมเศร้า ซึ่งในสมัยนั้นโรคซึมเศร่ายังไม่เป็นที่รู้จักของผู้คน เมื่อมีผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร่าก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ป่วยและดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกวิธี อีกทั้งผู้แต่งไม่ได้อ้างอิงหลักการของโรคซึมเศร้าแบบแพทย์วินิจฉัย หากเปรียบเทียบโรคซึมเศร้าในนวนิยาย *บ้านขนนก* กับหลักการแพทย์ในปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่าผู้แต่งนวนิยายประพันธ์ได้อย่างน่าสนใจและชวนให้ผู้อ่านติดตามเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ชื่อว่า “เหมือนแพร” เป็นหนึ่งในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าคือ เธอมีความคิดแง่ลบในทุก ๆ เรื่อง ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เธอมักมองโลกในแง่ร้ายตลอดเวลาจนทำให้เธอรู้สึกด้อยค่าในตัวเอง อีกทั้งเธอมีอาการแปรปรวน มีความคิดที่สับสน ไม่มีใครสามารถเข้าใจถึงความต้องการของเธอได้ และเธอมักเลือกแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อหาทางออกของปัญหาไม่ได้เธอก็เลือกใช้วิธีการฆ่าตัวตายอันเป็นการสิ้นสุดของ

ปัญหา ครอบครัวของเหมือนแพรเป็นครอบครัวแตกแยกคือ พ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอขาดความรักความอบอุ่น เธอจึงตั้งความหวังในการสร้างครอบครัวขึ้นมาพร้อมกับชายคนรักชื่อว่า “พัดโบก” ตัวเอกหญิงมักแสดงอารมณ์โดยการฟ้องเพื่อหวังว่าครอบครัวของเธอจะอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ ดั่งนั้นตัวเอกหญิงจึงพยายามทำให้ความฝันของเธอสำเร็จตามเป้าประสงค์ แต่เมื่อชายคนรักของเธอไม่ได้เข้าใจถึงบาดแผลที่ฝังลึกในใจของตัวเอกหญิง ทำให้ความหวังในการสร้างครอบครัวของตัวเอกหญิงสลายลง ตัวเอกหญิงจึงไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาในชีวิตได้ จึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้เลือก “โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน *บ้านขนนก* ของ กฤษณา อโศกสิน” เป็นข้อมูลการวิจัย เนื่องจากผู้แต่งมีทฤษฎะที่ลุ่มลึกในการประพันธ์นวนิยายประเด็นของโรคซึมเศร้า อีกทั้งผู้แต่งมีศิลปะการประพันธ์โดยใช้ภาษาได้อย่างน่าสนใจ เช่น บทบรรยายที่แสดงถึงความฝันของตัวเอกหญิงในการตั้งความหวังต่อชายคนรัก เรื่องการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเพื่อชดเชยปมในใจที่ผิดหวังในอดีตซึ่งตัวเอกหญิงเก็บซ่อนความรู้สึกจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า “ความรู้สึกอบอุ่นอย่างไม่เคยเกิดมาก่อนเลยกับชายใด ไหลรินเข้ามาในอารมณ์หลอน ทำให้แสงแดดดูเยือกเย็นกว่าทุกวัน ทุกสิ่งทุกอย่างบนถนนหนทางช่างเต็มตื่นปิติและชื่นฉ่ำ ไม่แห้งแล้งเหมือนเคย หลอนนี่ก็อยากจะตั้งรั้งความเป็นตัวของตัวเองกลับมาบ้าง แต่ไม่สำเร็จ มันเคล็ดไปกับเขาอย่างไม่เหลือवल้ง” (Asoksin, 2002) และ “ความรู้สึกที่เหมือนสายธารสะอาดยังคงไหลรินเข้ามาในหัวใจอย่างไม่รู้จบเหมือนแพรคิดว่ามันน่าจะเต็มจนล้นแล้วด้วยซ้ำ แต่มันก็ยังคงทยอยไหลเข้ามาเรื่อย ๆ” (Asoksin, 2002)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน *บ้านขนนก* ของ กฤษณา อโศกสิน” เพื่อให้เข้าใจความคิดของคนในสังคมที่ประสบปัญหาในชีวิตและไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ ทำให้คนเหล่านั้นเก็บซ่อนความรู้สึกจนกลายเป็นบาดแผลทางใจ ส่งผลให้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า

และต้องจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย ดังพฤติกรรมของเหมือนแพรว ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* เป็นตัวอย่างให้เห็นในสังคมได้ตระหนักถึงเรื่องปัญหาการหย่าร้างและการไม่เข้าใจถึงความรู้สึกของลูกทำให้เกิดปมในใจที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกอารมณ์และจิตใจทำให้ต้องแก้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อีกทั้งให้คนในสังคมรู้จักโรคซึมเศร้า รู้ถึงผลกระทบของโรคซึมเศร้า และเข้าใจผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากขึ้น นอกจากนี้ผู้แต่งนวนิยาย *บ้านชนน* ยังทำลายผู้อ่านด้วยการใช้ภาษาที่มีสัญลักษณ์ในการตีความเพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจ เช่น ชื่อเรื่องบ้านชนนเป็นการแสดงให้เห็นถึงครอบครัวที่ล้มเหลวไม่มีความมั่นคงเหมือนชนนที่ปลิวล่องลอยไปมา ชื่อตัวละครเหมือนแพรวเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นตัวของตัวเองของตัวเอกหญิงเหมือนผ้าแพรวที่มีความสิ้น หากใครมาจับต้องก็ปลิวไปมาอย่างไม่มีรูปทรง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความใฝ่ฝันใน *บ้านชนน* ของ กฤษณา อโศกสิน

บททวนวรรณกรรม

โรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาทางสุขภาพจิตและเป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ชีวิตประจำวัน Stithyudhakarn (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่อง **อาการซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภท: ประเด็นสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล** พบว่า ผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้ามักแสดงสภาพของความรู้สึกและอารมณ์ในแง่ลบ มีความคิดในทางลบต่อตนเอง ท้อแท้ เบื่อหน่าย นอนไม่หลับ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาและลงโทษตัวเอง มีความคิดในการฆ่าตัวตาย ทั้งนี้โรคซึมเศร้าเป็นสาเหตุหลักสู่พฤติกรรมกรฆ่าตัวตายที่สูงอย่างต่อเนื่อง อาการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

นอกจากนี้โรคซึมเศร้าสามารถเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง เกิดจากชีวิตที่ผิดพลาดในอดีต ดังเหมือนแพรว ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* ที่ผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ของเธอเนื่องจากพ่อและแม่แยกทางกันทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอจึงไร้ที่พึ่งพิง เธอใช้ชีวิตด้วยตัวคนเดียวมาตลอดและเด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจที่เธอเลือก อีกทั้งเธอผิดหวังจากคนรักที่ไม่สามารถพาเธอไปถึงความใฝ่ฝันที่เธออยากจะมีครอบครัวอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงเกิดอาการทางจิตจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตแพทย์คือ Jatchavala (2018) เรื่อง **วาทกรรมของโรคจิตเวชที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย : การศึกษาผลงานของ ปิยะพร คักดีเกษม** พบว่า โรคจิตเวชเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง ดังตัวละครหญิงจากเรื่อง *ลำน่านในลมหนาว* ที่สูญเสียบิดามารดาจากอุบัติเหตุจนกลายเป็นคนที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่เชื่อฟังผู้ใดทั้งสิ้นและจากนวนิยายเรื่อง *ดอกไม้ในป่าหนาว* หลังจากที่เขารู้สึกผิดจากคนรัก ทำให้เขาผิดหวังในชีวิตจนได้ละทิ้งการเรียนและสนุกกับการใช้ชีวิต ชนกานต์ ชัชวาลา ได้อธิบายว่าอาการของตัวละครดังกล่าวมีอาการของ “suicide syndrome” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโรคซึมเศร้า

นอกจากนี้มีสถิติการฆ่าตัวตายจากโรคซึมเศร้า โดย Diawkee (2019) พบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีคนไทยฆ่าตัวตายประมาณ 40,000 ราย การฆ่าตัวตายสำเร็จอยู่ที่ประมาณ 340 รายต่อเดือน สาเหตุส่วนใหญ่ของการฆ่าตัวตาย คือ โรคซึมเศร้า โรคไบโพลาร์ ซึ่งโรคทางอารมณ์เหล่านี้ให้ความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายมากขึ้นถึง 20 เท่าเทียบกับคนทั่วไป

ความฝัน/ความใฝ่ฝันกับการแสดงออกจากรวมถึงกบด

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนน* มีปมในชีวิต เรื่องการผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ เนื่องจากพ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเด็กทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ ตัวเอกหญิงจึงโยยหาความรักมาโดย

ตลอด จนกระทั่งเมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอจึงคาดหวังต่อชายคนรักให้เขาเป็นส่วนเติมเต็มในชีวิตที่เธอขาดพร่องไป ตัวเอกหญิงจึงตั้งความใฝ่ฝันในการสร้างครอบครัวกับชายคนรักให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ แต่เมื่อชายคนรักไม่สามารถชดเชยปมในใจของตัวเอกหญิงได้ ตัวเอกหญิงจึงแสดงพฤติกรรมโดยการระบายความแค้นที่มีอยู่ในใจออกมาทั้งหมดจนสุดท้ายทำให้เธอต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Srirak (1999) เรื่อง **ความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย** พบว่าสาเหตุการตายของตัวละครเอกที่สำคัญมี 2 ประการ ได้แก่ สาเหตุจากพฤติกรรมการขาดสติของตัวละครเอกที่หลงใหลความงามของตัวละครเอกอีกฝ่ายและอีกสาเหตุคือ การที่พ่อแม่เข้ามาบีบบังคับในชีวิตของลูก ทำให้ลูกไม่สมหวังเรื่องความรักและนำไปสู่ความตายในเวลาต่อมา

พฤติกรรมของเหมือนแพรนี้สอดคล้องกับนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ได้อธิบายว่าตัวเอกหญิงพยายามซ่อนปมชีวิตไว้ในใจและแสดงพฤติกรรมออกด้วยการแต่งตัวที่ทันสมัย แสดงกริยาอ่อนหวานขึ้นบาน เพื่อปกปิดปมในใจที่เกิดขึ้นในอดีต อีกทั้งการที่ตัวเอกหญิงขาดความรักความอบอุ่นและเธอต้องเติมเต็มสิ่งที่เธอขาดหายในชีวิตนั้นทำให้เธอมีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือ เธอจึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

บ้านชนบทแสดงทนายนะของโรคซึมเศร้า

นวนิยาย**บ้านชนบท**ชี้ทนายนะของตัวเอกหญิงที่เป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Yuden (1991) เรื่อง **อัตวินิบาตกรรมในนวนิยายไทยปี พ.ศ. 2520 – 2530** พบว่า การประกอบอัตวินิบาตกรรมของตัวละครเอกเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการอบรมเลี้ยงดูและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เป็นปมในจิตใจช่วงวัยเด็กที่สะสมจนกลายเป็นโรคซึมเศร้าทำให้ตัวละครเอกเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

บ้านชนบท เป็นหนึ่งในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 เป็นนวนิยายเรื่องเดียวที่ประพันธ์ให้ตัวเอกหญิงฆ่าตัวตาย เนื่องด้วยปมในใจที่ได้รับผลกระทบจากครอบครัว และที่สำคัญอย่างยิ่งคือความบอบช้ำทางใจเพราะผิดหวังจากชายคนรักที่นอกใจและทำลายความเชื่อมั่นในความหวังที่จะสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์พร้อม ทั้งนี้ผู้แต่งได้กำหนดสร้างตัวเอกหญิงให้มีโรคซึมเศร้าภายในจิตใจ เมื่อเผชิญปัญหาในชีวิตตัวเอกหญิงไม่สามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ตัวเอกหญิงได้เลือกทางออกของปัญหาที่ทำร้ายจิตใจของเธอด้วยการฆ่าตัวตาย นวนิยายเรื่อง **บ้านชนบท** นี้ ผู้แต่งได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์จากหนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร ผู้แต่งจึงนำเรื่องราวประวัติของคุณเกล็ดแก้ว กิติบุตร เป็นต้นแบบในการประพันธ์ ที่สะท้อนความจริงในสังคมให้ผู้อ่านเห็นถึงปมปัญหาของชีวิตมนุษย์ที่ได้รับบาดเจ็บฝังใจมาจากปัญหาครอบครัวที่แตกแยก ความขาดพร่องในชีวิตที่โหยหาความรักเพื่อชดเชยปมในใจ อันเป็นต้นเหตุของการตั้งความฝันที่จะสร้างครอบครัว แต่ในที่สุดความฝันทั้งหมดก็พังทลายลง เพราะฝ่ายชายไม่เข้าใจบาดแผลที่ฝังลึกในใจของตัวเอกหญิง ตัวเอกหญิงจึงเลือกจุดจบในชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อยุติปัญหาและบาดแผลฝังใจทั้งหมดที่เกิดขึ้นในอดีต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันของตัวเอกหญิงในนวนิยาย**บ้านชนบท** ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 ผู้แต่งคือ กฤษณา อโศกสิน

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ต่อไปนี้
  - 1.1. บทบรรยาย
  - 1.2. บทสนทนา
2. ขอบเขตประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

- 2.1. สาเหตุโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง
- 2.2. พฤติกรรมโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง
- 2.3. โรคซึมเศร้าที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายของตัวเอกหญิง
3. เวลาในการจัดการข้อมูล ดังนี้
  - 3.1. รวบรวมข้อมูลในประเด็นดังกล่าว 1 เดือน
  - 3.2. วิเคราะห์ข้อมูล 2 เดือน
  - 3.3. สรุปผลและอภิปรายผล 1 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในประเด็นโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความเฝื่อนใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน ใช้แนวคิดเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดโรคซึมเศร้าทางการแพทย์
2. แนวคิดโรคซึมเศร้าที่ปรากฏในงานวรรณกรรม

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าและเสนอผลการวิจัยในรูปการพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นรวบรวมข้อมูล** สืบค้นและรวบรวมข้อมูลนวนิยายเรื่อง *บ้านชนบท* พ.ศ. 2545 ของ กฤษณา อโศกสิน คัดเลือกเนื้อหาที่มีประเด็นของโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่ระบายผ่านความเฝื่อน จากนั้นรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาในสังคมและแนวคิดจิตวิทยาที่สื่อผ่านการแพทย์และงานวรรณกรรม

2. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล** ศึกษาและวิเคราะห์ตีความข้อมูลจากนวนิยาย *บ้านชนบท* ที่แสดงให้เห็นถึงโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงจากบทบรรยายและบทสนทนา

3. **ขั้นสรุปและอภิปรายผล** สรุปผลการศึกษาทั้งด้านการวิเคราะห์ ตีความโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทาง

ใจที่ระบายผ่านความเฝื่อนใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยสามารถแบ่งประเด็นความเฝื่อนที่ตัวเอกหญิงแสดงพฤติกรรมของโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. ความเฝื่อนที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ
  2. ความเฝื่อนที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า
  3. ความเฝื่อนที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า
- ผลการศึกษามีดังนี้

1. **ความเฝื่อนที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ**

ช่วงเวลา

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* ชื่อว่า “เหมือนแพร” เธอมีปมในใจคือพ่อแม่หย่าร้างกันในขณะที่เธออายุ 3 ขวบ เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สภาพจิตใจของตัวเอกหญิงโยเยหาความรักความอบอุ่นมาก ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“...เมื่อเหมือนแพรได้สามขวบ
หล่อนกับนายมนต์ก็แยกทางกันเดิน”
(Asoksin, 2002)

เหตุการณ์จากบทบรรยายข้างต้นเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ตัวเอกหญิงเฝื่อนอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเป็นของตัวเอง หลังจากที่พ่อแม่ของเธอหย่าร้างกัน เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอไม่เคยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อและแม่ของเธอ ทำให้เธอเป็นผู้ที่โยเยหาความรักอย่างรุนแรง จนตัวเอกหญิงเก็บซ่อนความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ในใจคนเดียว เป็นที่มาของโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับผลงานของจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) และ Stithyudhakarn (2018) กล่าวว่า โรคซึมเศร้าเกิดจากการผิดหวังในอดีต ผู้ป่วยโรค

ซีมเศร้ามักแสดงพฤติกรรมสั่นไหวกับชีวิต รู้สึกว่าตนเอง
ไม่มีคุณค่า และมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย

“พ่อของเหมือนแพรแต่งงาน
ใหม่ มีลูกกับเมียใหม่อีกสี่คน เป็นชาย
สามหญิงหนึ่ง มีบ้านเป็นส่วนสัด อยู่
ด้วยกันอย่างเรียบร้อย” (Asoksin,
2002)

เหตุการณ์จากบทบรรยายข้างต้น ทำให้ตัวเอก
หญิงเกิดปมในใจเรื่องความรักความอบอุ่นจากพ่อ ปมใน
ใจนี้จึงเป็นสาเหตุของความเจ็บปวด การที่ตัวเอกหญิงไม่ได้
รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่ออย่างเต็มที่ ตัวเอกหญิงจึง
ใฝ่หาความรักจากชายที่เธอเลือกพร้อมกับสร้างครอบครัว
ที่อบอุ่นไปพร้อมกัน การที่เธอเลือกชายคนรักให้มาทำ
หน้าที่หัวหน้าครอบครัวนั้น เพื่อเป็นการชดเชย ลบล้าง
แผลในใจในอดีตของเธอที่พ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกัน

“ในวัยเยาว์ เหมือนแพรถูกส่ง
เข้าโรงเรียนประจำตั้งแต่หกขวบและใช้
ชีวิตอยู่กับโรงเรียนเรื่อยมาจนโต...”
(Asoksin, 2002)

นอกจากที่ครอบครัวของตัวเอกหญิงแตกแยก
แล้วนั้น ตัวเอกหญิงต้องไปอยู่โรงเรียนประจำ ซึ่งเป็น
สถานที่ที่ถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้ ตัว
เอกหญิงจึงสะสมความเจ็บปวดมากขึ้น

ช่วงเวลาจากบทบรรยายข้างต้นทั้งหมด แสดง
ให้เห็นถึงสาเหตุความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิง ทำให้
ตัวเอกหญิงมีภาวะของโรคซีมเศร้าเป็นผลให้เธอเจ็บปวด
และระบายนารมณ์และความรู้สึกผ่านความใฝ่ฝัน

สัญลักษณ์

กฤษณา อโศกสิน ผู้แตงนวนิยายบ้านชนนก็ได้
สอดแทรกสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความฝันของตัวเอกหญิงผ่าน
บทบรรยายและบทสนทนา ดังต่อไปนี้

“แม่คะ การให้มีหลายอย่างนะ
คะแม่ ให้ทางวัตถุกับให้ทางจิตใจ”
(Asoksin, 2002)

จากบทสนทนาดังกล่าวตัวเอกหญิงพูดคุยกับแม่
ของเธอถึงเรื่องการให้ความรักความอบอุ่นจากพ่อ โดยใช้
สัญลักษณ์คือวัตถุซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนความรักความ
อบอุ่นที่พ่อพยายามชดเชยให้กับตัวเอกหญิง

“ดูเหมือนเขาจะไม่ค่อยจริงจัง
กับใครนัก อาจจะเป็นเพราะรู้ตัวว่าชีวิต
เขาแขวนอยู่กับเส้นด้ายผ้าซีกอย่างว่า”
(Asoksin, 2002)

บทสนทนาที่เหมือนแพรคุยกับแม่ของเธอ
ดังกล่าว มีการใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบกับชีวิตของคนรัก
เหมือนแพรชื่อว่า “พัดโบก” ว่ามีชีวิตอยู่บนเส้นด้ายผ้าซีก
ซึ่งมีนัยยะว่าคนรักของเหมือนแพรมีชีวิตที่ไม่มั่นคง
ตัวละคร

ความเจ็บปวดของตัวเอกหญิงมีสาเหตุมาจาก
สภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพ่อ
และแม่ของเธอ เพราะพ่อและแม่ของเธอแยกทางกันทำให้
ตัวเอกหญิงโหยหาความรักและมีปมด้อยติดอยู่ในใจตลอด
มา ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เขาให้อะไรแพรมากกว่าลูก
คนไหนทั้งหมด แม่แต่กับบายบายหมาย”
(Asoksin, 2002)

พ่อของตัวเอกหญิงพยายามชดเชยความรักโดย
การหาสิ่งของวัตถุต่าง ๆ มาให้ตามที่ตัวเอกหญิงต้องการ
แต่ตัวเอกหญิงไม่ได้ต้องการสิ่งของและวัตถุ เธอต้องการ
ความรักและการดูแลเอาใจใส่จากพ่อกว่า ยิ่งพ่อของ
เธอให้สิ่งของกับเธอมากเท่าไร ยิ่งเป็นการเพิ่มแผลในใจ
ให้กับเธอมากเท่านั้น

“พจนานพ ดูอย่างตามอก
ตามใจ หล่อนไม่เคยขัดแย้งลูกเลย ไม่
ว่าเหมือนแพรจะเอ๋ยปากต้องการสิ่งใด
พจนานพเห็นด้วยทุกครั้ง แม่ในเรื่องที่ไม่
เห็นด้วย” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว แม่ของตัวเอกหญิง
ชดเชยความรักให้โดยการตามใจทุกอย่าง จนทำให้ตัวเอก

หญิงไม่สามารถแยกแยะในสิ่งที่เหมาะสมได้ ตัวเอกหญิงจึงตัดสินใจและลงมือทำตามความคิดของตนเอง การที่แม่ของตัวเอกหญิงไม่เคยขัดใจเลยนั้น เป็นผลให้ตัวเอกหญิงมีภาวะของโรคซึมเศร้าและมีความเก็บกดไวในใจ การตามใจของแม่ตัวเอกหญิงเป็นที่มาให้ตัวเอกหญิงไม่เคยได้รับคำปรึกษาที่เหมาะสมหรือได้รับความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ทำให้ตัวเอกหญิงค่อย ๆ สะสมความเก็บกดจนนำไปสู่การเป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Yuden (1991) ที่กล่าวว่า ปมในชีวิตของเหมือนแพร์เกิดจากการอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เป็นปมที่สะสมมาตั้งแต่ในอดีตจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า

2. ความไม่ไฝ่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า

ช่วงเวลา

ตัวเอกหญิงมีปมในใจเรื่องการขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว เนื่องจากเธอมีสภาพครอบครัวที่แตกแยก ตัวเอกหญิงจึงตั้งความหวังความฝันที่จะสร้างครอบครัวขึ้นมาใหม่กับชายคนรัก แต่เมื่อชายคนรักไม่เข้าใจจุดประสงค์ของตัวเอกหญิง ทำให้ความหวังความฝันของตัวเอกหญิงพังทลายลง ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เหมือนแพร์ปล่อยใจตนเองให้
เดินลึกลงล้าเข้าไปอย่างไม่อาจตัด
ทวนได้ แล้วแขนเขาก็เลื่อนจากมือมา
โอบเอวหล่อน” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้นเห็นได้ว่าตัวเอกหญิงมีความรู้สึกหวั่นไหวกับคนรัก อันเนื่องมาจากเธอไม่เคยได้รับความรักจากครอบครัว เมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอต้องเติมเต็มความรักให้กับตัวเอง

“เหมือนแพร์คล่องแขนเขา
คล้ายหนาวเต็มที ชีวิตที่เคยเป็นของ
ตนเองทั้งหมดตลอดมานั้น บัดนี้กลับ
กลายเป็นส่วนหนึ่งของเขาไปเสียแล้ว”
(Asoksin, 2002)

บทบรรยายข้างต้นแสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวเอกหญิงผู้ที่ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว เมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอจึงทุ่มเทความรักให้กับชายที่เธอเลือกอย่างหมดหัวใจเพื่อชดเชยปมในใจตอนวัยเด็กอันเนื่องมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก

สัญลักษณ์

ผู้ประพันธ์เลือกใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิงทำให้เธอมีพฤติกรรมของโรคซึมเศร้า โดยนำเสนอผ่านบทบรรยายและบทสนทนาดังต่อไปนี้

“เหมือนแพร์อยากมีบ้านเล็ก
ๆ สักหลัง ข้อสำคัญ ในบ้านนั้นจะมีเขา
และลูกเล็ก ๆ หล่อนฝันถึงครอบครัวที่
อบอุ่น” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวแสดงให้เห็นความไฝ่ฝันของตัวเอกหญิงที่อยากจะมีบ้าน ซึ่งบ้านในความฝันของตัวเอกหญิงไม่เพียงแต่เป็นตัวอาคาร แต่หมายถึงความมั่นคง ความหนักแน่นของครอบครัวที่จะไม่มีวันแตกแยก การที่ตัวเอกหญิงไม่ยอมมีครอบครัวแตกแยกนั้น เนื่องจากเธอมีความบอบช้ำในใจกับเหตุการณ์ในครอบครัววัยเด็กของเธอที่มีบ้านหรือครอบครัวไม่อบอุ่น

“พัดโบกเหมือนสายน้ำที่ไหลไปเรื่อย ๆ
แม้เขาจะบอกว่าเขารักหล่อนเหลือเกิน
เพียงใด และเหมือนแพร์จะซาบซึ้งใน
ความรักอันอ่อนหวานของเขาเพียงใด
แต่โดยส่วนลึกแล้ว น่าแปลกเหลือเกินที่
หล่อนไม่สามารถทำให้เชื่อเขาได้เต็ม
เปี่ยม” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของพัดโบกว่าเหมือนสายน้ำ เป็นเพราะเขา

ใช้ชีวิตอย่างไม่มีเป้าหมาย ใช้ชีวิตให้ผ่านไปในแต่ละวันทำให้ไม่สามารถย้อนกลับมาในอดีตได้ เช่นเดียวกับสายน้ำที่ไหลไปและไม่อาจจะหวนคืนกลับมาที่เดิมได้

ลักษณะนิสัยของพัตโบกมีผลกระทบต่อชีวิตเหมือนแพร์คือ พัทโบกเป็นคนที่ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ไม่มีความมั่นคง ไม่มีความแน่นอนในตัวเอง ทำให้เขาไม่สามารถทำสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการได้ เพราะสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการคือ ความมั่นคงในชีวิต การมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา

ตัวละคร

ความใฝ่ฝันของตัวเอกหญิงคือการอยากมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงตั้งความหวังไว้กับชายที่เธอเลือก เธอจึงทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้ความฝันของเธอเป็นจริง แต่ชายคนรักของเธอนั้นกลับไม่เข้าใจถึงความฝันของเธอ เขาจึงไม่มีความจริงจังในชีวิตเหมือนตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงต้องผิดหวังในหลาย ๆ ครั้ง จนเธอสะสมความเครียดและระบายออกมาผ่านความใฝ่ฝันดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เหมือนแพร์ยืนดูจนรถคันนั้น
เคลื่อนออกจากที่ มีเงาของคนสี่คนอยู่
ข้างใน เงาของพ่อกับลูก” (Asoksin,
2002)

จากบทบรรยายข้างต้นเป็นการบรรยายถึงภาพความอบอุ่นของครอบครัวพัตโบก ซึ่งมีเงาของคน 4 คน ได้แก่ พ่อ พี่ชาย น้องชายของพัตโบก และพัตโบก เมื่อตัวเอกหญิงเห็นเงาของคน 4 คนแล้ว ตัวเอกหญิงอยากจะสร้างครอบครัวที่อบอุ่นเช่นเดียวกับครอบครัวของพัตโบกบ้าง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความฝันของตัวเอกหญิงที่อยากจะมีความอบอุ่น มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา เพราะการมีครอบครัวที่อบอุ่นเป็นความฝันอันสูงสุดของตัวเอกหญิง เนื่องจากแผลในใจของเธอคือการมีครอบครัวที่แตกแยก

“เหมือนแพร์นั่งอยู่บนเก้าอี้
แถวที่สอง ใกล้ ๆ มีพัตโบก หล่อนคอย
ชำเลืองดูเขาด้วยอยากหยั่งความรู้สึก
อยากรู้ว่าเขากระหายใคร่จะเป็นกิริติ
บ้างหรือไม่ แต่เขาดูเฉยเมย”
(Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวเป็นฉากที่ตัวเอกหญิงไปร่วมงานแต่งงานของน้องสาวต่างมารดาของเธอ น้องสาวต่างมารดาของเธอสมรสกับกิริติ ขณะนั้นคู่บ่าวสาวกำลังรดน้ำสังข์ ตัวเอกหญิงมองคู่บ่าวสาวรดน้ำและใฝ่ฝันอยากจะมีงานแต่งงานของตัวเองบ้าง ตัวเอกหญิงจึงสังเกตพฤติกรรมของชายคนรักว่าอยากจะทำงานบ้างหรือไม่ แต่เขาก็ไม่โยนหาเรื่องการแต่งงานเช่นเดียวกับเธอ เพราะเขามีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา อีกทั้งชายคนรักของเธอยังไม่พร้อมที่อยากจะสร้างครอบครัวกับใคร เป็นเพราะเขาไม่มีเป้าหมายชีวิตที่แน่นอน ยังต้องการใช้ชีวิตอิสระ รักสนุก และอยากดูใจผู้หญิงครั้งละหลาย ๆ คน

3. ความใฝ่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า

ช่วงเวลา

ความฝันของเหมือนแพร์คืออยากมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงเลือกให้ชายคนรักเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวของเธอ แต่ชายคนรักกลับไม่เข้าใจจุดประสงค์ที่ตัวเอกหญิงอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่น เนื่องจากเขาไม่เคยขาดความรักจากพ่อและแม่ เขาจึงไม่จริงจังกับเรื่องการสร้างบ้าน การแต่งงาน ของตัวเอกหญิง สุดท้ายเขาแสดงอารมณ์และพฤติกรรมประชดประชันตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงรับมือกับชายคนรักของเธอไม่ได้ จุดจบในชีวิตของเธอคือการฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“แต่เมื่อพัตโบกสตาร์ตรถ เขา
กลับนึกถึงนงรามขึ้นมาอีก จึงดับเครื่อง

วิ่งขึ้นบ้านไปโทรศัพท์” (Asoksin, 2002)

เขาจึงลองจับมือหล่อน หล่อนก็ทำดิ้งกลับไปเป็นพิี เขาก็ดิ้งกลับมาอีก คล้ายกับว่ามือของหล่อนก็เหมือนมือของเขา อะไรทำนองนั้น...หนักเข้า เขาก็กมือนั้นไว้บนขาของหล่อน กินไปหยอกไปจนป่วยสามโมง พัดโบกจึงพานงรามไผ่ล่อจากห้องอาหาร เดินดูของที่หล่อนประสงค์จะซื้อ (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้น ขณะที่พัดโบกกำลังจะขับรถไปหาเหมือนแพแต่เขากลับวิ่งขึ้นไปโทรศัพท์หาทางราม ผู้หญิงที่พัดโบกกำลังคุยเพื่อดูใจ พัดโบกนัดนงรามออกไปรับประทานอาหารด้วยกันและพานงรามไปซื้อของ พัดโบกจึงไม่ได้ไปหาเหมือนแพตามที่นัดกันไว้ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของพัดโบกเป็นคนเจ้าชู้ เขาทำทุกอย่างเพื่อให้ชีวิตของเขามีอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การบังคับของตัวเอกหญิง

“ใครคะ...ใครเอาแต่ได้ หล่อน
ปีบแก้วเหล้าในมือไว้นั่นอย่างลึมตัว
เดินไปเดินมาแล้วหยุด ใครเอาแต่ได้...
พุดดี ๆ นะ ฉันทหรือคุณ นัยน์ตาหล่อน
วาวจรัส...ด้วยความเกรี้ยวกราด”
(Asoksin, 2002)

จากบทสนทนาระหว่างตัวเอกหญิงและคนรักของเธอ แสดงให้เห็นพฤติกรรมของคนรักที่ไม่มีความเอาใจใส่ความรู้สึกของตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงมีความรู้สึกน้อยใจและเริ่มหมดหวังที่จะสร้างครอบครัวกับคนรัก

“หล่อนรู้สึกเหมือนตัวเองกำลัง
แลดูปราสาททรายหลังนั้นค่อย ๆ พัง

ยอดของมันที่ดูสวยอยู่เมื่อไม่นานค่อย ๆ แตกร้าวร่วงหล่นลงมา” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว กล่าวถึงความหมดหวังในชีวิตของตัวเอกหญิง เนื่องจากตัวเอกหญิงผิดหวังจากคนรักซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ผ่านมาได้ เธอจึงเลือกทางออกให้กับปัญหาโดยการฆ่าตัวตาย

สัญลักษณ์

ผู้ประพันธ์เลือกใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงความบอบซ้ำทางใจของตัวเอกหญิงทำให้เธอมีอาการของโรคซึมเศร้า จนในที่สุดเธอต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย โดยนำเสนอผ่านบทบรรยายและบทสนทนาดังต่อไปนี้

“เขาไม่ขาดอะไร เพราะฉะนั้น
เขาก็ไม่จำเป็นต้องขยันเติมน้ำเหมือน
หล่อน ครั้นเมื่อหล่อนเติมตัวเองแล้วหัน
มาช่วยเติมให้เขาด้วย พัดโบกจึงต้องตก
อยู่ในสภาพน้ำท่วม” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการใช้นิยามสัญลักษณ์เปรียบเทียบความอึดอัดของคนรักตัวเอกหญิง เหมือนกับการเติมน้ำ เนื่องจากคนรักของตัวเอกหญิงไม่จำเป็นที่จะต้องเติมเต็มความรักความอบอุ่นให้กับตนเอง เพราะเขาไม่เคยขาดความรักเหมือนตัวเอกหญิง ดังนั้นเมื่อตัวเอกหญิงเติมความรักให้กับตนเอง ทำให้ความรู้สึกคนรักของเธอเป็นเหมือนน้ำที่กำลังท่วม สอดคล้องกับนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ที่อธิบายว่าเหมือนแพมีปมในชีวิตคือขาดความรักความอบอุ่น เธอจึงเฝ้ารอความรักความอบอุ่นให้กับตัวเองอยู่เสมอ

“พักไว้ตรงนี้ก่อนก็ได้จะ แล้ว
ฉันทจะปลุกที่หลังหล่อนพุดเรื่อย ๆ
คำพุดไหลออกจากสมองโดยไม่ได้คิด
เลย เมื่อมาถึงชั่วโมงนี้หล่อนรู้สึกก็แต่ว่า

หล่อนไม่จำเป็นต้องคิดอะไรอีกแล้ว
ตรงไหนก็ได้ เมื่อไหร่ก็ได้ อะไรก็ได้...
คนงานชนกระถางกุหลาบเสร็จแล้วก็
จากไป” (Asoksin, 2002)

จากบทสนทนาระหว่างตัวเอกหญิงและ
พนักงานส่งดอกไม้ มีการใช้สัญลักษณ์คือ ดอกกุหลาบ ตัว
เอกหญิงเป็นคนที่ชอบดอกกุหลาบมาก เพราะดอกกุหลาบ
เป็นสัญลักษณ์ของความรัก แต่เมื่อความหวังความฝันที่จะ
สร้างครอบครัวกำลังจะพังทลายลง ตัวเอกหญิงจึงไม่คิดที่
จะเผชิญหน้าต่อไปได้อีก ดอกกุหลาบในบทสนทนาจึงเป็น
สัญลักษณ์ของความรักที่ผิดหวัง ความไม่ลงงาม

ตัวละคร

ความฝันของตัวเอกหญิงในการสร้างบ้าน สร้าง
ครอบครัวพังทลายลงเป็นเพราะคนรักของเธอที่ไม่เข้าใจ
ความหวังความฝันในการอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มี
ความรักที่ไม่ลืมหูลง จนในที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถ
รับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้จุดจบชะตาชีวิตของเธอ
ต้องจบลงด้วยการฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายและบท
สนทนาต่อไปนี้

“ขณะนี้หล่อนจึงต้องทรุดตัวลง
นั่งรำพันรำพึงถึงความโศคร้ายหนัก
หนาของตัวเองปานนี้ เมื่อเทียบกับใคร
บางคนที่ไม่เป็นงานเป็นการอย่างหล่อน
หล่อนก็ยิ่งต้องต่ำต้อยกว่าเขานักหนา
ในด้านความสุข หลับตาจมอยู่ในภวังค์
เช่นนั้นนานเท่านั้น...” (Asoksin,
2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวตัวเอกหญิงนึกถึง
เรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา และนึกถึงความฝันที่ตัวเอง
วางแผนชีวิตในอนาคตไว้ แต่สุดท้ายความฝันนั้นต้องจบ
ลงเพราะความไม่เข้าใจของคนรักของเธอ ตัวเอกหญิงจึง
หมดกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป

“หล่อนหลับตาลง ความสุขที่
เต็มอยู่เมื่อไม่มีกี่วันก่อนโน้น บัดนี้
อันตรายไปจากกายตัวหล่อนจนหมด
สิ้น หล่อนแน่ใจว่า หล่อนเหลือแต่โครง
ร่างแล้วจริง ๆ เลือดกับเนื้อหายไปหมด
...” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้น ตัวเอกหญิงตัดสินใจ
อย่างเด็ดเดี่ยวที่จะจบชีวิตลงด้วยการฆ่าตัวตาย เพราะเธอ
ผิดหวังในเรื่องการสร้างบ้าน การสร้างครอบครัวกับคนรัก
ของเธอ เมื่อตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่
ผ่านมาได้ ตัวเอกหญิงจึงเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการ
ฆ่าตัวตาย

“ขณะที่เหมือนแพรตัดสิ้นใจ
หยิบขวดยาฆ่าแมลงรินลงแก้วแล้วดื่ม
นั้น...อารมณ์หล่อนขาดตอนออกจาก
ความเยื่อใยทั้งปวงในชีวิตเหลือไว้แต่
ความแข็งกล้า เด็ดเดี่ยวต่ออารลาโลก”
(Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว ตัวเอกหญิงเลือก
ทางออกในการแก้ไขความผิดหวังด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่ง
เรื่องความฝันในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์
แบบเพื่อชดเชยปมในใจกับเรื่องราวในอดีต การที่ตัวเอก
หญิงทำเช่นนี้เป็นเพราะ สภาพจิตใจของเธอไม่เหมือนคน
ทั่วไป เธอมีภาวะของโรคซึมเศร้า ซึ่งโรคซึมเศร้านี้เกิดจาก
แผลในใจที่สะสมมาตั้งแต่เธอยังเด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โรคซึมเศร้านี้กับบาดแผลทางใจที่
สื่อผ่านความฝันใน**บ้านชนบท** ของ กฤษณา อโศกสิน
พบว่า แผลในใจที่ตัวเอกหญิงสื่อผ่านความฝันมีสาเหตุ
จากการมีครอบครัวที่ล้มเหลว พ่อและแม่ของตัวเอกหญิง
แยกทางกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียน

ประจำ เธอจึงขาดสติและเสรีภาพในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ได้ อภิปรายว่า เหมือนแพรมีปมในใจในเรื่องความรัก ครอบครัวและคู่ครอง เธอจึงเฝ้ามองสิ่งที่ขาดหายในชีวิตเพื่อ ชดเชยกับความผิดหวังในอดีต ตั้งแต่นั้นมาตัวเอกหญิง ค่อย ๆ สะสมความเครียดความแค้นกัดไว้ในใจจน กลายเป็นโรคซึมเศร้า พฤติกรรมโรคซึมเศร้าของตัวเอก หญิง คือ ตัวเอกหญิงมักมีอาการไม่คงที่ อาการ แปรปรวนตลอดเวลา ตัวเอกหญิงมักเก็บปัญหาไว้คนเดียว และตัดสินใจลงมือทำตามใจในสิ่งที่ตัวเองต้องการ จนใน ที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแต่งงานที่ ผิดหวังกับชายคนรักได้ เธอจึงเลือกทางออกปัญหาด้วย การฆ่าตัวตาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stithyudhakarn (2018) วิเคราะห์ว่า ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามี พฤติกรรมที่สิ้นหวัง หลีกหนีปัญหาและลงโทษตัวเองจนมี ความคิดที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย ตัวเอกหญิงพยายาม ชดเชยปมในใจด้วยการสร้างความฝันที่จะมีครอบครัว อบอุ่นและสมบูรณ์พร้อม เมื่อตัวเอกหญิงเจอกับชายคน รัก เธอจึงทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างที่จะสร้างบ้าน สร้าง ครอบครัวกับเขา แต่สุดท้ายชายคนรักกลับไม่เข้าใจถึง จุดประสงค์ในความหวังของเธอ สุดท้ายตัวเอกหญิงไม่ สามารถรับมือกับพฤติกรรมของชายคนรักได้ เธอจึงเลือก จบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาที่ ทำให้ตัวเอกหญิงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายมีสาเหตุ หลัก คือ ปัญหาเรื่องครอบครัวที่แตกแยกในวัยเด็กของ เธอ ทำให้เธอต้องดิ้นรนเพื่อที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่นและมี สมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา การที่เธอแสดงพฤติกรรมโหย หาคความรักระหว่างนี้ เป็นเพราะเธอต้องการชดเชยปมในใจที่ ผิดหวังกับเหตุการณ์ในอดีต สอดคล้องกับจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) กล่าวว่า โรคซึมเศร้าเกิดจากความ ผิดพลาดในอดีตจนสะสมกลายเป็นโรคซึมเศร้า และ สาเหตุต่อมาที่ตัวเอกหญิงตัดสินใจฆ่าตัวตาย เนื่องจาก พฤติกรรมของคนที่รักตัวเอกหญิงที่ไม่ใส่ใจในการสร้าง

ครอบครัวของเธอ การที่เขาไม่ทุ่มเทความรักเป็นเพราะ เขาไม่เคยขาดความรักจากคนในครอบครัว เขาจึงไม่ จำเป็นต้องโหยหาความรักเหมือนตัวเอกหญิง นอกจากนี้ การที่ตัวเอกหญิงฆ่าตัวตายนั้นเป็นเพราะ สภาพจิตใจของ เธอที่ไม่เหมือนคนทั่วไป กล่าวคือ ตัวเอกหญิงมักมีอาการ และพฤติกรรมที่อ่อนไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อเจอกับ ปัญหาเธอไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เธอจึงต้องจบ ชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

เมื่อพิจารณาบริบทสังคมไทยในปัจจุบันพบว่า โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาใหญ่ที่แทรกซึมอยู่ทั่วไปในหลาย ช่วงวัย ส่วนใหญ่คนที่ เป็นโรคซึมเศร้าเมื่อมีปัญหา มา กระบอบจิตใจ ทำให้ไม่สามารถหาทางออกของปัญหาให้กับ ชีวิตได้ ส่งผลให้เลือกทางออกด้วยการ “ฆ่าตัวตาย” ดัง กรณีข่าวนักศึกษาผูกคอตายในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีพาดหัว ข่าวว่า “สลด! หนู่ม นศ.มหาวิทยาลัยดังทาดใหญ่โพสต์ เฟซสั่งลา ผูกคอตายในห้องน้ำได้หอพัก” (MGR Online, 2019) สาเหตุการผูกคอตายของนักศึกษาเกิดจาก ปัญหา ส่วนตัวที่สะสมในจิตใจ ทำให้เกิดภาวะเครียดและกดดัน ในจิตใจ ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ นักศึกษาต้องผูกคอตายและเขียนข้อความสั่งลาพ่อแม่ เพื่อน และญาติพี่น้อง จากประเด็นโรคซึมเศร่าดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายมักมีปัญหาทางจิตที่สะสม มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง เมื่อปัญหาเหล่านั้นสะสมมากเกินไป จะรับได้ ผู้ที่มีพฤติกรรมของโรคซึมเศร่ามีความคิดอยาก ฆ่าตัวตายในหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งลงมือฆ่าตัวตาย สำเร็จ

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกแนวคิดของ โรคซึมเศร้าในนวนิยาย *บ้านขนนก* ให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึง การดำเนินชีวิต ผู้ประพันธ์ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของโรค ซึมเศร่าว่าจะกระทบต่อสภาพจิตใจคนไทยเป็นวงกว้าง อย่างที่เผชิญอยู่ในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Meuangkhwa, Klongdee, & Chaniang (2020) ระบุว่า โรคซึมเศร้าเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญและเป็น เรื่องที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากโรคซึมเศร่าจะ

ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตแล้วยังส่งผลต่อ สัมพันธภาพในสังคมตลอดจนโอกาสการฆ่าตัวตาย สามารถเกิดขึ้นได้สูง การที่ผู้แต่งมองประเด็นปัญหาโรค ซึมเศร้าเป็นปัญหาในสังคมที่ควรตระหนักและได้สื่อ ผ่านนวนิยายนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีทัศนคติที่ลุ่มลึกใน การมองเห็นปัญหาที่กระทบชีวิตและจิตใจผู้คนในสังคม ภายนอก และในปัจจุบัน พ.ศ. 2564 นี้ มีผู้ป่วยเป็นโรค ซึมเศร้ามากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

สรุป

โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่าน ความใฝ่ฝันใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน มีเนื้อหา ในการวิเคราะห์ความฝันของตัวเอกหญิงที่เกิดจากปมใน ใจเรื่องการผิดหวังในการมีครอบครัวที่ล้มเหลว โดยแบ่ง การวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ความใฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำ กับแผลในใจตรงตามแนวคิดจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าตัวเอกหญิงมีจุดเริ่มต้นความ ผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ของเธอเมื่อพ่อและแม่ของ เธอแยกทางกัน เธอต้องใช้ชีวิตตามลำพัง ไม่มีผู้ใดรับฟัง และช่วยแก้ไข้ปัญหาให้กับเธอจนปัญหาเหล่านั้นสะสมใน จิตใจของเธอเป็นระยะเวลาหลายปี ทำให้ตัวเอกหญิงต้อง แสดงพฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ที่เป็โรคซึมเศร้า อีกทั้ง ความใฝ่ฝันที่ตัวเอกหญิงต้องการสร้างชีวิตครอบครัวให้ อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงคาดหวังต่อชายคนรักให้พา เธอไปสู่ความใฝ่ฝันที่เธอวางเป้าหมายไว้

2. ความใฝ่ฝันบ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า ตรง ตามแนวคิดนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเมื่อคนรักของตัวเอกหญิงไม่เข้าใจถึง จุดประสงค์การแต่งงาน การสร้างครอบครัวของตัวเอก หญิง ทำให้ตัวเอกหญิงแสดงพฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ที่

เป็นโรคซึมเศร้า ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น ความเด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจ จนนำไปสู่ การฆ่าตัวตาย

3. ความใฝ่ฝันสื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า ตรงตามแนวคิดจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) และ แนวคิดนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ผู้วิจัย วิเคราะห์ว่าเมื่อตัวเอกหญิงหมดกำลังใจในการใช้ชีวิต เนื่องจากความผิดหวังจากชายคนรักที่ไม่เข้าใจถึงความ บอบช้ำหรือแผลในใจที่ตัวเอกหญิงสะสมมาตั้งแต่ในช่วง ชีวิตวัยเยาว์ของเธอ เธอจึงเลือกทางออกของปัญหาด้วย วิธีการฆ่าตัวตาย

จากข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัว ตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงพบว่า อัตราการ ฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น ทุกปี เนื่องจาก คนในสังคมปัจจุบันมีภาระหน้าที่ที่ต้อง รับผิดชอบหลาย ๆ อย่าง จนในบางครั้งไม่สามารถแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ จนทำให้คนในสังคมปัจจุบัน มีความเครียดสะสม และความเครียดเหล่านั้นทวีเพิ่มขึ้น จนกลายเป็นโรคซึมเศร้าในที่สุด

ดังนั้นโรคซึมเศร้าที่เกิดจากแผลในใจของตัวเอก หญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* เป็นลักษณะของการจำลอง ชีวิตผู้ที่มีความเครียดสะสมในใจจนกลายเป็นผู้ป่วยโรค ซึมเศร้าและไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ จนต้อง จบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย ดังนั้นโรคซึมเศร้าของตัวเอก หญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* จึงเป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิต ใ้กับผู้คนในสังคมและให้คติสอนใจเมื่อเผชิญกับปัญหา ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรนำข้อคิดจากประเด็นของโรคซึมเศร้าไปคิด วิเคราะห์และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข เพื่อที่จะทำ ให้ชีวิตมีความสุข อีกทั้งยังสามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

อาจมีการนำประเด็นของโรคซึมเศร้าไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะได้มีแนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นมาในงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- Asoksin, K., (2002). *Baan Khon Nok* (8th edition). Bangkok: Double Nine Publishing House. [in Thai]
- Department of Mental Health. (2019). "Depression" and survival!. Retrieved on October 5, 2021 from <https://www.dmh.go.th>. [in Thai]
- Diawkee, T., (2019). *Revealing statistics of suicide, 340 per month due to depression*. Retrieved on February 20, 2022 from thaihealth.or.th. [in Thai]
- Jatchavala, C. (2018). Discourse on psychiatric disorders in modern Thai literature: A study of Piyaporn Saksasem's novels. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 10(1), 204-228. Retrieved from <https://he01.tci-thaijo.org>. [in Thai]
- Kaewkangwan, S. (2011). *Personality psychology theory (Know us, Know him)* (16th edition). Bangkok: Moh-Chao-Ban Publishing House. [in Thai]
- Meuangkhwa, P., Klongdee, K., & Chaniang, S. (2020). Depression among Thai Undergraduate Students: The Critical Role of Higher Educational Institutions). *Journal of Nursing, Siam University*, 21(41), 104-116. Retrieved from <https://he01.tci-thaijo.org>. [in Thai]
- MGR Online. (2019). *Sad! A male university student in Had Yai posted a goodbye message on Facebook before hanging himself in the bathroom under a dorm*. Retrieved on November 24, 2021 from <https://mgronline.com>. [in Thai]
- Srirak, W. (1999). *The death of the protagonists in thai literature* (Master. Arts). Bangkok. Chulalongkorn University. Retrieved from <https://dric.nrct.go.th>. [in Thai]
- Stithyudhakarn, S. (2018). Depression in patients with schizophrenia: Special issue innursing Practice. *Journal of Nursing, Chulalongkorn University*, 30(3), 1-13. Retrieved from <https://he01.tci-thaijo.org>. [in Thai]
- Yuden, N. (1991). *A Study of suicide in thai novels from 1977 – 1987* (Master. Arts). Bangkok. Chulalongkorn University. Retri

